

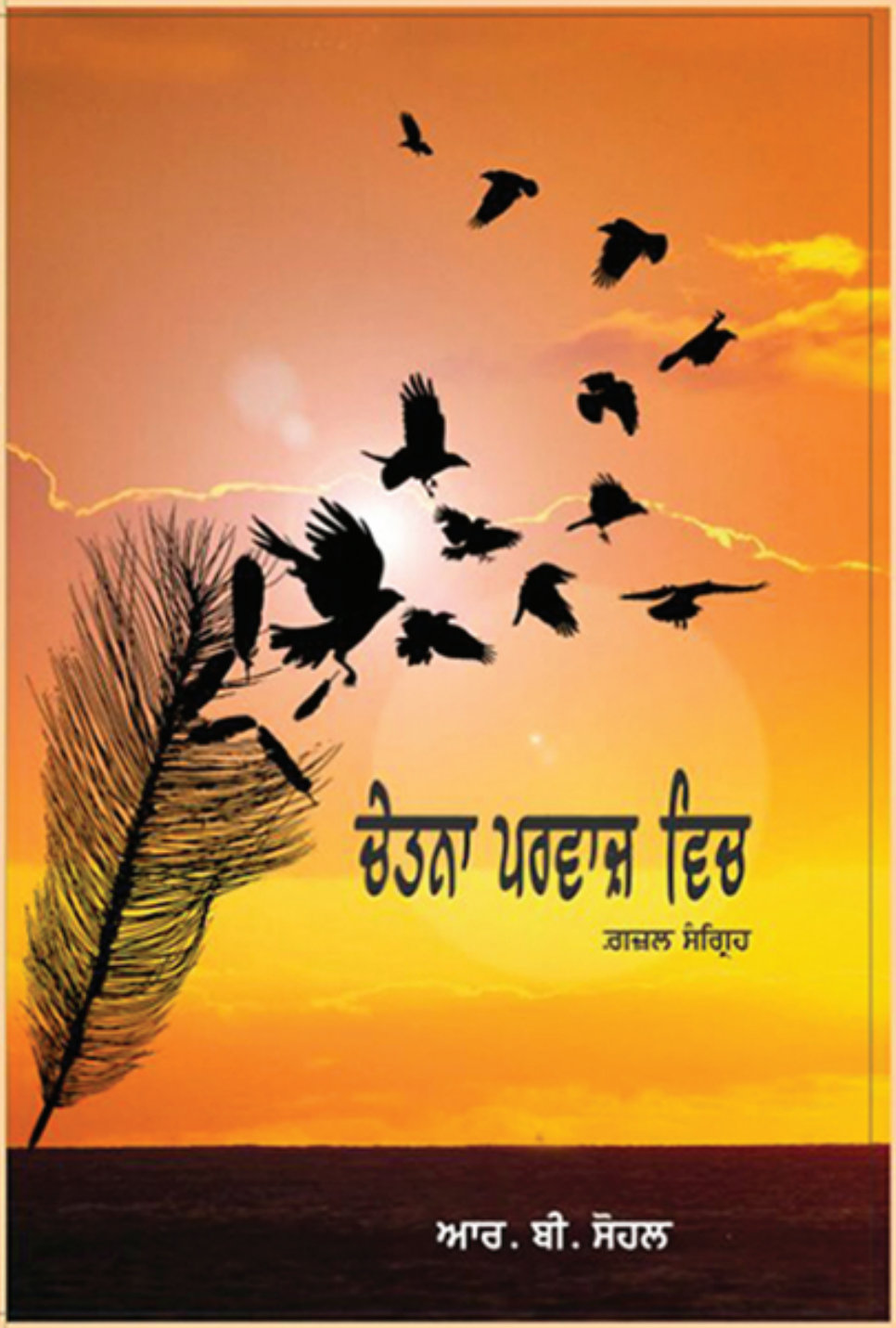
ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ

ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਕ੍ਰਿਪਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫ਼ਸਲ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੂਖਮ ਤੋਂ ਸੂਖਮ ਪਰਤਾਂ ਦਾ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਵਰਨਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਹੱਬਤ ਸਿੰਦਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਰ ਜੀਵ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਭੁਝਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੱਭੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਬਿਦੂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਕੀ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸੋਹਲ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਉਸਦੇ ਨਾਂ ਵਾਂਗ ਸੁਹਲ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਗ ਡਰਿਹਾਦ ਦੇ ਤੇਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਜ਼ਲਕਾਰੀ ਵਰਨਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸਗੋਂ ਹੱਲ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖ਼ੂਬੀ ਸਰਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸੁਰੁਆਰੀ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਹੀ ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਤੇ ਨਿਭਾਅ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋਹਲ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਵਿਚ ਦੁਆਵਾਂ ਵੀ ਹਨ, ਬੀਰਤਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਜੰਗ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ' ਉਸਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ ਤੇ ਉਸਤਾਦ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਲੱਖਣ ਸਰਹੰਦੀ ਦੇ ਬਾਪਡੇ ਨਾਲ ਸੋਹਲ ਨੇ ਗਜ਼ਲ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਪਰਪੱਕਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਭੂਜੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਤੇ ਉਸ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਗਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਗੁਰਦਿਆਲ ਰੋਡ
ਮੋ: 9988444002

ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ

ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ

www.PunjabiLibrary.com

ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ

ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ

ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ

ਆਰ.ਬੀ.ਸੋਹਲ

ਇਸੇ ਕਲਮ ਤੋਂ

* ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ 2016

ISBN: 978-93

Chetna Parvaz Vich

by

R.B.Sohal

Near Gurdaspur Public School,
Behrampur Road,
Gurdaspur (Punjab)
Pin 143521
Email : rbsohal@gmail.com

2018
S & G

Published Lokgeet Parkashan
printed & bound by Unistar Books Pvt. Ltd.
301, Industrial Area, Phase-9,
S.A.S. Nagar, Mohali-Chandigarh (India)
email : unistarbooks@gmail.com
website : www.unistarbooks.com
Ph. +91-172-5027427, 5027429, 4027552

© 2018

Produced and bound in India

All rights reserved

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, resold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior written consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser and without limiting the rights under copyright reserved above, no part of this publication may be reproduced, stored in or introduced into a retrieval system, or transmitted in any form or by any means (electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise), without the prior written permission of both the copyright owner and the above-mentioned publisher of this book.

ਸਮਰਪਣ

ਜਨਮ ਅਤੇ ਅਕਲ ਦੇ ਕੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ
ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਵ.
ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਹਮਸਫ਼ਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਨੀਤਾ ਕੁਮਾਰੀ 'ਤੇ
ਪਿਆਰੇ ਸਪੁੱਤਰਾਂ ਹਿਮਾਂਸ਼ੁ ਅਤੇ ਵੈਭਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਛਪਣ ਤਕ
ਮੈਨੂੰ ਨਿੱਘਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

**ਪੰਜਾਬੀ .ਗਜ਼ਲ ਦਾ ਹਾਸਿਲ
ਆਰ .ਬੀ .ਸੋਹਲ ਦਾ ਨਵਾਂ .ਗਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਿਹ
'ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ'**

ਸੁਲੱਖਣ ਸਰਹੱਦੀ

ਆਰ.ਬੀ. ਸੋਹਲ ਦਾ ਇਹ ਦੂਜਾ .ਗਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ' ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ .ਗਜ਼ਲ ਦਾ ਅੰਬਰ ਹੁਣ ਸਿਰਜਕ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ .ਗਜ਼ਲ ਦਾ ਸੂਰਜ ਹੁਣ ਸਿਖਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਲੁਪਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਰੱਥ .ਗਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੱਥ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਤੇ ਅਛੂਤਾ ਬਿੰਬਾਂ-ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਅਤੇ ਚਿਹਨਕਾਰੀ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ .ਗਜ਼ਲ ਨੂੰ ਸਮਰਿੱਧੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਅਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਯਾਸ਼ ਟੇਸਟ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਗੜੇ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਸਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਮੋਚ ਦੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਹੁਣ ਖੇਤਾਂ ਖਲਿਹਾਨਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਮਹੱਲਾਂ ਨਾਲ ਘਸਰ ਕੇ ਡੰਡੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸੱਥਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਵੀ ਪਾਉਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੱਥ ਯਾਨਿ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਵਿਚ ਢਾਲਣ ਵਾਸਤੇ .ਗਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਲਪ ਦਾ ਪੂਰਨ ਪਾਸ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਿਲਪ ਵੀ ਐਸਾ ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੇਂਡੂ ਘੁਮਿਆਰਾਂ ਜਾਂ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। .ਗਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹ ਛੰਦ ਲਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਗੂੰਜਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਸਪੇਸ ਬਣ ਗਿਆ 'ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜੀ। ਏਸੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ .ਗਜ਼ਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ਤੇ ਸੁਰਤ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ। .ਗਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਰਦਾਨਗੀ ਨਾਲ .ਗਜ਼ਲ ਨਾਲੋਂ ਆਲਤੂ ਫਾਲਤੂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੂੜੀਆਂ ਤੋੜ ਕੇ ਫਾਰਸ ਵੱਲ ਵਗਾਹ ਮਾਰੀਆਂ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਚਣੌਤੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਕਰ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ .ਗਜ਼ਲਕਾਰ ਸਫਲ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਏ ਬਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਰਦੂ .ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਲਕੀਰ

ਦੀ ਫ਼ਕੀਰੀ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬੋਦਾ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ। ਨੌਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਲਪਮੁਖੀ ਗਜ਼ਲ ਵਿਚ ਕਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਅਜੇ ਵੀ ਕਈ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਨੁਮਾ ਗਜ਼ਲਕਾਰ ਸ਼ਿਲਪ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝ ਕੇ ਸ਼ਿਅਰਕਾਰੀ ਦੀ ਜਿਦ ਪੁਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਖੁੱਲੀ ਗਜ਼ਲ, ਅਗਜ਼ਲ ਜਾਂ ਗਜ਼ਲੇ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜਲੂਸ ਕਢਵਾਇਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜਾਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਛੰਦ ਅਤੇ ਬਹਿਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਜਮਤਾ ਤੇ ਸੰਯੋਜਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਾਲਤੂ ਗਰਦਾਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਨਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਅਰ ਕਣਕ ਦੇ ਬੋਹਲ ਵਰਗਾ ਪਿਆਰਾ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਛੰਦ ਅਤੇ ਬਹਿਰ ਗਜ਼ਲ ਵਾਸਤੇ ਬੰਧਨ ਦੀ ਜ਼ਜ਼ੀਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਕ ਰੇਲ ਵਾਸਤੇ ਪਟੜੀ ਅਤੇ ਬੱਸ ਵਾਸਤੇ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਹੈ। ਪਰ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਵੀ ਅਨਾੜੀ ਚਾਲਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਨੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਗਜ਼ਲ ਓਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਿਲਪ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰਤਾ ਹੋਵੇ। ਐਸੀ ਗਜ਼ਲ ਹੀ ਸਰੋਤੇ/ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਮੰਤਰ ਮੁਗਧ ਕਰਕੇ ਅਛੋਪਲੇ ਹੀ ਲੋਕ ਹਿੱਤਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕੁਨੀਨ ਪਿਲਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੋ ਨਾ ਤਾਂ ਵੱਥ ਇੱਕਲਾ ਕੁਝ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੱਥ। ਹੋਰ ਕੋਮਲ ਕਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੋਮਲ ਹੈ ਸ਼ਿਅਰਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾੜਤ। ਘਾੜਤਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕਈ ਚਿੜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਅਰ ਕੋਈ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਥੋੜਾ ਹੈ ਜੋ ਚੱਕ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਘੜਨ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇ। ਪਰ ਪਾਠਕ ਜਾਂ ਸਰੋਤੇ ਨੂੰ ਐਸਾ ਗੁਲਾਬ ਸ਼ਿਅਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖੇੜਾ, ਰੰਗ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲਵੇ। ਫੁੱਲ ਵੇਖਣ ਮਾਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਦੇ ਖਿੜਨ ਵਾਸਤੇ ਮਾਲੀ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਅਰ ਘੜਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਉਸ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕਈ ਗੱਪੀ ਤੇ ਵਿਖਾਵਾਕਾਰ ਗਜ਼ਲਕਾਰ ਆਪਣੀ ਗਜ਼ਲ ਉੱਤੇ ਅੱਥੇ ਬਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਲਿਖ ਕੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਰੋਹਬ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬੇਸੂਆਦੀ ਖੀਰ ਉੱਤੇ ਖੀਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਲਿਖ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਖੀਰ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੇ ਸੁਆਦ ਦਾ ਖੁਦ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਚਾਕੇ ਵੱਜਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਅਰ ਉੱਤੇ ਤਾਲੀਆਂ ਦੇ ਪਟਾਕਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਨੂੰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਖਤਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਪੀ ਗਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ

ਛੰਦਾਂ/ਬਹਿਰਾਂ ਦੀ ਡੁਗਡੁਗੀ ਨਾਲ ਰੱਦੀ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਾਰੋ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਹਨ। ਗਜ਼ਲ ਵਿਚ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਰਬਹਿੱਤ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਹੁ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਮੰਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਗਾੜਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀਆਂ, ਧਾਰਮਕ ਪੰਦੂਕਾਰਿਆਂ, ਅਤੇ ਸੜਦੇ ਰੋਮਾਂ ਲਾਗੇ ਬੰਸਰੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਨੀਰੋਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਕ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਅਰ ਕਈ ਥਾਈਂ ਕੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ,

**ਨਿਰੀ ਹੋਠਾਂ ਦੀ ਲਾਲੀ ਨਈਂ, ਕਲੇਜੇ ਦਾ ਲਹੂ ਵੀ ਲਿਖ,
ਗਜ਼ਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦੇ, ਤੂੰ ਕੇਵਲ ਕਾਫੀਆ ਨਾ ਦੇ।**

ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ ਗਜ਼ਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੇ ਅਪਣਾਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਏ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਉੱਤਰਦਾ ਮੇਰਾ ਬੇਹਦ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਗਜ਼ਲ ਉਸਦੇ ਸਾਹੀਂ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਅਜੋਕਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੁਕਾਮ ਕੇਵਲ ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਰੋਕਾਰਤਾ ਨੇ ਹੀ ਦੁਆਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਉਸ ਨੇ ਖਿੜੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੀ ਲਗਨ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਸ਼ਿਲਪ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁਖ਼ਾਤਿਬ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਈ ਸੰਗ ਲਾਖ ਬਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਉਂਜ ਉਹ ਐਸਾ ਸ਼ਿਲਪੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੀਆਂ ਬਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਿਜ ਕਲਾਕਾਰੀ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਕੇਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਲਪ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਬਹੁਜਨ ਹਿਤਾਏ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਦੀਪ ਬਣਾਉਣਾ ਕਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਲਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਪ ਨੂੰ ਓਥੇ ਜਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਚਾਨਣ ਦਾ ਤਰਸੇਵਾਂ ਹੈ। ਨਦੀ ਵਿਚ ਨਲਕੇ ਲਵਾਉਣ ਦਾ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਵਗ ਰਹੇ ਹਨ ਓਥੇ ਦੀਪ ਦੀ ਕਿਉਂ ਹੇਠੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਚ ਆਹੂਤੀ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਸਸ਼ਕਤ ਗਜ਼ਲ ਹਸ਼ਤਾਖਰ ਵਜੋਂ ਤਦ ਹੀ ਉੱਭਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਗਜ਼ਲ ਪ੍ਰਤੀ ਯਥਾਰਥ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਗਜ਼ਲ ਉਸਦੇ ਖੰਭ ਹਨ, ਗਜ਼ਲ ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਹਨ ਤੇ ਹੱਥ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਗਜ਼ਲ ਦੇ ਸ਼ਿਲਪ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੈ ਓਥੇ ਉਹ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਵੇਂ ਭਾਵਬੋਧ ਵੱਲ ਵੀ ਅਗਰਸਰ ਹੈ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸਦੇ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਤਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਹੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਵਾਇਤ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਕਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦੀ ਲਾਟ ਉੱਤੇ ਸਾੜ ਕੇ

ਨਵੇ ਕੁਕਨੂਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਚੋਟੀ ਦੇ ਗਜ਼ਲਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵੀਨ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਵੀਂ ਘਟਨਾਵੀਂ ਧਰਾਤਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋਫਾ ਸ਼ਿਅਰਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਪਸ਼ੂ ਜੁਗਲੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਆਪਣੀ ਕੈਦ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸੋਹਲ ਨੂੰ ਐਸਾ ਗਜ਼ਲਕਾਰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਸ਼ਿਲਪ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਨਿਆਰਾ ਬੋਲੇ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁਹਾਰ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਗਜ਼ਲਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਵਿੱਲਖਣ ਆਭਾਮਈ ਦਿਸਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਿਅਰ ਵੀ ਵਿਲੱਖਣੇ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਗਜ਼ਲ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਚਮਕਦੇ ਅਤੇ ਦਿਨ ਦੇ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਆਭਾ ਲੈ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਖੁਦ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਵਜੋਂ ਸੋਧਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਡੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਸੋਹਲ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਪੜ੍ਹੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੈਰੰਬਰ ਬੋਲਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਅਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਯਾਨਿ ਨੈਤਿਕਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਦੂਸਰੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਹੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਆਹਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਜੀ ਸਕਦਾ। ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਹਾਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸੋਹਲ ਧਰਮ, ਜਾਤੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਇਆਜ਼ਾਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਅਰਕਾਰੀ ਮਾਨਵੀ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਹਿਤ ਇਕ ਉਰਜਾ ਵੱਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਜ਼ਲ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬ-ਖੂਬੀ ਚਿਤਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪਕੀਜਗੀ, ਦੋਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਫਗੋਈ, ਲੁੱਟ ਘਸੁੱਟ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ, ਆਰਥਿਕ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਮੋਏ ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹੁਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਿਅਰ ਇਕ ਲੇਖ ਦੀ ਮੰਗ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਠਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਦਾਲ 'ਚੋਂ ਦਾਣਾ ਟੋਹਣ ਵਾਂਗ ਸੋਹਲ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਿਅਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ :

ਵਿਲੱਖਣ ਹੁਨਰ ਸਿੱਪੀ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਨੇ,
ਸੁਆਂਤੀ ਬੂੰਦ ਨੂੰ ਮੌਤੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਨੇ।

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਝੂਠੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਅੰਦਰ, ਹੁੰਦੇ ਕਤਲ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਦੇ,
ਕੰਡਿਆਂ ਵਰਗੇ ਹਾਰ ਨੇ ਪਾਉਂਦੇ, ਯਾਰ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਵਾਂ ਦੇ।

ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੇ, ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ,
ਸ਼ੌਕ, ਉਮੰਗਾ, ਰੀਝਾਂ, ਸੱਧਰਾਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਉਹ ਦਫ਼ਨਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਨਿਭਾਇਓ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਐਦਾਂ, ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਯਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਸੱਜਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ।

ਆਦਮੀ ਚੋਂ ਚੇਤਨਾ ਦੀ, ਲਾਟ ਹੀ ਹੁਣ ਬੁਝ ਗਈ,
ਅੱਜ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਅੰਦਰ, ਨ੍ਹੇਰ ਤੇ ਖੰਡਰ ਮਿਲੇ।

ਲਹੂ ਪੀਂਦੇ ਰਹੇ ਭੰਵਰੇ, ਤੇ ਝੱਖੜ ਕਰ ਗਏ ਜ਼ਖ਼ਮੀ,
ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਵੰਡ ਗਏ ਮਹਿਕਾਂ, ਇਹ ਫੁੱਲ ਮੁਰਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਸਵੇਰੇ ਉਠਦਿਆਂ ਸਾਰੇ, ਮੈਂ ਪੰਛੀ ਚਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ,
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖਿੜਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਮਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ।

ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਜਦ, ਪੱਥਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲ ਗਿਆ,
ਹਰਿਕ ਪੱਥਰ ਪਾ ਕੇ ਰੱਬਤਾ, ਮੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢਲ ਗਿਆ।

ਖਿਲਾਰਨ ਖੰਭ ਨਾ ਪੰਛੀ, ਤੇ ਡਰਦੇ ਸਾਹ ਨਹੀ ਭਰਦੇ,
ਉਕਾਬਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਐ ਪੱਥਰੋ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦੇ, ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਕਰ ਲਵੋ ਸਜਦਾ,
ਪਤਾ ਕੀ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ 'ਚੋਂ, ਕੋਈ ਭਗਵਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਨੇ ਰੂਹਾਂ, ਭਟਕਣਾ ਵੀ ਮਿਟ ਗਈ,
ਨਾਦ ਅਨਹਦ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਜਦ ਸੁਣਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ।

ਕਿਸੇ ਜਦ ਮਰਜ਼ ਤੇ ਕੋਈ, ਦਵਾ ਨਾ ਕਾਰਗਰ ਹੋਵੇ,
ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਅਸਰ ਫਿਰ ਆਪਣਾ, ਜੋ ਰਹਿਮਤ ਹੈ ਦੁਆ ਅੰਦਰ।

ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਸਦੀ, ਬੜੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਬੇਸ਼ੱਕ,
ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਘਰ ਅੰਦਰ, ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ।

ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਜੀਣਾ ਦੁਰਲਭ ਹੋ ਚੱਲਿਆ,
ਰੁੱਖ ਵਰ੍ਹਦੇ ਨੇ ਅੱਗ ਬਲਦੇ ਅਸਮਾਨ ਮਿਲੇ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਭੀੜ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਵੱਧਦਾ ਹੀ ਜਾਵੇ ਇਕਲਾਪਾ,
ਉੱਝ ਤਾਂ ਲੋਕੀਂ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਂਝ ਦੇ ਢੋਲ ਵਜਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਚੁਆਤੀ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੀ ਲਾ ਕੇ, ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਹਵਾ ਦੇਂਦੇ,
ਮੁਹੱਬਤੀ ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਪੂਏਂ ਵਿੱਚ ਉੱਡਾ ਦੇਂਦੇ।

ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਲਾਟ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਜਗਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਡਗਮਗਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।

ਜਿਵੇਂ ਮਰਜ਼ੀ ਤੂੰ ਅਜ਼ਮਾਵੀਂ, ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ,
ਮੈਂ ਝੱਖੜਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਨਾ, ਹਵਾ ਨੂੰ ਬੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਵਿਲਕਦੇ ਜਦ ਬੋਟ ਭੁੱਖੇ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਛੀ ਉੱਡ ਗਏ,
ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿੱਚ ਚੌਗ ਧਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।

ਸੋਨੇਘਾੜੇ ਤੋਂ ਕੀ ਲੋਕੀਂ, ਸੁੱਧਤਾ ਦੀ ਹੁਣ ਆਸ ਲਗਾਵਣ,
ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜੋ ਖੋਟ ਮਿਲਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ।

ਇਹ ਸੂਰਜ ਚਾਕਰੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਮਹਿਲਾਂ ਤੇ ਕਲਸ਼ਾਂ ਦੀ,
ਬੜਾ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹੈ ਝੁੱਗੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਕਰਦਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸਮੋਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਗੁਣਵਾਚਕ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਰ.ਬੀ.ਸੋਹਲ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਓਥੇ ਨਵੀਨਤਾ ਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਮੁਖੀ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਲਮ ਦੀ ਲਾਜ਼ ਪਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਘਰ, ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਚੱਲ ਕੇ ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਗਤੀ ਦੇ ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸੁਹਜ ਦਾ ਆਸ਼ਿਕ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਸੰਘਣੇਪਨ ਅਤੇ ਡੂੰਗਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਰ. ਬੀ. ਸੋਹਲ ਦੇ ਇਸ ਗਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਿਹ 'ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ' ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਤੌਰ ਕੇ ਦਿਲੋਂ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ।

ਸੁਲੱਖਣ ਸਰਹੱਦੀ
ਮੋ : 94174-84337

ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ

ਮੈਂਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੂਜਾ ਗਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ' ਸ਼ਾਇਰ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰਦਿਆਂ ਬੇਹਦ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਣ ਲਈ ਇਛਾ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਹੀ ਸੇਧ, ਜਜ਼ਬੇ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਗਾ ਸਹਿਤ ਰਚਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਖੂਬੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਕਿ:

ਹਸੀਨ ਸੁਪਨੇ ਤੇ ਖਿਆਲ ਉੱਤਮ, ਸਦਾ ਤੂੰ ਸੋਚਾਂ 'ਚ ਪਾਲ ਰੱਖੀਂ
ਜੋ ਫਤਹਿ ਕਰਦਾ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨੂੰ, ਉਹ ਜੋਸ਼ ਜੀਵਨ 'ਚ ਢਾਲ ਰੱਖੀਂ

ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਸਦਕਾ ਮੈਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਜ਼ਲਗੋ ਸੁਲੱਖਣ ਸਰਹੱਦੀ ਜੀ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਆਭਾਰੀ ਹਾਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਗਜ਼ਲ ਉਸਤਾਦ ਧਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਗਜ਼ਲ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਵਿਚ ਨਿਆਰੀ ਰੂਹ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਗਜ਼ਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਚੇਤਨਾ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ' ਦਾ ਖਰੜਾ 'ਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਲਿਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੇ ਵੱਡਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਮੁੱਲੀ ਸੇਧ ਦੇ ਇਵਜ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਿਅਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜਰ ਹਨ:

ਬੜਾ ਚਿਰ ਹੀ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਆਲਮ
ਜਦੋਂ ਆਮਦ ਹੋਈ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਮਨ ਦਾ ਇਕ ਫੁੱਲ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀ ਮੰਗਿਆ
ਲੁਟਾ ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੋ ਸਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ

ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਤੇ ਪਰਪੱਕ ਗਜ਼ਲਗੋ ਗੁਰਦਿਆਲ ਰੌਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਆਭਾਰੀ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗਜ਼ਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਵੀ ਦ੍ਰਿੜ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਰੈਬੀ ਜੀ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੀਮਤੀ ਵਕਤ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਪੁਰ ਅਹਿਸਾਸ ਪਾਠਕਾਂ, ਸਮਾਲੋਚਕਾਂ ਅਤੇ ਗਜ਼ਲ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਪੂਰਨ ਆਸ ਹੈ।

ਆਰ.ਬੀ. ਸੋਹਲ

ਤਤਕਰਾ

➤ ਆਸ ਦੇ ਦੀਪਕ	1
➤ ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ	2
➤ ਕਲਮ ਨਾ ਹਾਰੇ ਹੌਸਲਾ	4
➤ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਲਾਟ	5
➤ ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਰੱਬ ਧਿਆਵਾਂ	6
➤ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ	7
➤ ਨੂਰਾ ਮਿਟਾ ਐ ਸੂਰਜਾ	8
➤ ਹੋਰ ਇੱਕ ਚੰਨ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ	9
➤ ਨਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਕਰਾਰ ਆਇਆ	10
➤ ਇਲਤਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਲੋਕੀਂ	11
➤ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ	12
➤ ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ	13
➤ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਹੂ	15
➤ ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ	16
➤ ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ	17
➤ ਜੰਗਲ ਤੇ ਕਿਆਮਤ ਹੋ ਰਹੀ	18
➤ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜਗਾ ਮਨਾ	19
➤ ਜ਼ਿਹਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋ ਗਏ	20
➤ ਚਲੋ ਹੁਣ ਪਿਆਰ ਕਰ ਲਈਏ	21
➤ ਮੈਂ ਸਦਕੇ ਪੰਛੀਆਂ ਉੱਤੇ	22
➤ ਰੂਹ ਨੂੰ ਮਸਤ ਬਣਾਵਾਂ	24
➤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬਿਠਾਇਓ	26
➤ ਪੰਛੀ ਫ਼ਸਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ	27
➤ ਚਮਨ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਜਾ ਲੈਣਾ	28
➤ ਸ਼ਮੂਾਂ ਤਾਂ ਜਲ ਗਈ ਸਾਰੀ	29
➤ ਹੁੰਦੇ ਕਤਲ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਦੇ	30
➤ ਸੁਲਘਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ	31
➤ ਓ ਸੁਹਣੇ ਸੂਰਜਾ	32
➤ ਸੜਦਾ ਹੈ ਨਿਤ ਪਤੰਗਾ	33
➤ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੂੰ ਗਾਇਆ	34
➤ ਅਣਖ ਦੇ ਦੀਪ ਜਗਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ	35
➤ ਗੁਲਸ਼ਨ ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦੇ	36

➤ ਆਪਣੇ ਵਿਸਾਰ ਦੇਂਦੇ	37
➤ ਸਮਝਦੇ ਜੋ ਕਦਰਦਾਨ	38
➤ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਹਵਾ ਦੇਂਦੇ	39
➤ ਸਾਂਝ ਦੇ ਦੀਵੇ	40
➤ ਚਾਨਣ ਤੇ ਹਮਲਾ	41
➤ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰ	42
➤ ਜੋ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ ਤੁਹਾਡਾ	43
➤ ਢਲ ਗਿਆ ਸੂਰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ	45
➤ ਬੁਝ ਗਿਆ ਚਿਹਰਾ	46
➤ ਪਿਆਰ ਦਾ ਭਰਿਆ ਜਾਮ	47
➤ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਕਰੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ	48
➤ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਣਾ	49
➤ ਦਿਲ ਦੀ ਇਲਤਜ਼ਾ ਸਮਝਾਂ	50
➤ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ	51
➤ ਉਲਫ਼ਤ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲ	53
➤ ਬੇਵਫ਼ਾ ਦਿਲਬਰ ਮਿਲੇ	54
➤ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ	55
➤ ਕਦੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਨਾ ਬਣਿਓ	56
➤ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਕਦੇ	57
➤ ਸਿਖਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ	58
➤ ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ	59
➤ ਦਿਲ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਬਾਜ	60
➤ ਨਿਖਰ ਪਵੇ ਤਸਵੀਰ	61
➤ ਬੜਾ ਬਲਿਆ ਸਰੀਰ ਸਦਾ	62
➤ ਹੁੰਦਲਾਅ ਗਿਆ ਹੈ ਚਿਹਰਾ	63
➤ ਭਗਵਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ	64
➤ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਦੈ	65
➤ ਲੋਚਦੇ ਪਿੱਪਲ ਤਾਂ ਖੁੱਲੀ ਧਰਤ ਨੂੰ	66
➤ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਖ਼ਤਾ ਮੇਰੀ	67
➤ ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾ ਰਹੇ	68
➤ ਜੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮਹਿਲ ਚੁਬਾਰੇ	69
➤ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਦਾ	70
➤ ਗੱਭਰੂ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਗਾਲਦਾ	71
➤ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਝੂਮੇ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ	72
➤ ਝੱਲਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ	73

➤ ਰਸਤੇ 'ਚੋਂ ਮੁੜ ਜਾਵਣ ਖੁਸ਼ੀਆਂ	74
➤ ਦਿਲ ਦੇ ਚੋਰ ਬੜੇ	75
➤ ਸਿਖਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ	76
➤ ਇਹ ਸਭ ਫਸਲੀ ਬਟੋਰੇ ਨੇ	77
➤ ਅਯਾਸ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖੇ	78
➤ ਹੈ ਰਹਿਣਾ ਲੜਦਿਆਂ ਭਾਵੇਂ	79
➤ ਕੀ-ਕੀ ਸੱਜਣਾ ਜਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ	80
➤ ਤੇਰੀ ਹੀ ਯਾਦ ਦੇ ਪੰਛੀ	81
➤ ਮੇਰੇ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰੀਂ	82
➤ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲੀ ਖ਼ਿਆਲ	84
➤ ਕਲੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਹੈ	85
➤ ਲੱਭ ਲਵੀਂ ਦਿਲਦਾਰ ਨੂੰ	86
➤ ਅਨੌਖਾ ਫਲਸਫ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ	87
➤ ਵਪਾਰਕ ਹੋ ਗਈ ਉਲਫ਼ਤ	88
➤ ਇਵੇਂ ਨਾ ਬੁਝ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ	89
➤ ਸਭ ਨੂੰ ਰੱਜਵਾਂ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਦੇਵਾਂ	90
➤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ	91
➤ ਮੈਂ ਪੰਛੀ ਚਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ	92
➤ ਹੈ ਪਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਰੁਤਬਾ	93
➤ ਕਿਸੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ	94
➤ ਦਿਲ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮਿਟਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ	95
➤ ਫਲ ਉਹ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ	96
➤ ਮਹਿਲੀਂ ਵੀ ਸੁੱਖ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ	97
➤ ਰਾਹਾਂ ਜੋ ਭਟਕਾਉਂਦੇ ਰਹਿਬਰ	98
➤ ਘੁਲ ਜਾਂਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ	99
➤ ਹਟਾਉਣਾ ਨੂੰਰ ਦਾ ਪਹਿਰਾ	100
➤ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ	101
➤ ਨਾ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਰਾਜ ਦਵੀਂ	102
➤ ਹਸਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ	103
➤ ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ	104
➤ ਕਰ ਲੈਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ	105
➤ ਮੌਲਾ ਤੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ੀਂ ਰਹਿਮਤਾਂ	106
➤ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ ਦਰਦ ਵੀ ਮੈਂ	107

ਆਦਮੀ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਜ਼ੋਕਰ ਰਹੇ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ,
ਫਿਰ ਸਦਾ ਸੁਰਤਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਜ਼ ਵਿਚ।

ਆਸ ਦੇ ਦੀਪਕ

ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਆਸ ਦੇ ਦੀਪਕ ਜਗਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।
ਬੁਝੀ ਹਰ ਰੂਹ ਨੂੰ ਇਹ ਰੌਸ਼ਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

ਵਿਆਪਕ ਸੋਚ ਹੈ ਇਸਦੀ ਤੇ ਪਹਿਰਾਵਾ ਰਹੇ ਸਾਦਾ,
ਬਹੁਜਨ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਕੋਈ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾ ਇਸਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਸਕਦੇ,
ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਮ ਪਰ ਆਪਣਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨੇ ਉਮਦਾ ਅਤੇ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਨੇ ਸੁਥਰੇ,
ਸਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਬਿਠਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

ਮਿਸ਼ਾਲਾਂ ਵਾਲਿਓ ਨ੍ਹੇਰੇ ਨੂੰ ਨਾ ਨਿੰਦਿਓ ਤੁਸੀਂ ਹਰਗਿਜ਼,
ਉਜਾਲੇ ਨ੍ਹੇਰ ਦੀ ਕੁੱਖ 'ਚੋਂ ਜਮਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਵੀ ਕਿਤੇ ਜੇ ਭਟਕਦੇ ਰੁਾਵਾਂ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

ਪਰਾਂ ਵਿਚ ਅਦਬ ਨੂੰ ਭਰਕੇ ਸਲੀਕਾ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਿਖ ਕੇ,
ਪਰਿੰਦੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਡਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

ਮੇਰੇ ਇਸ ਤੜਪਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਚੈਨ ਨਾ ਆਵੇ,
ਮਨੁੱਖੀ ਦਰਦ ਨਾ ਜਦ ਤਕ ਲਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ .ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ।

•

ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ

ਜੋ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਹੈ ਉਸਦੀ, ਦੀਵਾਲੀ ਰਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।
ਲਿਆਵੇ ਹੁਸਨ ਜੋ ਮੁਖ ਤੇ, ਕੋਈ ਪਰਭਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਬਹਾਨਾ ਧਰਤ ਨੂੰ ਲਾ ਕੇ, ਸਦਾ ਸਾਗਰ ਤੇ ਵਰ੍ਹ ਜਾਣਾ,
ਕਰੋ ਤੂੰ ਸਿਤਮ ਕਿਓਂ ਐਸਾ,
ਕਿ ਦਿਲ ਦੀ ਔੜ ਧਰਤੀ ਤੇ, ਤੇਰੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਖ਼ਤਾ ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ, ਨਾ ਐਪਰ ਬਖਸ਼ਦੇ ਮੈਨੂੰ,
ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਬੇਰੁਖੀ ਕਰਦੇ,
ਦਵੇ ਕੋਈ ਸਜਾ ਭਾਵੇਂ, ਉਦ੍ਰੀ ਪਰ ਝਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੇਰੀ ਸੁਣਾ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਆ ਕੇ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਅੰਦਰ,
ਇਵੇਂ ਪਰ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ,
ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਸਤਰ ਹੀ ਕੋਈ, ਉਦ੍ਰੀ ਸੌਗਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਖਿੜਨ ਸਭ ਕਲੀਆਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਮਹਿਕਦੇ ਹੋਵਣ,
ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਵੀ ਕਰੇ ਕਾਦਰ,
ਖ਼ੁਦਾ ਹਰ ਬਸ਼ਰ ਦੀ ਐਸੀ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਫ਼ਰਜ਼ ਦੇ ਆਰੇ, ਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਚੀਰਦੇ ਮੈਨੂੰ,
ਮੇਰਾ ਵਜੂਦ ਹੀ ਮਿਟਿਆ,
ਜਿਦ੍ਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਵਾਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ, ਕੋਈ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਦਬਾ ਕੇ ਦਿਲ 'ਚ ਹੀ ਰੱਖਿਆ, ਸਦਾ ਰੀਝਾਂ ਤੇ ਸੱਧਰਾਂ ਨੂੰ,
ਤੂੰ ਹੋਂਠੀ ਆਉਣ ਨਈਂ ਦਿੱਤਾ,
ਜੋ ਸਮਝੋਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ, ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਦਾਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਸਮੁੰਦਰ ਦਿਲ ਦਾ ਹੈ ਡੂੰਘਾ, ਸੜ੍ਹਾ ਤੇ ਠਹਿਰਿਆ ਲੱਗਦਾ,
ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਹੈ ਬੜਾ ਅੰਦਰੋਂ,
ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਤੇ ਇਹ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਤਮੰਨਾਂ ਹੈ ਦਿਲੋਂ ਮੇਰੀ।

ਕਲਮ ਨਾ ਹਾਰੇ ਹੌਸਲਾ

ਜੁਲਮ ਮਿਟਾਵਣ ਦੇ ਲਈ, ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਤਲਵਾਰ ।
ਕਲਮ ਨਾ ਹਾਰੇ ਹੌਸਲਾ, ਮੰਨਦੀ ਨਾ ਕਦੇ ਹਾਰ ।

ਲੋਕੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਮੌਸਮਾਂ, ਕੀ ਤੇਰੀ ਔਕਾਤ,
ਕਹਿਨੈਂ ਪਲ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿਆਂ, ਪਤਝੜ ਤੋਂ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ।

ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਬਦਲਦਾ, ਗਿਰਗਟ ਵਾਂਗੂੰ ਰੰਗ,
ਮੰਚ ਤੇ ਨਾਟਕ ਕਰਦਿਆਂ, ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ।

ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਹੈ ਸਾਦਗੀ, ਬਣਦੇ ਬੜੇ ਮਾਸੂਮ,
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਨਫਰਤਾਂ, ਨੈਣੀਂ ਪੁਖਣ ਅੰਗਾਰ ।

ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਡਿਗਰੀਆਂ, ਘਰ ਨੂੰ ਕਰਨ ਕੰਗਾਲ,
ਘੁੰਮਦੇ ਨੇ ਪਰ ਵਿਹਲੜੇ, ਮਿਲਿਆ ਨਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ।

ਰੂਹਾਂ ਬਿਨ ਜਿਓਂ ਜਿਸਮ ਨੇ, ਦਰਦਾਂ ਬਿਨ ਇੰਝ ਸ਼ਿਅਰ,
ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਖਮ ਨਵਾਂ ਕੋਈ, ਕਰ ਦੇ ਤੂੰ ਉਪਕਾਰ ।

ਜ਼ਹਿਰੀ ਨਾਗਾਂ ਤੇ ਜਦੋਂ, ਚੱਲਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ,
ਫੇਰ ਸਪੇਰਾ ਬੀਨ ਤੇ, ਗੁੱਸਾ ਲਵੇ ਉਤਾਰ ।

ਨਾ ਕੋਈ ਗੂੰਜੇ ਬੰਸਰੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਣੇ ਰਬਾਬ,
ਕੰਨੀ ਸਿੱਕਾ ਢਾਲਦੇ, ਮਜ਼੍ਹਬਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ।

ਨਫਰਤ ਦੇ ਸੰਗ ਲੜਦਿਆਂ, ਕੋਈ ਨਾ ਦੇਵੇ ਸਾਥ,
ਸੋਹਲ ਨਾ ਪਰ ਹਾਰਿਆ, ਹੈ ਅਜੇ ਜੰਗ ਵਿਚਕਾਰ ।

●

ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਲਾਟ

ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਲਾਟ ਹੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਜਗਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਨਾ, ਡਗਮਗਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਜ਼ਲਿਮਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ, ਸਿਰ ਝੁਕਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਖੰਜਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ, ਮੁਸਕਰਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਆਪਣੇ ਜੋ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ, ਅਕਸ਼ ਤੇਰਾ ਢਾਲਦਾ,
ਤੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਯਾਦ ਉਸਦੀ, ਨਾ ਭੁਲਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਛੱਡਣਾ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਭੀੜਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ,
ਪਰ ਕੋਈ ਗਮਖ਼ਾਰ ਆਪਣਾ ਵੀ ਬਣਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਮੈਂ ਬਣਾਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਤਾਰਾ, ਜੇ ਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਹੋ ਸਕੇ,
ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਪਰ, ਨਾ ਗਿਰਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਮੈਂ ਕਰਾਂ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਾ ਕੋਈ ਪੀੜ, ਦਰਦਾਂ ਦਾ ਕਦੇ,
ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਜੋਗਾ ਵੀ ਬਣਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਹੌਸਲਾ ਦੇ ਲਿਖ ਸਕਾਂ ਮੈਂ, ਨਫਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਫਰਤਾਂ,
ਨਫਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਮੈਥੋਂ, ਨਾ ਲਿਖਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਆਦਮੀ ਅੱਜ ਕਰ ਰਿਹਾ,
ਜ਼ਿਹਨ 'ਚੋਂ ਸੂਲਾਂ ਦਾ ਉੱਗਣਾ ਵੀ ਹਟਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

●

ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਰੱਬ ਧਿਆਵਾਂ

ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਰੱਬ ਧਿਆਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।
ਮੰਦਿਰ ਜਾਂ ਮੈਂ ਮਸਜਿਦ ਜਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

ਦੀਵੇ ਪੀਂਦੇ ਤੇਲ ਨੇ ਜਦ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ,
ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦੀਪ ਜਗਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

ਬੰਸੀ ਬਣ ਕੇ ਪੌਣਾ ਵਿੱਚ ਰਸ ਘੋਲ ਦਿਆਂ,
ਭਾਵੇਂ ਸੀਨੇ ਛੋਕ ਕਰਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

ਮੈਨੂੰ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਭੀੜਾਂ ਦੀ ਨਾ ਲੋੜ ਪਵੇ,
ਸਾਥ ਮੇਰਾ ਦੇਵੇ ਪਰਛਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਐ ਦੋਸਤ ਤਲਵਾਰ ਰਹੇ,
ਕਲਮ ਨੂੰ ਜੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਲੋਹੜੀ ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਹੇ,
ਮੈਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਗਨ ਮਨਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

ਬੁੱਝੇ ਪਾਣੀ ਬਣ ਨਾ ਜਾਣ ਸੜਾਂਦ ਕਿਤੇ,
ਸੂਰਜ ਬਣ ਕੇ ਭਾਫ਼ ਬਣਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

ਅਮਨ ਜੇ ਉੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਨ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਚੋਂ,
ਫੇਰ ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਮਰ ਜਾਵਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕੀ।

•

ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ

ਵਿਲੱਖਣ ਹੁਨਰ ਸਿੱਪੀ ਨੂੰ, ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।
ਸੁਆਂਤੀ ਬੁੰਦ ਨੂੰ ਮੋਤੀ, ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

ਹਵਾਓ ਰੁਮਕਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਤੇ ਵੰਡਿਓ ਹਰ ਕਿਤੇ ਮਹਿਕਾਂ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਵਰੋਲੇ ਤੋਂ, ਹਟਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

ਕਿ ਗਗਨੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਸੋਚਾਂ, ਕਦੇ ਮਹਿਦੂਦ ਨਾ ਰਹੀਆਂ,
ਜਦੋਂ ਵੀ ਖ਼ਿਆਲ ਦਾ ਪੰਛੀ, ਉੱਡਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੇਵਫ਼ਾ ਬਣਕੇ, ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਛਾ ਗਿਆ ਨੁਰਾ,
ਵਫ਼ਾ ਦਾ ਦੀਪ ਪਲਕਾਂ ਤੇ, ਜਗਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ, ਜਰਾ ਹੁਣ ਸੰਭਲਿਓ ਪੱਥਰੋ,
ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੋਮ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਧਿਆਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੀਂ ਝਲ ਕੇ, ਰਹੇ ਫੁੱਲ ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਵੰਡਦੇ,
ਇਵੇਂ ਹੀ ਮਹਿਕਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

ਇਹ ਚੜ੍ਹਕੇ ਸੂਲੀਆਂ ਉੱਤੇ, ਬਚਾਵੇ ਅਣਖ ਵੀ ਆਪਣੀ,
ਕਿ ਸਿਰ ਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਅੱਗੇ, ਝੁਕਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

ਇਦ੍ਰੇ ਤੇ ਰੰਗ ਜਦ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਵਿਛੋੜੇ, ਦਰਦ, ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ,
ਕਿ ਆਪਾ ਹੋਰ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹਾ, ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਮਹੱਬਤ ਨੇ।

•

ਨ੍ਹੇਰਾ ਮਿਟਾ ਐ ਸੂਰਜਾ

ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨ੍ਹੇਰਾ ਮਿਟਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।
ਅਸਲ ਤੂੰ ਕਿਰਦਾਰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਨਿਭਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਬਿਨ ਕਿਸੇ ਅਹਿਸਾਨ ਤੇਰੀ ਧਰਤ ਪਰਕਰਮਾ ਕਰੇ,
ਤਲਖੀਆਂ ਦਾ ਬੋਝ ਕੁਝ ਇਸ ਤੋਂ ਘਟਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਰੰਗਲਿਆਂ ਮਹਿਲਾਂ ਤੇ ਕਲਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕੈਦੀ ਬਣ ਗਿਓਂ,
ਹੁਣ ਤਾਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪਾ ਛੁਡਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਦੀਵਿਆਂ ਤੇ ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਬਣਦਾ ਰਹੀਂ,
ਝੱਖੜਾਂ ਵਿਚ ਜਗਮਗਾਉਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਪੋਣਾ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਘੁਲ ਰਿਹੈ,
ਸਾੜ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਤੂੰ ਮਹਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਗ਼ਮ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਨੇ ਬੁਝਾਈ ਚੇਤਨਾ ਹਰ ਸ਼ਖਸ ਦੀ,
ਸਾਹਮਣੇ ਤੂੰ ਆ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਮੁੜ ਜਗਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਖ਼ਾਬ ਉਮਦਾ ਮੰਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤੂੰ ਸੋਚ ਕੇ,
ਮਹਿਕਦੀ ਪਰਭਾਤ ਹੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਮਾਸ ਦੇ ਕਲਬੂਤ ਵਿਚ ਦਿਲ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਹੋ ਗਏ,
ਤਪਸ਼ ਦੇ ਸੰਗ ਮੌਮ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਐ ਸੂਰਜਾ।

ਹੋਰ ਇੱਕ ਚੰਨ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ

ਹੋਰ ਇੱਕ ਚੰਨ ਦੀ ਹੈ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਨਾਖਤ ਹੋ ਰਹੀ।
ਬਾਹਰ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਰੋਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਬਿਨ ਤਬਾਹੀ ਕੁਝ ਨਾ ਦੇਣਾ ਏਸ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ,
ਐਟਮੀ ਬੰਬਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੀ ਹਿਮਾਕਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਖੋਖਲੇ ਇਕਰਾਰ ਇਸਦੇ ਝੂਠ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ,
ਅੱਜ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਇਢੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਗੁਲਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਕਦੇ ਫੁੱਲ, ਹੋ ਰਹੇ ਬਰਬਾਦ ਪਰ,
ਕਾਗਜ਼ੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਜ਼ਾਰਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਮਾਈ ਭਾਗੋਂ, ਕਲਪਨਾ, ਝਾਂਸੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਇਹ ਬਣੇ,
ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਵਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਸੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ,
ਬਚ ਗਏ ਪਰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਰਹਿਬਰਾਂ ਨੇ ਕੈਦ ਕੀਤੇ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਹੇਜਲੇ,
ਨ੍ਹੇਰ ਦੇ ਪੂਜਾਰੀਆਂ ਦੀ, ਪਰ ਖੁਸ਼ਾਮਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਐ ਹਾਰਨਾ ਨਈ, ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ,
ਬਿਜਲੀਆਂ ਦੇ ਗਿਰਨ ਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਆਮਤ ਹੋ ਰਹੀ।

ਨਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਕਰਾਰ ਆਇਆ

ਨਾ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਹੀ ਦੀਪ ਬਲਿਆ, ਨਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਕਰਾਰ ਆਇਆ।
ਕਿ ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ, ਕਿਵੇਂ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰ ਆਇਆ।

ਮੈਂ ਖੂਨ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਚਮਨ ਸਿੰਜਿਆ, ਕਦੇ ਜੋ ਇਸ ਤੇ ਬਹਾਰ ਬਰਸੇ,
ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਪਰ ਬਹਾਰ ਆਈ, ਨਾ ਕੋਈ ਫੁੱਲ ਤੇ ਨਿਖਾਰ ਆਇਆ।

ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਲੁੱਟਦੇ ਸਕੂਨ ਸਾਰਾ, ਜੋ ਬੇਸੁਰੇ ਸਾਜ਼ ਰਹਿਣ ਵੱਜਦੇ,
ਮਿਲੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਚੈਨ ਜਿਸ ਤੋਂ, ਨਾ ਕੋਈ ਲੈ ਕੇ ਸਿਤਾਰ ਆਇਆ।

ਰਹੀ ਨਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਪਾਕ ਤੇਰੀ, ਨਾ ਪਾਕ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜ਼ਿਹਨ ਤੇਰਾ,
ਤੇਰੀ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦਿੱਤੇ, ਤਮਾਮ ਦਿਲ ਤੇ ਸਹਾਰ ਆਇਆ।

ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਬਸ ਭਰ ਕੇ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਅੱਖੀਆਂ 'ਚ ਉਹ ਅੰਗਾਰੇ,
ਉਹ ਆ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਹੀ ਵੰਡ ਗਏ ਪਰ, ਨਾ ਕੋਈ ਲੈ ਕੇ ਪਿਆਰ ਆਇਆ।

ਕਿ ਲੋਕ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਬਣ ਗਏ ਨੇ, ਜ਼ਮੀਰ ਆਪਣੀ ਉਹ ਵੇਚ ਦੇਵਣ,
ਉਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੀ ਕਰਨ ਉਸ ਤੇ, ਜੋ ਵਤਨ ਤੋਂ ਜਾਨ ਵਾਰ ਆਇਆ।

ਹੁਸੀਨ ਕਿੰਨਾ ਸੀ ਉਹ ਨਜ਼ਾਰਾ, ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ,
ਘਟਾ ਦੇ ਵਾਂਗੂੰ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਵਰ੍ਹਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੁਲਫ਼ਾਂ ਖਿਲਾਰ ਆਇਆ।

ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਜੋ ਬਣਕੇ ਤੂੰ ਪਿਘਲਿਆ ਏਂ, ਵਫ਼ਾ ਨੂੰ ਸੱਜਣਾ ਨਿਭਾਉਣ ਖ਼ਾਤਰ,
ਮੈਂ ਵੀ ਪਤੰਗੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਜਲ ਕੇ, ਵਫ਼ਾ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਉਤਾਰ ਆਇਆ।

ਇਲਤਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਲੋਕੀਂ

ਇਲਤਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਲੋਕੀਂ, ਵਕਤ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਅੱਗੇ।
ਜਾਪਦੈ ਰੱਬ ਝੁੱਕ ਗਿਆ ਹੁਣ, ਜੁਲਮ ਦੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਅੱਗੇ।

ਅਣਖ ਨੂੰ ਧਰਿਓ ਨਾ ਗਿਰਵੀ, ਸ਼ੁਹਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਖ਼ਾਤਰ,
ਸ਼ੁਹਰਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ ਕੌਡੀ, ਧਰਮ ਤੇ ਈਮਾਨ ਅੱਗੇ।

ਬਿਰਖ ਨੇ ਸੜਨਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ, ਅੰਤ ਨੂੰ ਬਲਦੇ ਸਿਵੇ ਵਿੱਚ,
ਉੱਗ ਰਿਹਾ ਪਰ ਮੌਲਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਸਮਸ਼ਾਨ ਅੱਗੇ।

ਵਿਕ ਰਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੱਥੋਂ, ਬੇਗੁਨਾਹ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੇ ਸੂਲੀ,
ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਕੁਸਕਦਾ ਨਾ, ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅੱਗੇ।

ਮੈਂ ਉਦ੍ਰੇ ਸਭ ਬਦਲਿਆਂ ਦਾ, ਮੁੱਲ ਚੁਕਾਵਾਂਗਾ ਅਖ਼ੀਰੀ,
ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ ਸੀਸ ਅਰਪਣ, ਓਸ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨ ਅੱਗੇ।

ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਔਕੜਾ ਨੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਹਿਮ ਗਹਿਣੇ,
ਪਰ ਨਾ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਰਮਾਨ ਅੱਗੇ।

ਕਰ ਲਵੇ ਦਿਲਬਰ ਜੇ ਆਮਦ, ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਆਉਣ ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਦਰਦ ਵੀ ਮਿੱਟ ਜਾਣ ਸਾਰੇ, ਇੱਕ ਉਦ੍ਰੀ ਮੁਸਕਾਨ ਅੱਗੇ।

ਵੇਖ ਕੇ ਜੰਗਲ ਦਾ ਜੇਰਾ, ਦੇ ਰਿਹਾ ਮੈਂ ਦਾਦ ਉਸਨੂੰ,
ਕੌਣ ਐਨਾਂ ਖੜ ਸਕੇਗਾ, ਅੱਗ ਦੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਅੱਗੇ।

ਜ਼ਰਦ ਚਿਹਰੇ, ਸਿਲ੍ਹ ਨੈਣੀਂ, ਖੁਸ਼ਕ ਬੁੱਲ੍ਹੀਆਂ, ਗਮ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ,
ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ ਕੁਝ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨਮਾਨ ਅੱਗੇ।

ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ

ਨ੍ਹੇਰੇ ਦੇ ਬਣਕੇ ਹੇਜਲੇ , ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।
ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਕਰ ਕੇ ਕਤਲ ਉਹ, ਨ੍ਹੇਰਾ ਵਧਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

ਪੰਛੀ ਦਾ ਘਰ ਜਦ ਉਜੜਿਆ, ਝੱਖੜਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮੀ ਕਹਿਰ ਤੋਂ,
ਘੁੱਟ ਭਰ ਕੇ ਸਬਰਾਂ ਦਾ ਉਹ ਘਰ, ਮੁੜ ਤੋਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

ਜੋ ਦਿਲ 'ਚ ਪਾਲਣ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਸਾਦਗੀ,
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੰਜਰ ਅਪਣਿਆ ਉੱਤੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋਂਦੇ ਹੌਸਲਾ, ਕਲੀਆਂ, 'ਚ ਭਰਦੇ ਤਾਜ਼ਗੀ,
ਦੇ ਕੇ ਲਹੂ ਮਾਲੀ ਸਦਾ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਬਚਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਬਦਲੇ ਫੈਸਲਾ, ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਤਕਸੀਮ ਤੇ,
ਸ਼ਾਤਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ, ਪੈਸਾ ਲੁਟਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

ਹਰ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ 'ਚੋਂ ਗਿਰ ਗਏ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿਹੜੇ ਤੋੜ ਕੇ,
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਨਾ ਕਦੇ, ਨਜ਼ਰਾਂ ਉਠਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

ਇਸਦਾ ਹੈ ਅਦਭੁਤ ਫਲਸਫ਼ਾ, ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਮੈਂ ਇਸ਼ਕ ਤੇ,
ਕੰਜਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਯਾਰ ਨੂੰ, ਹਰ ਪਲ ਨਚਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

ਘੁੰਮਦੇ ਨੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਰ ਕਿਤੇ, ਮੋਢੇ ਤੇ ਆਪਣੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ,
ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੂਹ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕਦੇ, ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ।

●

ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ

ਸਵਾਰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਾ, ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਲੁਟਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ।
ਪਰਾਇਆ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣਾ, ਖ਼ਤਾ ਉਸਦੀ ਭੁਲਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ।

ਰੂਹਾਨੀ ਨੂਰ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ, ਕਿਸੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਨਈਂ ਦਿਸਦਾ,
ਜਦੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਰਹੇ ਹਾਵੀ,
ਮਿਟਾ ਕੇ ਨਫ਼ਰਤਾਂ, ਸ਼ਿਕਵੇ, ਦਿਲੀਂ ਉਲਫ਼ਤ ਜਗਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ।

ਬੁਝਾਉਂਦੀ ਪਿਆਸ ਖੰਜਰ ਦੀ, ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਸੂਲੀਆਂ ਉੱਤੇ,
ਕਦੇ ਪਰ ਝੁਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ,
ਇਵੇਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ, ਜਮਾਨੇ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ।

ਹੈ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਮਲਤਾ, ਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਸ਼ੀਤਲਤਾ,
ਤੇ ਜੇਰਾ ਪਰਬਤਾਂ ਵਾਂਗਰ,
ਸ਼ਮੂਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਲ ਕੇ, ਚੁਫੇਰਾ ਜਗਮਗਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ।

ਸਦਾ ਹੀ ਬੀਜ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬਣਾ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖਣਾ,
ਉਗਾਉਣਾ ਪੱਥਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ,
ਤੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਰਿਆ, ਅਤੇ ਭਰਿਆ ਬਣਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ।

ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪੀਣ ਦਾ ਉਸਦਾ, ਜਿਥੇ ਨਾਲ ਬਹਿਕਦੇ ਰਹਿਣਾ,
ਅਖੀਰੀ ਹੋਸ਼ ਨਾ ਰਹਿਣੀ,
ਪਿਲਾ ਕੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਤੇ ਹਸ਼ਰਾਂ ਤਕ ਨਸ਼ਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ।

ਸਿਰੀਂ ਤੂਫ਼ਾਨ ਨੂੰ ਝਲ ਕੇ, ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਆਪ ਵਿਚ ਭਰਦੀ,
ਕਦੇ ਨਾ ਬਿੜਕਦੀ ਪੈਰੋਂ,
ਇਵੇਂ ਤਰਤੀਬ ਵਿਚ ਲਾ ਕੇ, ਸਦਾ ਜੀਵਨ ਸਜਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ।

ਜੇ ਮਹਿਰਮ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਕਦੇ ਜੇ ਭਟਕਿਆ ਹੋਵੇ,
ਵਿਖਾਉਣਾ ਰਾਹ ਸਦਾ ਉਸਨੂੰ,
ਬਣਾ ਕੇ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖਣਾ, ਤੇ ਵਾਜ਼ਬ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਣਾ,
ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ।

•

ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਹੂ

ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਜਦ, ਪੱਥਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲ ਗਿਆ।
ਹਰਿਕ ਪੱਥਰ ਪਾ ਕੇ ਰੱਬਤਾ, ਮੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢਲ ਗਿਆ।

ਹੌਸਲਾ ਭਰ ਕੇ ਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਸਮਾਨ ਤੇ,
ਕਹਿਰ ਜੋ ਵਿਪਰੀਤ ਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪਰਿੰਦਾ ਝਲ ਗਿਆ।

ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਿਅਰ ਨੂੰ ਵੀ, ਰੌਸ਼ਨੀ ਹੋਈ ਉਦੋਂ,
ਦਹਿਕਿਆ ਸੀ ਬਦਨ ਤੇ ਜਦ, ਖੂਨ ਸਾਰਾ ਜਲ ਗਿਆ।

ਜਗਣ ਦਾ ਬਲ ਆ ਗਿਆ ਮੁੜ, ਬੁਝ ਰਹੇ ਵੀ ਦੀਪ ਨੂੰ,
ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨ੍ਹੇਰੀਆਂ ਦਾ, ਜ਼ੋਰ ਵੀ ਹੁਣ ਟਲ ਗਿਆ।

ਚੋਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਹਿਸ ਪਹੁੰਚੀ ਸਿਖਰ ਤੇ,
ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ, ਚੌਕੀਦਾਰਾਂ ਵੱਲ ਗਿਆ।

ਰਸਮ ਮਹਿੰਦੀ ਦੀ ਨਿਭਾਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਯਾਰ ਨੇ,
ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਘੋਟ ਕੇ ਮਿਰਚਾਂ ਤਲੀ ਤੇ ਮਲ ਗਿਆ।

ਸੜ ਨਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਇਹ ਜੰਗਲ, ਬਾਹਰ ਦੀ ਅੱਗ ਤੋਂ ਕਦੇ,
ਆਪਸੀ ਚਿੰਗਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਜ਼ੋਰ ਸੀ ਪਰ ਚੱਲ ਗਿਆ।

ਰਾਤ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਰਿਸ਼ਮਾਂ, ਬੀਜ ਕੇ ਲੰਘਿਆ ਸੀ ਉਹ,
ਨ੍ਹੇਰ ਨੇ ਕੁਰਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਕੌਣ ਇਹ ਪਾਗਲ ਗਿਆ।

•

ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ

ਜਿਵੇਂ ਮਰਜ਼ੀ ਤੂੰ ਅਜ਼ਮਾਵੀਂ, ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।
ਮੈਂ ਝੱਖੜਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਨਾ, ਹਵਾ ਨੂੰ ਬੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਮੇਰੇ ਅਹਿਸਾਸ ਤੇ ਸੋਚਾਂ ਨਾ ਰਹਿਣੇ ਖਿਆਲ ਹੀ ਕੈਦੀ,
ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਹਨ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੰਗਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਚੈਨ ਦੀ ਕੋਈ, ਨਾ ਲਭ ਸਕਿਆ ਕਿਸੇ ਯੁੱਗ ਦੀ,
ਕਈ ਖੰਡਰ ਕਈ ਥੇਹਾਂ, ਮੈਂ ਭਾਵੇਂ ਫੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਇਹ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਤਿੜਕਣ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
ਕੋਈ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਬੜਾ ਪੜਚੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਲਹੂ ਜਦ ਜਾਮ ਵਿੱਚ ਤੱਕਿਆ, ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਦਾ ਤਰਦਾ,
ਪਿਆਲਾ ਜਾਮ ਦਾ ਭਰਿਆ, ਮੈਂ ਓਥੇ ਡੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਹਵਾਓ ਰੁਮਕਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਨਾ ਕਰਿਓ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ,
ਮੈਂ ਅਮ੍ਰਿਤ ਵਗਦੀਆਂ ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਮਸੀਹਾ ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹਰਗਿਜ਼,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੂਲੀਆਂ ਉੱਤੇ, ਮੈਂ ਉਮਰਾਂ ਰੋਲ ਕੇ ਆਇਆਂ।

ਭੁਲਾ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਰੰਜਿਸ਼, ਤੇ ਕਰੀਏ ਅਮਨ ਦੇ ਚਰਚੇ,
ਜੋ ਬੂਹੇ ਬੰਦ ਸੀ ਦਿਲ ਦੇ, ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆਂ।

•

ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ

ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੇ, ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।
ਸ਼ੌਕ, ਉਮੰਗਾ, ਰੀਝਾਂ, ਸੱਧਰਾਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਉਹ ਦਫ਼ਨਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਜੰਗਲ ਦੇ ਜੋ ਬਣਕੇ ਦੋਖੀ, ਅੱਗਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ,
ਸੁੱਕੇ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਅੱਖ ਧਰ ਕੇ, ਬਲਦੇ ਤੀਰ ਚਲਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਆਪਣੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਮੋਢੇ ਧਰ ਕੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਤੁਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਿਰੰਤਰ,
ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ 'ਚੋਂ ਕੁਝ, ਪਾਉਣ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਮੁਕਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਜ਼ੂਮ ਬੁਲਾ ਕੇ, ਰੱਬ ਦਾ ਭੇਤ ਵਿਖਾਉਣ ਪੂਜਾਰੀ,
ਤਿੜਸੂਲਾਂ ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ 'ਚ ਉਹ ਵਰਤਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਹੋ ਗਏ ਗੂੰਗੇ, ਬਹਿਰੇ, ਅੰਨ੍ਹੇ, ਇਸਮਤ ਲੁੱਟਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਲੋਕੀਂ,
ਸ਼ਾਇਰ ਤਾਂ ਪਰ ਕਲਮ ਉਠਾ ਕੇ, ਬਣਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦੀ ਦੀਮਕ ਜਿਸਨੂੰ, ਅੰਦਰੋਂ- ਅੰਦਰੀ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,
ਪਿਆਰ, ਵਫ਼ਾ, ਅਹਿਸਾਸ ਤੇ ਜਜ਼ਬੇ, ਹੱਥੀਂ ਕਤਲ ਕਰਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਨੈਣੀਂ ਪੀੜਾਂ, ਜਰਦੀ ਚਿਹਰਾ, ਬੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਮੁਸਕਾਨ ਬੜੀ,
ਖੋਰੇ ਕਿੰਝ ਉਹ ਗ਼ਮ ਦੇ ਦਰਿਆ, ਹਾਸਿਆਂ ਹੇਠ ਛੁਪਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਤਿੜਕਣ ਦਾ ਤਾਂ ਡਰ ਨਾ ਕੋਈ, ਜੇ ਟੁੱਟਣ ਕਿਰਚਾਂ ਬਣ ਜਾਵਣ,
ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਖਹਿ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ, ਜੇਰੇ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਪਗੜੀ ਦੇ ਹੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਸਿਰ ਵੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਡਿਗ ਪੈਂਦਾ,
ਹੱਦੋਂ ਵਧ ਕੇ ਸੋਹਲ ਜਿਹੜੇ, ਆਪਣਾ- ਆਪ ਝੁਕਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

•

ਜੰਗਲ ਤੇ ਕਿਆਮਤ ਹੋ ਰਹੀ

ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਅੱਗਾਂ ਦੀ ਜੰਗਲ ਤੇ ਕਿਆਮਤ ਹੋ ਰਹੀ ।
ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਵਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਕੀ ਕਰਾਂ ਅਸਮਾਨ ਤੇਰਾ ਕੀ ਭਰਾਂ ਪਰਵਾਜ਼ ਮੈਂ,
ਖੰਭ ਖੋਲਣ ਦੀ ਵੀ ਜਿਥੇ ਨਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਸੁੱਕੀਆਂ ਝੀਲਾਂ 'ਚ ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ,
ਕੰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦੀ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਲੋਕੀਂ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ,
ਤੇ ਬਜ਼ਾਰੀਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਜ਼ਾਰਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਖੁਦ ਬੁਝਾਇਆ ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਪੱਲੂ ਉਨ੍ਹਾਂ,
ਖਾਮਖਾ ਐਵੇਂ ਹਵਾਵਾਂ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਪੂਜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤੈਨੂੰ ਇਸ਼ਟ ਵਾਂਗੂੰ ਮਹਿਰਮਾਂ,
ਪਰ ਤੇਰੀ ਬਸ ਬੇਰੁਖੀ ਦੀ ਹੀ ਇਨਾਇਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ ਖ਼ਾਬ ਮੈਂ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਬਗਾਵਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਵੇਖ ਕੇ ਔਕਾਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ,
ਬੁਝਦਿਲੀ ਨਾ ਸਮਝਿਓ ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਫਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਤੈਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਓਸ ਨੇ ਕੀ ਪਹੁੰਚਣਾ,
ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਨਾ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜਗਾ ਮਨਾ

ਜ਼ਰਾ ਉਠ ਖਲੋ ਜਗਾ ਸੰਭਲ ਜਾ ਤੇ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜਗਾ ਮਨਾ ।
ਜੋ ਹੈ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੁਲਘਦੀ ਤੂੰ ਦਿਲਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾ ਮਨਾ ।

ਜੇ ਇਹ ਮੰਦਿਰਾਂ ਤੇ ਹੀ ਮਸਜਿਦਾਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਲਭ ਸਕੇ ਨਾ ਸਕੂੰਨ ਤੂੰ,
ਕਿਸੇ ਰੋ ਰਹੇ ਜਗਾ ਬਾਲ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕਲੋਲ ਕਰ ਕੇ ਹਸਾ ਮਨਾ ।

ਬੜਾ ਤੜਪਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਕਿ ਸੜੇ ਨਹੀਂ ਅਜੇ ਆਲ੍ਹਣੇ,
ਉਹ ਤਾਂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉੱਡ ਗਏ ਤੂੰ ਤੇ ਬੋਟਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਚਾ ਮਨਾ ।

ਕੇਹੀ ਮਹਿਕਸ਼ੀ ਕੇਹਾ ਮੈਅਕਦਾ ਜੋ ਨਸ਼ਾ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ,
ਕਿਤੇ ਜਾਮ ਪੀ ਉਦ੍ਰੀ ਨਜ਼ਰ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਹਸ਼ਰ ਤੀਕ ਚੜ੍ਹਾ ਮਨਾ ।

ਕਦੇ ਘੋਗਿਆਂ ਕਦੇ ਸਿੱਪੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦਾ ਏਂ ਖੁਸ਼ ਬੜਾ,
ਜੋ ਕਿ ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਵੇ ਤੂੰ ਆਲੋਕ-ਕਤਰੇ ਸਮਾ ਮਨਾ ।

ਬੁਰੀ ਪਾਪ ਤੋਂ ਵੀ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੇ ਇਹ ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰਦੀ,
ਕਰੇ ਦੂਰ ਦਿਲ ਤੋਂ ਜੋ ਨ੍ਹੇਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਦੀਪ ਜਗਾ ਮਨਾ ।

ਬੜਾ ਲਾਲਚੀ ਇਹ ਤਾਂ ਨਗਰ ਹੈ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਗਰਜ਼ ਤੋਂ ਨਾ ਮਿਲੇ ਕੋਈ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੀ ਵਿਚਰਦੇ ਸਦਾ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਬਚਾ ਮਨਾ ।

ਕਦੇ ਠਹਿਰਦਾ ਹੀ ਇਹ ਵਕਤ ਨਾ ਤੂੰ ਹਰੇਕ ਵਸਤ ਸੰਭਾਲ ਲੈ,
ਜ਼ਰਾ ਹੱਥ 'ਚੋਂ ਕਿਰਦੀ ਵੀ ਰੇਤ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਬਚਾ ਮਨਾ ।

ਬਿਨਾਂ ਦਰਦ ਦੇ ਕੀ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾ ਗਜ਼ਲ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਜ਼ਗੀ,
ਕਿਓਂ ਦਰਦ ਦਿਲ ਦੇ ਹੀ ਮਰ ਗਏ ਨਵਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮ ਕੋਈ ਜਗਾ ਮਨਾ ।

ਜਿਹਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋ ਗਏ

ਜਿਹਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋ ਗਏ, ਬਿਖਰਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਿਲਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।
ਦਿਲ 'ਚ ਭਾਂਬੜ ਨੇ ਗਮਾਂ ਦੇ ਮਚ ਰਹੇ, ਹਾਲ ਕੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਵਹਿਮ ਤੇ ਅਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸ਼ਖਸ ਨੇ, ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕੈਦ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ,
ਆਦਮੀ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਹੀ ਬੁਝ ਗਈ, ਅਕਲ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਹਟਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਆਸ ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਐਦਾਂ ਰਹੇ, ਤਰਸਦਾ ਹੈ ਨ੍ਹੇਰ ਜੀਕਣ ਰੋਸ਼ਨੀ,
ਖਿਆਲ ਤੇਰਾ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਬਣ ਗਿਆ, ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਨੂੰ ਭੁਲਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਆਸਰਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਕੁਝ ਬਣਦੇ, ਫਿਰ ਪੁਗਾਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਰੀਝ ਨੂੰ,
ਬਿਖਰਿਆ ਸਾਮਾਨ ਹਾਲੇ ਸੜਕ ਤੇ, ਜੁਲਫ ਤੇਰੀ ਮੈਂ ਸਜਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਸੂਲੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ, ਵੇਖਦੈ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ,
ਗੂੰਗਿਆਂ ਤੇ ਬੋਲਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਚੋਂ, ਮੈਂ ਗਵਾਹ ਕੋਈ ਬੁਲਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਪਕਾਇਆ ਦੀਵਿਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ, ਝੱਖੜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਕੇ,
ਜੁਲਮ ਦੀ ਝੁੱਲਦੀ ਹਵਾ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ, ਬੁਝਣ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਬਚਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਅਰਸ਼ ਤੋਂ ਤਾਰੇ ਲਿਆਵਾਂ ਤੋੜ ਕੇ, ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ,
ਛੱਡ ਦਿਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ, ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰ ਭੁਲਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਮੰਦਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਨੇ ਕਈ, ਨਾ ਕੋਈ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਦਾ ਜਿਨਸ ਦੀ,
ਚਮਨ ਸੋਹਲ ਸੜ ਗਿਆ ਸਾਰਾ ਜਦੋਂ, ਫੁੱਲ ਕਿੱਕਰਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਚਲੋ ਹੁਣ ਪਿਆਰ ਕਰ ਲਈਏ

ਮੁਕੱਦਸ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜਰਾ ਇਤਬਾਰ ਕਰ ਲਈਏ।
ਭੁਲਾ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸ਼ਿਕਵੇ ਚਲੋ ਹੁਣ ਪਿਆਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਖਿਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕਹਿਰ ਨੂੰ ਅਜ਼ਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਵੇਖਿਆ ਸਹਿੰਦਾ,
ਬਣਾ ਕੇ ਚਮਨ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਤੇ ਕੁਝ ਮਹਿਕਾਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਮੁਕੱਰਰ ਹੋ ਗਿਆ ਮਿਲਣਾ ਸੂਨਾਮੀ ਵਹਿਣ ਨੇ ਸਾਨੂੰ,
ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੀਂ ਝਲ ਕੇ ਤੇ ਆਪਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਸਿਤਾਰੇ, ਚੰਨ, ਸੂਰਜ ਦੇ ਕਿਓਂ ਮੁਹਤਾਜ਼ ਹੀ ਰਹਿਣਾ,
ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਕੇ ਵੱਖਰੀ ਕਿਤੇ ਲਿਸ਼ਕਾਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਮਸੀਤਾਂ, ਮੰਦਿਰਾਂ ਅੰਦਰ ਹੈ ਚਰਚਾ ਮਜ਼ਬ ਦੀ ਰਹਿਣੀ,
ਚਲੋ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਭਾਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿਖਣਾ,
ਗੁਰੂਮੁੱਖੀ ਵੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਜਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਅਸਾਨੂੰ ਪੈ ਗਈ ਆਦਤ ਸਿਰਫ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਣ ਦੀ,
ਕਦੇ ਪਰ ਪਾਕ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ ਇਹ ਅਲਗਰਜ਼ੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਮੜੀਆਂ,
ਕਿਤੇ ਇਹ ਸਾੜ ਨਾ ਦੇਵਣ ਗਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਲਈਏ।

ਮੈਂ ਸਦਕੇ ਪੰਛੀਆਂ ਉੱਤੇ

ਮੈਂ ਸਦਕੇ ਪੰਛੀਆਂ ਉੱਤੇ, ਇੱਕਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ,
ਵਿਖਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।
ਜੋ ਉੱਜੜੇ ਝੱਖੜਾਂ ਹੱਥੋਂ, ਦੁਬਾਰਾ ਆਲ੍ਹਣੇ ਆਪਣੇ,
ਬਣਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਸਿੰਘਾਸਨ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਕਰਕੇ, ਹਕੂਮਤ ਗੀਗਦੀ ਵੇਖੀ,
ਕਿਸੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ,
ਦੁਬਾਰਾ ਮੈਅਕਦੇ, ਸਾਕੀ, ਨਸ਼ਾ ਫਿਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦਾ,
ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਸਲਾਮਤ ਹੈ ਲਹੂ ਅੰਦਰ, ਇਹ ਸ਼ਿੱਦਤ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ,
ਨਾ ਡਰਿਓਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕੋਂ,
ਸਰਾਬੇ, ਭਗਤ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ,
ਵਿਖਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਸਦਾ ਹੀ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਰਹੇ ਮੁਸਕਾਨ ਦਾ ਪਹਿਰਾ,
ਉਦਾਸੀ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗਾਂ ਨੂੰ, ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਲੋਕੀਂ,
ਜਗਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਝੂਮਦਾ ਗੁਲਸ਼ਨ, ਤੇ ਕਲੀਆਂ ਰਾਗਨੀ ਗਾਵਣ,
ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਵੰਡਦੇ,
ਵਿਖਾ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਮਾਲੀ, ਜਦੋਂ ਗੁਲਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਤਝੜ ਤੋਂ,
ਬਚਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਬੜੀ ਹੀ ਘਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਮਿਲੇ ਰੁਤਬਾ,
ਅਜਾਈ ਨਾ ਗੁਆ ਦੇਣਾ,
ਜੋ ਕਰਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਗਲਤੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਰੁਤਬਾ,
ਗਿਰਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਜੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲੇ, ਕਿਉਂ ਫਿਰ ਬਦਲਕੇ ਚਿਹਰੇ,
ਛੁਪਾਉਂਦੇ ਹੋ ਸਚਾਈ ਨੂੰ,
ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਹੈ ਜੰਮੀ ਧੂੜ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ,
ਉੱਡਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਈਂ ਆਉਣਾ, ਇਹ ਆਲਮ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦਾ,
ਤੇ ਟੁੱਟ ਕੇ ਚੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਬੜੇ ਜੋ ਬੇਵਫ਼ਾ ਬਣਕੇ, ਸਦਾ ਇਕਰਾਰ ਤੇ ਵਾਅਦੇ,
ਭੁਲਾ ਦੇਂਦੇ ਪਲਾਂ ਅੰਦਰ।

ਰੂਹ ਨੂੰ ਮਸਤ ਬਣਾਵਾਂ

ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਰੀ ਸਜਣਾ, ਮੈਂ ਤਸਵੀਰ ਲਗਾਵਾਂ,
ਨਾਮ ਧਿਆਵਾਂ। ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਅਮ੍ਰਿਤ ਪੀ ਕੇ,
ਰੂਹ ਨੂੰ ਮਸਤ ਬਣਾਵਾਂ, ਫਜ਼ਲ ਮਨਾਵਾਂ।

ਤੇਰੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਨੇ ਹੁੰਦੇ, ਰੌਸ਼ਨ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ,
ਡਰਨ ਹਨੇਰੇ, ਚੰਨ ਤੇ ਚਾਨਣ ਸਿਖਦੇ ਤੈਥੋਂ,
ਅਦਭੁਤ ਸੁਹਜ ਕਲਾਵਾਂ, ਸ਼ੌਖ ਅਦਾਵਾਂ।

ਪਾਕ ਪਵਿਤਰ ਆਸ਼ਕ ਅਜ਼ਲੋਂ, ਆਏ ਬੋਲ ਪੁਗਾਉਂਦੇ,
ਤੌੜ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਐਸਾ ਰੁਤਬਾ ਪਾਉਣਾ,
ਭਾਵੇਂ ਸੀਸ ਕਟਾਵਾਂ, ਤੇ ਮਰ ਜਾਵਾਂ।

ਮੇਰਾ ਗੀਤ ਪਿਆਸਾ ਭਟਕੇ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਹੋਂਠ ਛੁਹਾਦੇ,
ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਦੇ, ਕਹਿੰਦਾ ਸ਼ਬਨਮ ਬਣਕੇ ਤੇਰੇ,
ਰੂਪ 'ਚ ਮੈਂ ਘੁਲ ਜਾਵਾਂ, ਰੂਹ ਰੁਸ਼ਨਾਵਾਂ।

ਅੱਜ ਵੀ ਹੀਰ ਸਲੇਟੀ ਦੇ ਜੋ, ਰਹਿੰਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਘੜਦੇ,
ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਦੇ, ਕੈਦੋਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਲੰਗੜੇ,
ਕਰਦੇ ਕਤਲ ਵਫ਼ਾਵਾਂ, ਘੜਣ ਸਜਾਵਾਂ।

ਤੇਰੇ ਸੁੱਖ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਮਹਿਰਮ, ਹਰ ਦਿਨ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਰਾਂ,
ਦੁਖੜੇ ਮਾਰਾਂ, ਛੂਹਣ ਨਾ ਕਿਤੇ ਤੱਤੀਆਂ ਵਾਵਾਂ,
ਮੰਗਦਾ ਰੋਜ਼ ਦੁਆਵਾਂ, ਪੀਰ ਮਨਾਵਾਂ।

ਯਾਦ ਮੈਂ ਕਰ ਕੇ ਰੋ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੱਚੇ ਢਾਹੇ,
ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਾਰੇ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਯਾਰ ਨਾ ਮਿਲਦੇ,
ਮਿਲਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ ਖ਼ਿਜ਼ਾਵਾਂ, ਜ਼ਹਿਰੀ ਵਾਵਾਂ।

ਤੇਰੇ ਪਿੰਡੋਂ ਆਉਂਦੀ ਸੋਹਲ, ਵ੍ਹਾ ਦੇਵੇ ਖੁਸ਼ਬੋਈ,
ਯਾਦ ਸਮੋਈ, ਫ਼ਸ ਚੁੱਕਿਆਂ ਹਾਂ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਅੰਦਰ,
ਕੀਕਣ ਮੁੜ ਕੇ ਜਾਵਾਂ, ਹੁਣ ਪਛਤਾਵਾਂ।

ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬਿਠਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ

ਹੁਸਨ ਦੇ ਸੁਹਣੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬਿਠਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।
ਤੋੜ ਕੇ ਕਸਮਾਂ ਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾ ਗਿਰਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਮਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਘਟਾ ਜੁਲਫਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਲਦੀ,
ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਲੁਤਫ ਲੈਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਝਾਂਜਰਾਂ ਦੀ ਛਣਛਨਾਹਟ ਕਰ ਦਵੇ ਦਿਲ ਮਸਤ ਜਦ,
ਚੂੜੀਆਂ ਦੀ ਖਨਖਨਾਹਟ ਤੇ ਨਚਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਹੁਸਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਗਮ ਦਾ ਜਦ ਬਣੇ ਆਲਮ ਕਿਤੇ,
ਦੀਵਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪਲਕਾਂ ਤੇ ਜਗਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਜਬਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਸਾਬਤ ਹਸ਼ਰ ਤਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਦਾ,
ਨਾ ਕਦੇ ਲਛਮਣ ਦੀ ਰੇਖਾ 'ਚੋਂ ਲੰਘਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਜ਼ਬਰ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਅੱਗੇ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਝੁਕਨਾ ਨਹੀਂ,
ਰੋਜ਼ ਭਾਵੇਂ ਸੂਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਅੱਗ ਦਾ ਦਰਿਆ ਹੈ ਅੱਗੇ ਮਗਰ ਖਾਈ ਮੌਤ ਦੀ,
ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅੰਬਰਾਂ ਦੀ ਪਰ ਲਗਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦਾ ਕਰ ਲਵੋ ਸਜਦਾ ਭਲੇ,
ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਸਿਖਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਜਦ ਇਹ ਸੂਰਜ, ਚੰਨ, ਸਿਤਾਰੇ, ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਵਿਚ ਮੌਲਦਾ,
ਹੁਹ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਤਹਿ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਕ ਵਸਾਇਓ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ।

ਪੰਛੀ ਫ਼ਸਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ

ਚੋਗ ਪਾ ਕੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਛੀ ਫ਼ਸਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ,
ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਤਰ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਓਸ ਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਹਸ਼ਰ ਤਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹਨੇਰ,
ਰੋਜ਼ ਹੀ ਪਰ ਕਬਰ ਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹ ਖਾਣ ਕਸਮਾਂ ਵਤਨ ਦਾ ਰੱਖਣਾ ਖਿਆਲ,
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਸੰਗ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਅਮਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਰ ਕੇ ਅਪੀਲ,
ਅਗਜ਼ਨੀਂ ਦਾ ਖੇਲ ਵੀ ਓਹਲੇ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੇ ਕਰ ਲਵਾਂ ਕੀਕਣ ਯਕੀਨ,
ਹੁਣ ਕਿਹਾ ਜੋ ਪਲ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭੁਲਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਉਹ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖ਼ੀਦ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਸਬੂਤ,
ਵਿਓਂਤ ਫਿਰ ਸੱਜਰੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਰਹਿਨੁਮਾਂ ਉਹ ਬਣਕੇ ਭਾਵੇਂ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ,
ਬਿਜ਼ਲੀਆਂ ਪਰ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਗਿਰਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਨਾ ਗੁਣਾ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਉਹ ਨਾ ਜਮਾਂ ਦਾ ਹੈ ਗਿਆਨ,
ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਪਰ ਮਨਫੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਨਾਬ।

ਚਮਨ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਜਾ ਲੈਣਾ

ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਹਟਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚਮਨ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ, ਸਜਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

ਨਿਗ੍ਹਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਾ ਕੇ ਜੋ, ਵਫਾ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਦੇਵਣ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗ ਬੇਵਫਾਈ ਨਾ, ਕਮਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

ਲਿਫਾਫੇ ਚੁਣ ਰਹੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਕੇ,
ਤੁਹਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਏਹੋ, ਨਿਭਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਸੁਹਾਗਣ ਦਾ, ਕਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਾ ਉੱਜੜੇ,
ਕਿ ਹਾਸੇ ਕੀਰਨੇ ਬਣਨੋ, ਹਟਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਣਾ, ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਰਾਤੀਂ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਨ 'ਚ ਵੀ ਮੁੱਦਾ, ਉਠਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

ਤੂਫਾਨਾਂ ਨੇ ਸਦਾ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਹੈ ਦੀਵੇ ਬਚਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

ਗਜ਼ਲ ਦੀ ਛਾਂ ਸਦੀਵੀ ਹੀ, ਤੁਸਾਂ ਜੇ ਮਾਣਦੇ ਰਹਿਣਾ,
ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਦਰਦ ਦੇ ਬੂਟੇ, ਉਗਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੁਖੜਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਤੁਸੀਂ ਬਸ ਸਾਦਗੀ ਰੱਖਿਓ,
ਕਦੇ ਨਾ ਪਾਣ ਪੱਛਮ ਦੀ, ਚੜ੍ਹਾ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਯਾਰੋ ।

•

ਸ਼ਮੂਹਾਂ ਤਾਂ ਜਲ ਗਈ ਸਾਰੀ

ਸ਼ਮੂਹਾਂ ਤਾਂ ਜਲ ਗਈ ਸਾਰੀ, ਪਤੰਗਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।
ਕਿ ਦਮ ਫਨਕਾਰ ਦਾ ਟੁੱਟਿਆ, ਤਰਾਨਾ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

ਲਹੂ ਪੀਂਦੇ ਰਹੇ ਭੰਵਰੇ ਤੇ ਝੱਖੜ ਕਰ ਗਏ ਜ਼ਖ਼ਮੀ,
ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਵੰਡ ਗਏ ਮਹਿਕਾਂ, ਇਹ ਫੁੱਲ ਮੁਰਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

ਐ ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਲਿਓ ਸੁਣਿਓ, ਬਣੋ ਕੁਝ ਰਹਿਮ ਦੇ ਪਾਤਰ,
ਕਿਤੇ ਨਾ ਬਦ-ਦੁਆ ਲੈਣਾ, ਇਹ ਝੁੱਗੀਆਂ ਢਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

ਬੜਾ ਹੀ ਦਰਦ ਦਿਲ ਅੰਦਰ, ਛੁਪਾ ਕੇ ਬੰਸਰੀ ਰੱਖਦੀ,
ਇਹ ਸੀਨਾਂ ਕਰ ਲਵੇ ਛਲਨੀ, ਕਿ ਸੁਰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

ਐ ਪੱਥਰੋ ਇਲਤਜ਼ਾ ਸੁਣਿਓ, ਕਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦੀ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਲਹੂ ਪੀਂਦੇ, ਖੁਦਾ ਅਖਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਮ ਭਰ-ਭਰ ਕੇ, ਤੂੰ ਵੰਡਦਾ ਹੀ ਰਹੇਂ ਸਾਕੀ,
ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਤ ਜਾਨਾ ਏਂ, ਮੇਰੇ ਤਕ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

ਹਵਾ ਦੇ ਵੇਖ ਕੇ ਰੁਖ ਨੂੰ, ਤੁਸਾਂ ਸੁੱਟੀ ਹੈ ਚਿੰਗਾਰੀ,
ਕਿਤੇ ਰੁਖ ਬਦਲ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਅੱਗ ਭੜਕਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

ਕਮਾਈ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਇੱਜ਼ਤ, ਸਜਾਇਆ ਤਾਜ ਸੁਹਰਤ ਦਾ,
ਸਮੇਂ ਨੇ ਪਰਖਿਆ ਮੈਨੂੰ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।

•

ਹੁੰਦੇ ਕਤਲ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਦੇ

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਝੂਠੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਅੰਦਰ, ਹੁੰਦੇ ਕਤਲ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ।
ਕੰਡਿਆਂ ਵਰਗੇ ਹਾਰ ਨੇ ਪਾਉਂਦੇ, ਯਾਰ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਵਾਂ ਦੇ ।

ਜਦ ਮੁਜ਼ਰਿਮ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲਟਕਣ, ਖੰਜਰ ਰੋਜ਼ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ,
ਫੇਰ ਕਦੇ ਵੀ ਪਨਪ ਨਾ ਸਕਦੇ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਗੁਨਾਵਾਂ ਦੇ ।

ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਖ਼ਾਤਰ, ਡੋਲ੍ਹਣ ਖ਼ੂਨ ਜਵਾਨ ਜਦੋਂ,
ਏਧਰ ਵੀ ਤੇ ਓਧਰ ਵੀ ਫਿਰ, ਸੀਨੇ ਪਾਟਣ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ।

ਉਜਰਤ ਦੀ ਜਦ ਭਾਲ 'ਚ ਕਾਮਾਂ, ਖਾਲੀ ਹੀ ਘਰ ਮੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ,
ਅੱਧ ਵਿੱਚਕਾਰ ਹੀ ਦਮ ਟੁੱਟ ਜਾਵਣ, ਗੀੜਾਂ, ਸੱਧਰਾਂ ਚਾਵਾਂ ਦੇ ।

ਨਫ਼ਰਤ, ਵਹਿਸ਼ਤ, ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਰਲ ਕੇ, ਪੈਣਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਘੁਲ ਚੱਲੀਆਂ,
ਨੈਣੀ ਹੰਝੂ, ਜ਼ੁਲਫੀਂ ਨ੍ਹੇਰਾ, ਤਿੜਕਣ ਬੋਲ ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ ।

ਸਿੱਧੇ ਸਾਧੇ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਪੈਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥਿੜਕ ਗਏ,
ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀ ਰਹਿਬਰ ਬਣਨਾ, ਯਾਰੋ ਨਵੀਆਂ ਰਾਹਵਾਂ ਦੇ ।

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਂਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁੱਖਾਂ ਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ,
ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਓਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਛਾਵਾਂ ਦੇ ।

ਖ਼ੂਨ ਪਸੀਨਾ ਇੱਕ ਕਰ ਦੇਂਦਾ, ਵੇਖਿਆ ਰੋਜ਼ ਕਿਸਾਨ ਜਦੋਂ,
ਆਪ ਰਹੇ ਮੁਹਤਾਜ ਉਹ ਅੰਨ ਲਈ, ਹੁੰਦੇ ਕਤਲ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ।

ਸੁਲਘਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ

ਸੁਲਘਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ, ਜੋ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।
ਤਿਲਕ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਉਹ ਮੱਥੇ ਤੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਗਰਕ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ, ਸਾਗਰੀਂ ਉਠ ਕੇ ਤੂਫ਼ਾਨ,
ਲੋਕ ਪਰ ਸਾਗਰ ਕਿਨਾਰੇ, ਘਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਕਮਰਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਦੇ, ਬਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇ ਚਿਰਾਗ਼,
ਓਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਨ੍ਹੇਰ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਬੁੱਤਖਾਨੇ ਜਾਣ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਿਆਗ,
ਦਿਲ 'ਚ ਬਸ ਮਹਿਬੂਬ ਨੂੰ ਹੀ, ਜੋ ਧਿਆਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ ਤੇ, ਤਰਸ ਨਾ ਖਾਇਓ ਜਨਾਬ,
ਮਗਰਮੱਛ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੰਝੂ, ਜੋ ਵਹਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਵਸਲ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਘੜੀ ਨੂੰ, ਮਾਣਦੇ ਉਹ ਹਸ਼ਰ ਤੀਕ,
ਹਿਜ਼ਰ ਦੀ ਭਠੀ 'ਚ ਆਪਾ, ਜੋ ਤਪਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਕਤਲ ਮੇਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ, ਗ਼ੈਰ ਹੋਣੇ ਕਾਮਯਾਬ,
ਸਾਥ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਰੋਸ਼ਨੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ, ਕਰ ਲਵੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਜ਼ਰੂਰ,
ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ।

ਓ ਸੁਹਣੇ ਸੂਰਜਾ

ਕਲਸ਼ਾਂ ਤੇ ਟੰਗੇ ਓ ਸੁਹਣੇ ਸੂਰਜਾ ।
ਸਿੱਲ੍ਹ ਨੀਵੇਂ ਵਿਹੜਿਆਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਮੁਕਾ ।

ਗਰਕਿਆ ਨਸ਼ਿਆ 'ਚ ਜੋਬਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਫੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮਹਿਕ ਨਾ ਖੇੜਾ ਰਿਹਾ ।

ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਜੋ ਰਹਿਬਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ,
ਰਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਉਹ ਲੁੱਟਦੇ ਕਾਫ਼ਲਾ ।

ਕੀੜੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਤੇ ਜੇਰਾ ਵੇਖਕੇ,
ਮੈਂ ਵੀ ਦ੍ਰਿੜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਪਣਾ ਹੌਸਲਾ ।

ਕੀ ਕਰਾਂ ਸ਼ਿਕਵਾ ਪਤੰਗਾ ਸੜਨ ਤੇ,
ਆਪ ਮਰ-ਮਰ ਕੇ ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਦੇਵੇ ਬੁਝਾ ।

ਨਾਗ ਜ਼ਹਿਰੀ ਵੀ ਭਰਨਗੇ ਹਾਜ਼ਰੀ,
ਜੇ ਤੂੰ ਚੰਦਨ ਦਾ ਕਰੇਂਗਾ ਤਬਸਰਾ ।

ਤਖ਼ਤ ਢਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਰਾਹ 'ਚੋਂ ਜ਼ਬਰ ਦੇ,
ਬਣ ਕੇ ਅਣਖਾਂ ਦਾ ਤੁਰੇ ਜਦ ਕਾਫ਼ਲਾ ।

ਰੱਖ ਲਏ ਅੱਥਰੂ ਮੈਂ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਸਾਂਭ ਕੇ,
ਮੁਸਕਰਾਵਣ ਦੀ ਨਾ ਪਰ ਭੁੱਲਿਆ ਅਦਾ ।

ਸੜਦਾ ਹੈ ਨਿਤ ਪਤੰਗਾ

ਕਾਤਲ ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਅਦਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।
ਸੜਦਾ ਹੈ ਨਿਤ ਪਤੰਗਾ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੁਆਚ ਜਾਣਾ ਹੈ ਮੁਖ ਦੀ ਬਹਾਰ ਨੇ,
ਗੁਲਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਖੀਆਂ ਤੋਂ ਖਿਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਕਰਕੇ ਵਫ਼ਾ ਦਾ ਖੂਨ ਜੋ ਲੁੱਟਦੇ ਕਰਾਰ ਨੂੰ,
ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਤੁਰ ਹੀ ਜਾਣਾ ਬਲਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਖੁੱਸਦਾ ਹੈ ਦਿਲ ਦਾ ਚੈਨ ਨਿਗ੍ਹਾਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਤੇ,
ਪਰ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਛਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਮੁੜਦੇ ਨਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੂੰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾ,
ਮੰਜਿਲ, ਪੜਾਅ ਤੇ ਰਸਤੇ ਇਹ ਰੂਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਘਟਦਾ ਤੂਫ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਚਿਰਾਗ਼ਾਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ,
ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨੋ ਹਵਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਸਹਿੰਦੇ ਹੀ ਆ ਰਹੇ ਨੇ ਜੋ ਅਜ਼ਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰ ਨੂੰ,
ਜ਼ਬਰਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਜ਼ਿਹਨ 'ਚੋਂ ਹਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਗਾਲਾਂ ਤੇ ਝਿੜਕਾਂ ਸਤਾਉਣ ਤੇ,
ਪਰ ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਦੁਆਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਗ਼ਮਾਂ ਨੇ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਆਉਣਾ ਹੈ ਬਦਲਕੇ,
ਜਿਓਂ ਚੰਨ ਦੀਆਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਲਾਵਾਂ ਨਾ ਰੁਕਦੀਆਂ ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੂੰ ਗਾਇਆ

ਕਿ ਮੇਰੀ ਗਜ਼ਲ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੂੰ ਗਾਇਆ।
ਐ ਦਿਲਬਰ ਤੂੰ ਇਸਨੂੰ, ਅਮਰ ਹੀ ਬਣਾਇਆ।

ਬਣਾ ਦੇ ਤੂੰ ਮੋਤੀ, ਸਦਾ ਸੀਪ ਬਣਕੇ,
ਸੁਆਂਤੀ ਮੈਂ ਬਣ ਕੇ, ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ।

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਐਨਾ, ਜੋ ਹੋਇਆ ਮੁਤਾਸਰ,
ਕਿ ਤੇਰੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ, ਅਕੀਦਾ ਬਣਾਇਆ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ, ਤੂੰ ਲੜਨਾ ਸਿਖਾਇਆ।

ਨਾ ਸਾਇਆ ਵੀ ਭਾਵੇਂ, ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇ,
ਕਿ ਹਰ ਮੌੜ ਉੱਤੇ, ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਪਾਇਆ।

ਕਦੇ ਬੇਵਫ਼ਾਈ, ਨਾ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਸੰਗ,
ਵਫ਼ਾ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਸਦਾ ਮੈਂ ਨਿਭਾਇਆ।

ਕਈ ਵਾਰ ਤੈਨੂੰ, ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਰੁਸਵਾ,
ਕਦੇ ਪਰ ਤੂੰ ਮੇਰੇ, ਨਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਦੁਖਾਇਆ।

ਇਹ ਬਿਰਹਾ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਡਰ ਹੈ ਮੈਨੂੰ,
ਜਦੋਂ ਢਾਲ ਵਸਲਾਂ ਦਾ, ਧੁਰ ਤੋਂ ਲਿਖਾਇਆ।

ਅਣਖ ਦੇ ਦੀਪ ਜਗਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ

ਖੁੱਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਵਸਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।
ਝੱਖੜਾਂ ਦੀ ਉਹ ਹਿੱਕ ਤੇ ਧਰਕੇ, ਅਣਖ ਦੇ ਦੀਪ ਜਗਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਪੁੜ-ਪੁੜ ਸੂਲਾਂ ਪੈਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਹਰ ਵੇਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦੇਵਣ,
ਜ਼ਿਹਨ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਕਰਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਉਗਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਜ਼ਾਬਰ, ਪਾਪੀ, ਬਾਘ, ਦਰਿੰਦੇ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਵਹਿਸ਼ੀ,
ਨਸ਼ਤਰ ਦੇ ਜੋ ਵਾਰ ਧੀਆਂ ਤੇ, ਕੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਭੀੜ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਵੱਧਦਾ ਹੀ ਜਾਵੇ ਇਕਲਾਪਾ,
ਉੱਝ ਤਾਂ ਲੋਕੀਂ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਂਝ ਦੇ ਢੋਲ ਵਜਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਉੱਗਦੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਲਿਸ਼ਕਾਰੇ, ਝੁੱਗੀਆਂ ਤੀਕਰ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਜਾਵਣ,
ਕਲਸ਼, ਚੁਬਾਰੇ ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁਣ, ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਕੈਦ ਕਰਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਘੋਲ-ਕਬੱਡੀ, ਗੁੱਲੀ-ਡੰਡਾ, ਬਿਨਸ ਗਈਆਂ ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਡਾਂ,
ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ, ਲੋਕੀਂ ਮਨ ਪਰਚਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਆਪਣਾ ਵੀ ਸੌਦਾ ਨਾ ਮਿਲਦਾ, ਨੂੰਗੇ ਮਾਰਨ ਦੇ ਬਿਨ ਹਰਗਿਜ਼,
ਆਪਣੀ ਤੱਕੜੀ ਦੀ ਜੋ ਬੋਦੀ, ਦੂਜਿਆਂ ਹੱਥ ਫੜਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਉਹ ਲੁੱਟਦੇ, ਹਰ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਂ,
ਸੋਹਲ ਆਪਣੇ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੀ ਜਿਹੜੇ, ਛੁਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ।

ਗੁਲਸ਼ਨ ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦੇ

ਬੌਰੇ ਕਿਓਂ ਅਨੋਖਾ, ਲੋਕੀਂ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ।
ਪਤਝੜ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਤੇ ਵਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਜਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਟੁੱਕੜੇ, ਵਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੋ,
ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਐਦਾਂ, ਉਹ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ, ਡਰ ਅਜ਼ਗਰਾਂ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ,
ਅੰਬਰਾਂ ਤੇ ਘਾਤ ਲਾ ਕੇ, ਸ਼ਿਕਰੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਦੇਂਦੇ ਨਾ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ, ਇੱਜ਼ਤ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ,
ਪਰ ਹਰ ਮਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ, ਉਹ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਭਰ ਦੇਣ ਉਹ ਨਿਪੁੰਨਤਾ,
ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਖਿਆਲ ਦਾ ਜੋ, ਉੱਚਾ ਮਿਆਰ ਕਰਦੇ ।

ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਦਫ਼ਨ ਹੋ ਕੇ, ਪਰਵਾਜ਼ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ,
ਅਨੁਕੂਲ ਜੋ ਹਵਾ ਦਾ ਹੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਧਰਤੀ ਦੀ ਔੜ ਨੂੰ ਵੀ, ਕਿੱਦਾਂ ਬੁਝਾਉਣਗੇ ਉਹ,
ਸਾਵਨ ਦੇ ਵਰ੍ਹਨ ਤੇ ਜੋ, ਸ਼ਿਕਵੇ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਸੀਰਤ ਨੇ ਖੂਬਸੂਰਤ, ਦਿਸ਼ਣਾ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚੋਂ,
ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ, ਲੱਖਾਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰਦੇ ।

ਆਪਣੇ ਵਿਸਾਰ ਦੇਂਦੇ

ਗ਼ੈਰਾਂ ਤੇ ਕੀ ਹੈ ਸ਼ਿਕਵਾ, ਆਪਣੇ ਵਿਸਾਰ ਦੇਂਦੇ ।
ਸਭ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਆਦੀ, ਹਰਗਿਜ਼ ਨਾ ਪਿਆਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮਨਾਇਆ, ਦਿਲ ਦਾ ਨਾ ਰਾਜ਼ ਦੱਸਣਾ,
ਹਮਦਰਦ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕੀਂ, ਗੱਲ ਨੂੰ ਖ਼ਿਲਾਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਉਹਨਾਂ ਕੀ ਇਸ਼ਕ ਕਰਨਾ, ਕੀ ਹਸ਼ਰ ਤਕ ਨਿਭਾਉਣਾ,
ਜੋ ਦਿਲਲਗੀ 'ਚ ਦਿਲ ਨੂੰ, ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਪੂਜਣ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਜਾਰੀ,
ਪਰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਐਥੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਕਿਸ ਧਰਮ ਨੇ ਸਿਖਾਇਆ, ਆਪਸ 'ਚ ਵੈਰ ਰੱਖਣਾ,
ਮਜ਼ਬਾਂ ਦੇ ਪਰ ਵਪਾਰੀ, ਸਾਂਝਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰਦਾ, ਜਦ ਵੀ ਘੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ,
ਮੰਦਰੀਂ ਉਹ ਕਰ ਕੇ ਪੂਜਾ, ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਾਉਣਾ, ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਹਰਤਾਂ ਨੂੰ,
ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਲੋਕੀਂ, ਉਮਰਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਜਦ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਗਮਾਂ ਨੇ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਪਰਤ ਆਉਣਾ,
ਪਤਝੜ ਤਾਂ ਜਾਣ ਵੇਲੇ, ਹੱਸਦੀ ਬਹਾਰ ਦੇਂਦੇ ।

ਸਮਝਦੇ ਜੋ ਕਦਰਦਾਨ

ਚਾਪਲੂਸੀ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਸਮਝਦੇ ਜੋ ਕਦਰਦਾਨ ।
ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ਪਾਨ ਨੇ ਉਹ, ਸਮਝਦੇ ਪਰ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ।

ਦਿਲ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਝੂਠ ਲੇਕਿਨ, ਨੈਣ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਬਿਆਨ,
ਗੱਲ ਵੀ ਝੂਠੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ, ਫਿਸਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੁਬਾਨ ।

ਦਰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਿਖਾਂ ਮੈਂ, ਐ ਖੁਦਾ ਬਖਸ਼ੀਂ ਤੌਫੀਕ ,
ਰਹਿਮਤਾਂ ਕਰ ਰਹਿਣ ਵੱਸਦੇ, ਕਲਮ ਤੇ ਇਹ ਕਲਮਦਾਨ ।

ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸੰਗ ਲੜਦਿਆਂ ਵੀ, ਜੋ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਅਡੌਲ,
ਹਾਦਸੇ- ਦਰ- ਹਾਦਸੇ ਦਾ, ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ।

ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੀ ਕਟੜਤਾ ਵੀ, ਦੇ ਰਹੀ ਐਸਾ ਨਿਜ਼ਾਮ,
ਬੇਗੁਨਾਹ ਹੀ ਕਤਲ ਕਰਿਓ, ਚਾਹ ਰਹੇ ਨੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ।

ਰੂਹ ਬਿਨਾ ਕਲਬੂਤ ਬਣਕੇ, ਰਹਿ ਗਿਆ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਢੇਰ,
ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਤੀਰ ਹੀ ਜਦ, ਕੀ ਕਰੇਗੀ ਇਹ ਕਮਾਨ ।

ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਨੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ, ਸੁਣ ਲਈ ਜਦ ਤੋਂ ਤਾਰੀਫ਼,
ਓਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ, ਕਤਲ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ।

ਪੂਜਦੇ ਆਰੂਜ਼, ਪਿੰਗਲ, ਸਮਝਕੇ ਸ਼ਾਇਰ ਗ੍ਰੰਥ,
ਸ਼ਿਅਰ ਵਿੱਚ ਪਰ ਖ਼ਿਆਲ ਰੂਹ ਦੇ, ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਕਦਰਦਾਨ ।

ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਹਵਾ ਦੇਂਦੇ

ਚੁਆਤੀ ਮਜ਼ਬ ਦੀ ਲਾ ਕੇ, ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਹਵਾ ਦੇਂਦੇ ।
ਮੁਹੱਬਤੀ ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਪੂਏਂ ਵਿੱਚ ਉੱਡਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਬੜਾ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਭਾਵੇਂ, ਹਨੇਰਾ ਦੀਵਿਆਂ ਹੇਠਾਂ,
ਕਿ ਐਪਰ ਬਾਲ ਕੇ ਆਪਾ, ਚੁਫੇਰਾ ਜਗਮਗਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਅਲੋਚਕ ਤਾਂ ਅਲੋਚਕ ਨੇ, ਕਰਾਂ ਸਨਮਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ,
ਮੇਰੀ ਔਕਾਤ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ, ਸਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵਿਖਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਛੁੱਪ ਕੇ, ਬੜੇ ਹੀ ਕੇਰਦੇ ਹੰਝੂ,
ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਮੁਸਕਰਾਵਣ ਦਾ, ਬੜਾ ਸੀ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੱਜਣਾ, ਕੁਰੇਦੀਂ ਜ਼ਖ਼ਮ ਤਾਂ ਕੋਈ,
ਬਿਨਾ ਰਿਸਿਆਂ ਨਹੀਂ ਐਦਾਂ, ਕੋਈ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਐਟਮਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਤੇ ਸੌਂਦਾ ਵਤਨ ਮੇਰਾ,
ਕਿ ਐਪਰ ਚੇਤਨਾ ਵਾਲੇ, ਸਦਾ ਇਸਨੂੰ ਬਚਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਹੈ ਰਚਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼,
ਬੁਲਾ ਕੇ ਕੋਲ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਕਿ ਜਿਸਨੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਲੁੱਟੇ ਤੇ ਸੋਹਲ ਰਹਿਜਨੀ ਕੀਤੀ,
ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਵੋਟ ਫਿਰ ਲੋਕੀਂ, ਉਨੂੰ ਰਹਿਬਰ ਬਣਾ ਦੇਂਦੇ ।

ਸਾਂਝ ਦੇ ਦੀਵੇ

ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਂਝ ਦੇ ਦੀਵੇ, ਜਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।
ਉਦੋਂ ਹਰ ਰਾਤ ਦੀਵਾਲੀ, ਮਨਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਉਗਾ ਕੇ ਕੈਕਟਸਾਂ ਗਮਲੇ, ਜੋ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ,
ਸਦਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕੰਡੇ ਹੀ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਸੰਗੀਤਕ ਬੋਲ ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ, ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ,
ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਲ੍ਹਣੇ ਲੋਕੀਂ, ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਕਦੇ ਵੀ ਲੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ,
ਜੋ ਖੰਜਰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਾ, ਛੁਪਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਖੜੇ ਰੱਖਦੇ ਸਦਾ ਮਸਲੇ, ਉਹ ਮੰਦਿਰਾਂ ਤੇ ਮਸੀਤਾਂ ਦੇ,
ਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦ ਦੀ ਮੂਰਤ, ਲਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਸਿਵੇ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਲੋਕੀਂ, ਬੜੇ ਹੀ ਝੁਲਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ,
ਜਦੋਂ ਸਮਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ, ਲਿਆਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਕਿ ਗ਼ੈਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਆਪਣੇ, ਨਿਭਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇ,
ਜੋ ਆਪਣੇ ਤਿੜਕਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਬਚਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਜੋ ਸੁਹਣੀ, ਹੀਰ ਤੇ ਸੱਸੀ ਦੇ ਸੁਣਦੇ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਕਿੱਸੇ,
ਨਾ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿੱਸੇ, ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ।

ਚਾਨਣ ਤੇ ਹਮਲਾ

ਜੇ ਚਾਨਣ ਤੇ ਹਮਲਾ, ਹਨੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।
ਤੇ ਸੂਰਜ ਬਚਾ ਕੇ, ਸਵੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਨਾ ਭੁੱਲਿਆ ਹੈ ਸੂਤਕ ਤੇ ਪੀੜਾ ਜੋ ਮਾਂ ਦੀ,
ਉਹੀ ਮਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ, ਵਡੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਉਦ੍ਰੇ ਰਾਹ ‘ਚ ਹਰਗਿਜ਼, ਨਾ ਆਉਣੀ ਰੁਕਾਵਟ,
ਜੋ ਪਰਬਤ ਨੂੰ ਚੀਰਨ ਦਾ ਜੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਜਿਨ੍ਹੇ ਸੌਚ ਆਪਣੀ, ਬਣਾਈ ਹੈ ਬੌਣੀ,
ਕਿਵੇਂ ਕੱਦ ਆਪਣਾ, ਉਚੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਮਿਲਾ ਕੇ ਤੂੰ ਨਜ਼ਰਾਂ, ਕਿਤੇ ਡੁੱਬ ਨਾ ਜਾਵੀਂ,
ਉਹ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਸਾਗਰ, ਡੂੰਘੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਨਾ ਟਲਦੀ ਕਦੇ ਵੀ, ਰਹੇ ਮੌਤ ਆ ਕੇ,
ਤੂੰ ਵਰਲਾਪ ਚਾਹੇ, ਬਥੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਕਿ ਮਿਲਣੀ ਹੈ ਗੁੜ੍ਹਤੀ, ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਜਿਸਨੂੰ,
ਉਹ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਦਾਂ, ਚੰਗੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੋਹਲ, ਤੂੰ ਚੱਲਿਆ ਨਾ ਜੇਕਰ,
ਤੂੰ ਪੰਧ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦਾ, ਲੰਮੇਰਾ ਕਰੇਗਾ ।

ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰ

ਜੋ ਹੈ ਉਲਝਿਆ ਤੇ ਨਾ ਸੁਲਝਿਆ, ਤੂੰ ਕਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ,
ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ਼ਕ ਨਾ ਹਾਰਿਆ, ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰ।

ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ਮੌਤ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ, ਘੜੀ ਪਲ ਦਾ ਨਾ ਹੈ ਵਸਾ ਕੋਈ,
ਇਹ ਗਮਾਂ ਦਾ ਕਫ਼ਨ ਉਤਾਰ ਕੇ, ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰ।

ਕਿਤੇ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਦੌੜ ਵਿਚ, ਕਦੇ ਵੇਚੀਂ ਨਾ ਤੂੰ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ,
ਜੋ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਵੇ, ਤੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਨਾ ਵਪਾਰ ਕਰ।

ਤੂੰ ਵਫ਼ਾ ਨੂੰ ਦਿਲ ਤੇ ਲਿਖਾ ਲਵੀਂ, ਕਿ ਜੋ ਹਸ਼ਰ ਤਕ ਵੀ ਨਾ ਮਿਟ ਸਕੇ,
ਜੋ ਕਹੇਂ ਤੂੰ ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਬਾਨ ਤੋਂ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਤੋਂ ਕਰਾਰ ਕਰ।

ਕਰੀਂ ਦੂਰ ਖਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਚੋਂ, ਜੋ ਸਦਾ ਹੀ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਪੁੜਦੇ ਨੇ,
ਜੋ ਸਦਾ ਹੀ ਚਮਨ ਨੂੰ ਭਰ ਦਵੇ, ਉਹ ਪਿਓਂਦ ਨੂੰ ਹੀ ਤੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ।

ਇਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵੀ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਏਂ ਅਖੀਰ ਤਕ,
ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖ ਕਿ ਤੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਪਿਠ ਤੇ ਨਾ ਵਾਰ ਕਰ।

ਹਵਾ ਰੁਮਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਿਆਰ ਦੀ, ਇਹ ਸਦਾ ਹੀ ਮਹਿਕਾਂ ਬਿਖੇਰਦੀ,
ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਘੋਲ ਤੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ, ਨਾ ਹੀ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਕਰ।

ਜੋ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ ਤੁਹਾਡਾ ਮਦਦਗਾਰ

ਜੋ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ ਤੁਹਾਡਾ ਮਦਦਗਾਰ,
ਪੀੜ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਓਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਬਾਰ ਬਾਰ।
ਫ਼ਾਸਲਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ,
ਕਦਮ ਉਸ ਵੱਲ ਕਿਓਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਬ ਦਾ ਸਰੂਪ,
ਸਾੜਦੇ ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਇਹ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰ,
ਜੋ ਨਾ ਰੱਬ ਸੁਣਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੁਕਾਰ,
ਖ਼ੂਨ ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਓਂ ਤਪਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਲੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਭਾਵੇਂ ਹਨੇਰ,
ਮਾਰ ਨਾ ਸਕਦੇ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਨੂਰ,
ਦੀਵਿਆਂ ਨੇ ਕੀ ਹੈ ਕਰਨਾ ਚਮਤਕਾਰ,
ਕਿਓਂ ਹੋ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਹਿਸਾਨ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਬਗ਼ੈਰ,
ਜ਼ਖ਼ਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਭਰਦੇ ਰਹਿਣ ਲੋਕ,
ਦਰਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਰੱਖਕੇ ਬਰਕਰਾਰ,
ਪੀੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ,
ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਨਾ ਜੋ ਵੀ ਇਮਤਿਹਾਨ,
ਮੌਤ ਨੂੰ ਬਸ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹ ਮਦਦਗਾਰ,
ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਲ ਲਗਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਨਾ ਹੀ ਕਰਦੇ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਤਾਰਿਆਂ ਤੇ,
ਨਾ ਹੀ ਸੂਰਜ ਤੇ ਉਹ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਯਕੀਨ,
ਸੋਚ ਦੇ ਦੀਪਕ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਇਖਤਿਆਰ,
ਰੂਹ ਨੂੰ ਉਹ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਓਹੀ ਹੁਕਮਰਾਨ,
ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਮੀਰ,
ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਜੋ ਬੈਠਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਾਰ,
ਕਿਉਂ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬਿਠਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੀਹੋਂ ਲਾਉਣ ਦੇ ਨੇ ਹੁਨਰਮੰਦ,
ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਰਾਈ ਦਾ ਪਹਾੜ,
ਜੇ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਵਿਚਾਰ,
ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

ਨਾ ਰਹੀ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਹੀ ਪਛਾਣ,
ਸੁਹਰਤਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਦਾ ਵੇਖੋ ਕਮਾਲ,
ਦੇ ਕੇ ਰੰਗਲੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ,
ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਛਪਾਉਂਦੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ।

•

ਢਲ ਗਿਆ ਸੂਰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ

ਢਲ ਗਿਆ ਸੂਰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ, ਆ ਗਈ ਧੁਖਦੀ ਇਹ ਸ਼ਾਮ ।
ਦੌਰ ਰਹਿਣੇ ਬਦਲਦੇ ਪਰ, ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਆਰਾਮ ।

ਸਰਕਿਆ ਜਦ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਪਰਦਾ, ਹੋ ਗਿਆ ਮਹਿਫਲ 'ਚ ਨੂਰ,
ਹਸਰ ਤਕ ਰਹਿਣੀ ਸਰੂਰੀ, ਪੀ ਲਿਆ ਅੱਖੀਆਂ ਚੋਂ ਜਾਮ ।

ਦਰਦ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਬੇਸ਼ਕ, ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨੂੰ ਖੜੋਤ,
ਪਰ ਨਾ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਤੇ ਲਗਾ ਸਕਿਆ ਵਿਰਾਮ ।

ਹਾਦਸਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਦਵੇ ਉਹ, ਮੈਂ ਨਾ ਕਰਦਾਂ ਹਾਂ ਉਡੀਕ,
ਦਿਲ ਦੇ ਤੜਪਣ ਵਾਸਤੇ ਹੁਣ, ਹੋ ਗਿਆ ਕੁਝ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ।

ਪਾਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਭੁਲਾਵੇਂ, ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਭਰ ਕੇ ਗਰੂਰ,
ਖਾਸ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਤੇਰੀ, ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਆਮ ।

ਛਲਕਦੇ ਅੱਖੀਆਂ 'ਚ ਅੱਥਰੂ, ਦਰਦ, ਪੀੜਾਂ ਦੀ ਸੌਗਾਤ,
ਇਹ ਵਫਾ ਬਦਲੇ ਹੀ ਦਿਲਬਰ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਸਾਰੇ ਇਨਾਮ ।

ਜ਼ਰਦ ਪੱਤੇ ਵੇਖ ਕੇ ਬਿਰਖਾਂ ਦੀ ਰੋਈ ਡਾਲ-ਡਾਲ,
ਹੁਣ ਕੋਈ ਤਾਂ ਪਤਝੜਾਂ ਦਾ, ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਪੈਗਾਮ ।

ਘੋਗਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮੋਤੀ, ਭੁੱਲਦੇ ਨਾ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ,
ਮਹਿਕ ਚੰਦਨ ਦੀ ਕਦੇ ਰਹਿੰਦੀ ਨਾ ਸੱਪਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ।

•

ਬੁਝ ਗਿਆ ਚਿਹਰਾ

ਦਰਦ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਦਬਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।
ਬੁਝ ਗਿਆ ਚਿਹਰਾ ਜਗਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਦੂਰ ਤੀਕਰ ਨੇ ਹਵਾਵਾਂ ਬਲਦੀਆਂ,
ਫੁੱਲ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਖਿੜਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਬੀਜ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਪਲ੍ਹ ਰਿਹਾ,
ਬਿਰਖ ਜਿਓਣੇ ਦੇ ਉਗਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਭਾਂਬੜਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਭਾਵੇਂ ਸਮਝਦੈਂ,
ਹਿਜ਼ਰ ਦੀ ਪਰ ਅੱਗ ਬੁਝਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਗਗਨ ਸਾਰਾ ਹੀ ਜੇ ਮੱਲਿਆ ਸ਼ਿਕਰਿਆਂ,
ਫੇਰ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਸ਼ੋਰ ਜਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬੇਸੁਰ ਛਣਕਣਾ,
ਸੁਰ ਸਰੰਗੀ ਦੀ ਸੁਣਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਕਮਰਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜੇ ਮਾਤਮ ਛਾ ਰਿਹਾ,
ਜਸ਼ਨ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਮਨਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਦਿਲ ਜਲੇਗਾ ਆਪ ਜਦ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ,
ਦੋਸ਼ ਮੌਸਮ ਤੇ ਲਗਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਪਹਿਨਿਆਂ ਬੁਰਕਾ ਹੈ ਸੂਰਜ ਨੇ ਜਦੋਂ,
ਨ੍ਹੇਰ ਚਾਨਣ ਤੋਂ ਡਰਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ ।

ਪਿਆਰ ਦਾ ਭਰਿਆ ਜਾਮ

ਨੈਣਾਂ 'ਚੋਂ ਜਦ ਪੀ ਲਿਆ, ਪਿਆਰ ਦਾ ਭਰਿਆ ਜਾਮ ।
ਤਦ ਤੋਂ ਭੁੱਲਿਆ ਧੜਕਣੋਂ, ਦਿਲ ਭੁਗਤੇ ਅੰਜਾਮ ।

ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਪਏ ਨੇ ਤਿੜਕਦੇ, ਫਰੇਮ 'ਚ ਹੋ ਕੇ ਕੈਦ,
ਲੋਕੀਂ ਫਿਰ ਕਿਓਂ ਮੜ੍ਹ ਰਹੇ, ਪੱਥਰਾਂ ਸਿਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ।

ਗਰਭ 'ਚੋਂ ਸਾਥ ਨਿਭਾ ਰਹੇ, ਸੁੱਖ, ਦੁੱਖ ਤੇ ਤਕਲੀਫ਼,
ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਇਹ ਨਾ ਕਰਨ ਆਰਾਮ ।

ਨੱਪ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਧੋਣ ਨੂੰ, ਵੇਖਣ ਜਦ ਕਮਜ਼ੋਰ,
ਵੇਖ ਕੇ ਪਰ ਉਹ ਚੌਧਰੀ, ਝੁਕ ਕੇ ਕਰਨ ਸਲਾਮ ।

ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਵਿੱਚ ਵਿਕ ਰਹੇ, ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਭਗਵਾਨ,
ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਦਾ, ਕੌਡੀ ਪਏ ਨਾ ਦਾਮ ।

ਲੰਘੀ ਹਵਾ ਜੋ ਭੁਸਕਦੀ, ਛਿੜਕ ਗਈ ਹੈ ਨੀਰ,
ਵਗਦੇ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਕਿਤੋਂ, ਲੈ ਆਈ ਪੈਗਾਮ ।

ਮੰਜਿਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਦੇ, ਨਾ ਚੁੰਮਦੀ ਹੈ ਪੈਰ,
ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਵੇਖ ਜੋ, ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਆਰਾਮ ।

ਲੋਕ ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ, ਕਰਦੇ ਨਾ ਮਹਿਸੂਸ,
ਆਪਣਾ ਆਪ ਜੋ ਬਾਲ ਕੇ, ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਸ਼ਾਮ ।

ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਕਰੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ

ਪੈਰਾਂ 'ਚੋਂ ਲਹੂ ਆਪਣਾ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਵਹਾ ਦੇਣਾ ।
ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਕਰੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦੇਣਾ ।

ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਨਦੀ ਅੰਦਰ ਡੁੱਬਦੇ ਨੇ ਪਏ ਲੋਕੀਂ,
ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਪੁਲ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ।

ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਵਫ਼ਾ ਅੱਗੇ ਮੌਲਾ ਬੇਵਫ਼ਾ ਹੋਵਾਂ,
ਆਪਣੇ ਹੀ ਗ਼ਮਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਲਘਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ।

ਵ੍ਹਾਵਾਂ ਨਾ ਬੁਝਾ ਦੇਵਣ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਚਿਰਾਗ਼ਾਂ ਨੂੰ,
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਫਿਰ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਦੁਆ ਦੇਣਾ ।

ਨਿਸ਼ਚੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਣਾ ਮਰਨੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਓਣੇ ਦੀ ਵਾਜ਼ਬ ਤੂੰ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ।

ਜਿਸਦਾ ਵੀ ਲਹੂ ਚੋਵੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਲਹੂ ਸਮਝੀਂ,
ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਵੀ ਦਿਲ ਉੱਤੇ ਖੰਜਰ ਨਾ ਚਲਾ ਦੇਣਾ ।

ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਆ ਲੈ ਕੇ ਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਰੱਖੀਂ,
ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ 'ਚ ਲਹੂ ਭਰ ਕੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ।

ਸੂਰਜ ਸੌਂ ਗਿਆ ਜੇਕਰ ਤਾਰੇ ਵੀ ਖਫ਼ਾ ਹੋਏ,
ਡਰਨਾ ਨਾ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਸੋਚਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਦੇਣਾ ।

ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਣਾ

ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਸਦਾ ਸੂਲਾਂ, ਹੱਥੀਂ ਤੂੰ ਉਠਾ ਦੇਣਾ ।
ਭਟਕੇ ਨਾ ਕਦੇ ਪਾਂਧੀ, ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਪਤਾ ਦੇਣਾ ।

ਹੋਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕੁਝ ਹਾਸਿਲ, ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਲਾ ਕੇ ਦੁਧ,
ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੂੰ, ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਿਲਾ ਦੇਣਾ ।

ਲਿਖਦੀ ਹੀ ਰਹੇ ਧਰਤੀ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਬਹਾਰਾਂ ਨੂੰ,
ਰੱਬਾ ਤੂੰ ਹਿਯਾਤੀ ਦਾ, ਪਵਿਤਰ ਹੀ ਸਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ।

ਤੇਰੇ ਜੋ ਲਹੂ ਖ਼ਾਤਰ, ਪਿਆਸਾ ਹੋ ਗਿਆ ਦੁਸ਼ਮਣ,
ਪਿਆਸਾ ਜੇ ਅਗਰ ਵੇਖੋਂ, ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਪਿਲਾ ਦੇਣਾ ।

ਲਿਖਦਾ ਹੀ ਰਹੀਂ ਗਾਥਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤੂੰ ਦਰਦਾਂ ਦੀ,
ਅੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਵੀ, ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੂੰ ਸਿਖਾ ਦੇਣਾ ।

ਖਹਿ-ਖਹਿ ਕੇ ਜੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ, ਤਿੜਕੇ ਨੇ ਅਗਰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾ, ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਲਗਾ ਦੇਣਾ ।

ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ ਅਗਰ ਤੈਥੋਂ, ਅੰਬਰ ਵੀ ਫ਼ਤਹਿ ਹੋਵੇ,
ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ, ਤੂੰ ਰੂਹ ਤੋਂ ਉੱਡਾ ਦੇਣਾ ।

ਬਣਨਾ ਹੈ ਮਸੀਹਾ ਤੂੰ, ਠਾਨੀ ਹੈ ਜੇ ਦਿਲ ਅੰਦਰ,
ਫਿਰ ਨਾ ਤੂੰ ਸਲੀਬਾਂ ਨੂੰ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੁਪਾ ਦੇਣਾ ।

ਦਿਲ ਦੀ ਇਲਤਜ਼ਾ ਸਮਝਾਂ

ਨਿਗ੍ਹਾਹਾਂ ਦੀ ਖਤਾ ਸਮਝਾਂ, ਜਾਂ ਦਿਲ ਦੀ ਇਲਤਜ਼ਾ ਸਮਝਾਂ।
ਜਿਨ੍ਹੇ ਪਰ ਮੋਹ ਲਿਆ ਦਿਲ ਨੂੰ, ਉਦ੍ਰੀ ਅਦਭੁਦ ਅਦਾ ਸਮਝਾਂ।

ਬੁਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ, ਜੇ ਉਲਫ਼ਤ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਹਾਦਸਾ ਇਸਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਨਾ ਬੇਵਫ਼ਾ ਸਮਝਾਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ, ਤੇ ਨੈਣੀਂ ਭਰ ਲਏ ਅੱਥਰੂ,
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਝੂਮਦੇ ਜਜ਼ਬੇ, ਦਿਲੋਂ ਨਿਕਲੀ ਦੁਆ ਸਮਝਾਂ।

ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਜੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਮਿਲਦੀ,
ਉਦ੍ਰੀ ਇੱਕ ਯਾਦ ਦਾ ਸੂਰਜ, ਦਿਲੋਂ ਮੈਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਸਮਝਾਂ।

ਵਿਛੋੜੇ ਦਰਦ ਤੇ ਪੀੜਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਤੇ ਰਾਜ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਦਾ, ਸਿਤਾਰਾ ਚਮਕਿਆ ਸਮਝਾਂ।

ਜੇ ਨ੍ਹੇਰੀ ਰਾਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅਚਾਨਕ ਚਾਨਣਾ ਹੋਵੇ,
ਸੁਹਾਣੇ ਹੁਸਨ ਦੇ ਮੁਖ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਪੱਲੂ ਸਰਕਿਆ ਸਮਝਾਂ।

ਜਦੋਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਦਕੇ ਸਿਦਕ ਦੇ ਉੱਤੇ,
ਉਦੋਂ ਸਬਰਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ, ਉਚੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਸਮਝਾਂ।

ਉਦ੍ਰੇ ਜਦ ਨਕਸ਼ ਢਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅੰਦਰ,
ਖੁਦਾ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਉੱਚਾ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਮਰਤਬਾ ਸਮਝਾਂ।

ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ

ਉਦ੍ਰਾ ਇੰਜ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਸਣਾ, ਤੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਲੈਣਾ,
ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ।

ਕਿਤੇ ਜੋ ਹਿਜ਼ਰ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ 'ਚ ਛੁਪਿਆ ਸੀ ਕਦੀਮਾਂ ਤੋਂ
ਇਹ ਵਸਲਾਂ ਦਾ ਸਿਤਾਰਾ ਹੈ।

ਤੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਆਹਟ ਦਾ, ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਆਦੀ,
ਤੇ ਅੱਖੀਆਂ ਦੀਦ ਨੂੰ ਤਰਸਨ,
ਤੇਰੀ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਆਮਦ, ਤੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਇਵੇਂ ਲੱਗਦਾ,
ਬਹਾਰਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੈ।

ਜਮਾਨੇ ਵਾਲਿਓ ਸੋਚੋ, ਜਰਾ ਕੁਝ ਮਸਲਦੇ ਫੁੱਲ ਨੂੰ,
ਇਦ੍ਰੇ ਤੇ ਰਹਿਮ ਤਾਂ ਖਾਓ,
ਇਨ੍ਹੇ ਵਿੰਨਦੇ ਰਹੇ ਕੰਡੇ, ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸਿਰ ਤੇ,
ਧੁਰੋਂ ਪਤਝੜ ਦਾ ਆਰਾ ਹੈ।

ਮੁਹੱਬਤੀ ਸਾਗਰਾਂ ਅੰਦਰ, ਬੜੇ ਮੰਝਧਾਰ ਨੇ ਜੁਲਮੀਂ,
ਤੇ ਗ਼ਮ ਦੇ ਮਗਰਮੱਛ ਰਹਿੰਦੇ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉੱਤਰਦੇ ਵੇਲੇ, ਇਹ ਰੱਖਿਓ ਯਾਦ ਕਿ ਮਿਲਣਾ,
ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕਿਨਾਰਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਜਿਹੜੇ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਸੀ ਵੇਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੀ,
ਕਦੇ ਨਾ ਲੋਟ ਕੇ ਆਈ,
ਜਗਾ ਕੇ ਆਸ ਦੇ ਦੀਵੇ, ਸਜਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਨਿਗ੍ਹਾਹਾਂ ਤੇ,
ਉਨ੍ਹੇ ਮਿਲਣਾ ਦੁਬਾਰਾ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਜਦ ਹੁਸਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ, ਚੜ੍ਹਾਈ ਵੇਲ ਇਸ਼ਕੇ ਦੀ,
ਸਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰੁਖ ਤੇ,
ਲਗਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਰੁਖ ਵੀ, ਓਹੀ ਪੁੱਟਦੇ ਜੜੋਂ ਲੋਕੀ,
ਜੋ ਵੇਲਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਸਾਹਾਂ 'ਚ ਤੂੰ ਘੁਲਿਆਂ, ਤੇ ਧੜਕਣ ਬਣ ਗਿਆ ਦਿਲ ਦੀ,
ਤੇਰੇ ਬਿਨ ਜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ,
ਸੁਆਂਤੀ ਬੁੰਦ ਬਿਨ ਜਿੱਦਾਂ, ਬਬੀਹੇ ਦਾ ਸਦਾ ਹੁੰਦਾ,
ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਦਿਲਬਰ ਜਰਾ ਠਹਿਰੋ, ਬੁਝੇ ਕੁਝ ਪਿਆਸ ਨੈਣਾਂ ਦੀ,
ਤੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਚੈਨ ਮਿਲ ਜਾਵੇ,
ਕਿਵੇਂ ਰੁਖਸਤ ਕਰੇ ਸੋਹਲ, ਤੇਰਾ ਮੁਖੜਾ ਨਿਹਾਰਨ ਦਾ,
ਅਜੇ ਹਰ ਚਾਅ ਕੁਆਰਾ ਹੈ।

•

ਉਲਫ਼ਤ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ

ਉਦ੍ਰੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚੋਂ ਉਲਫ਼ਤ ਦਾ, ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।
ਜੋ ਗੁੰਮ ਸੀ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਅੰਬਰਾਂ ਦਾ ਤਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

ਖੁਆਏ ਹਿਜ਼ਰ ਦੇ ਗੋਤੇ, ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਇਹ ਦਰਿਆ ਨੇ,
ਜਦੋਂ ਲੜ ਵਸਲ ਨੇ ਫੜਿਆ, ਕਿਨਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

ਬਿਠਾ ਕੇ ਕੋਲ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ, ਕਰਾਂ ਦੀਦਾਰ ਐ ਮਿਤਵਾ,
ਖੁਦਾ ਦੀ ਹੀ ਇਬਾਦਤ ਦਾ, ਸਹਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

ਜੋ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਲਹਿ ਨਹੀਂ ਪਾਏ, ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਕੀ ਉਹ ਦਿਲਵਾਲੇ,
ਕਿ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਨਾ ਜਿਸਨੇ, ਉਹ ਪਿਆਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

ਬੜਾ ਚਿਰ ਹੀ ਉਦਾਸੀ ਦਾ, ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਆਲਮ,
ਜਦੋਂ ਆਮਦ ਹੋਈ ਉਸਦੀ, ਨਜ਼ਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਲਾਏ, ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਟੁੱਕੜੇ,
ਜਦੋਂ ਪਰ ਰੁੱਸ ਗਿਆ ਦਿਲਬਰ, ਖ਼ਿਲਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

ਰਿਹਾ ਅਰਮਾਨ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ, ਉਹ ਗ਼ਮ ਸੀ ਗੁਮ ਗਿਆ ਕਿਧਰੇ,
ਖੁਦਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਉਹ ਗ਼ਮ, ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਮਨ ਦਾ ਇੱਕ ਫੁੱਲ, ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀ ਮੰਗਿਆ,
ਲੁਟਾ ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਲਸ਼ਨ, ਜੋ ਸਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ।

•

ਬੇਵਫ਼ਾ ਦਿਲਬਰ ਮਿਲੇ

ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਬੇਵਫ਼ਾ ਦਿਲਬਰ ਮਿਲੇ ।
ਪਿਆਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ, ਦਰਦ ਦੇ ਅਜ਼ਗਰ ਮਿਲੇ ।

ਆਦਮੀ ਚੋਂ ਚੇਤਨਾ ਦੀ, ਲਾਟ ਹੀ ਹੁਣ ਬੁਝ ਗਈ,
ਅੱਜ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਅੰਦਰ, ਨ੍ਹੇਰ ਤੇ ਖੰਡਰ ਮਿਲੇ ।

ਹਰ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਰਮਾਂ ਦਾ, ਮੈਂ ਪਤਾ ਪੁੱਛਦਾ ਰਿਹਾ,
ਓਪਰੇ ਲੋਕੀਂ ਮਿਲੇ ਜਾਂ, ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮਿਲੇ ।

ਸਾੜਿਆ ਜੰਗਲ ਇਹ ਸਾਰਾ, ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ ਜਦੋਂ,
ਝੁਲਸ ਚੁੱਕੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਜਾਂ, ਰਾਖ ਹੋਏ ਪਰ ਮਿਲੇ ।

ਅੱਜ ਬਣਾਉਟੀ ਬੰਦਗੀ ਕੁਝ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ,
ਹਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਖੰਜਰ ਮਿਲੇ ।

ਮਿਸਲ ਦਾ ਤੁਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਪੈਸੇ ਬਿਨਾਂ,
ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾ ਕਿਤੇ ਅਫਸਰ ਮਿਲੇ ।

ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ, ਨਕਸ਼ ਤਾਂ ਲੱਭਦੇ ਨਹੀਂ,
ਰਸਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਭਿੱਜੇ, ਪਰ ਕਈ ਪੱਥਰ ਮਿਲੇ ।

ਖੋਂਫ਼ ਦੀ ਲਿੱਪੀ 'ਚ ਮਿਲਦੀ, ਹਰ ਗਰਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ,
ਨ੍ਹੇਰ ਨੇ ਪਹਿਰੇ ਲਗਾਏ, ਬੰਦ ਸਾਰੇ ਦਰ ਮਿਲੇ ।

ਕਰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਮੈਂ ਗਜ਼ਲ ਨੂੰ, ਅਮਰ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਲਈ,
ਪਰ ਨਾ ਐਸਾ ਖ਼ਿਆਲ ਸੁੱਝਿਆ, ਨਾ ਕਦੇ ਅੱਖਰ ਮਿਲੇ ।

ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ

ਹਕੀਕੀ ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਹੁਸਨਾਂ ਦਾ ਜੇਕਰ ਹੌਸਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ।
ਰੂਹਾਨੀ ਇਸ਼ਕ ਸੰਗ ਐਨਾਂ ਵੀ ਕਿਉਂ ਫਿਰ ਵਿਤਕਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਐ ਦਿਲਬਰ ਤਰਸਿਆ ਐਦਾਂ,
ਸੁਆਂਤੀ ਬੁੰਦ ਨੂੰ ਜੀਕਣ, ਬਬੀਹਾ ਤਰਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਖਿਲਾਰਨ ਖੰਭ ਨਾ ਪੰਛੀ ਤੇ ਡਰਦੇ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਭਰਦੇ,
ਉਕਾਬਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਕਦੇ ਜੇ ਪਾਕ ਰੂਹਾਂ ਦਾ, ਸਫ਼ਾ ਕੋਈ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ,
ਕੋਈ ਵੀ ਲਫਜ਼ ਨਾ ਮੇਰਾ, ਇਵੇਂ ਫਿਰ ਭਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਨਾ ਕੋਈ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਪਹਿਚਾਣਦਾ ਉਸਨੂੰ,
ਘਰੋਂ ਜੋ ਨਿਕਲਦੇ ਆਪਣੇ ਮਖੌਟੇ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਕਿ ਦਰਿਆ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜੀਵਨ ਤੇ ਛੱਲਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲੇ,
ਖੁਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਉਠਦੀਆਂ ਛੱਲਾਂ, ਗਮਾਂ ਦਾ ਜਲਜਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਰਹੇ ਜੋ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵੰਡਦਾ, ਬਿਖੇਰੇ ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਬਾਹਰ,
ਉਦ੍ਰੇ ਘਰ ਵੀ ਰਹੇ ਚਾਨਣ, ਤੇ ਮੌਸਮ ਖੁਸ਼ਨੁਮਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਕੋਈ ਹਾਲਾਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ, ਵਫ਼ਾ ਕਿਸਮਤ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ,
ਤੇ ਸੋਹਲ ਵੀ ਕਦੇ ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਐਨਾ ਬੇਵਫ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ।

ਕਦੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਨਾ ਬਣਿਓ

ਕਦੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਨਾ ਬਣਿਓ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਿਓ ਭਲਾਈ ਦਾ ।
ਕਿ ਮਹਿਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਰਗਿਜ਼, ਨਹੀਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਈ ਦਾ ।

ਵਫ਼ਾ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਪੱਥਰ, ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਘਲਦੇ ਵੇਖੋ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਕਦੇ ਪਰ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦਾ ।

ਵਿਛਾ ਕੇ ਰਾਹ 'ਚ ਉਹ ਅੱਗਾਂ, ਵਧਾਉਂਦੇ ਤੌਰ ਜੋ ਮੇਰੀ,
ਅਦਾ ਮੈਂ ਸ਼ੁਕਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ।

ਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੌਸਲੇ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਕਦੇ ਵੀ ਬੁਜ਼ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ,
ਨਾ ਹੱਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੜਦੇ, ਨਾ ਦਮ ਭਰਦੇ ਸਚਾਈ ਦਾ ।

ਉਨੂੰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਪਤਾ ਪੁੱਛਦਾ ਰਹੇ ਜਿਹੜਾ,
ਕਿਸੇ ਭੁੱਲੇ ਤੇ ਭਟਕੇ ਨੂੰ, ਸਦਾ ਰਸਤਾ ਵਿਖਾਈ ਦਾ ।

ਮੇਰੇ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਭਾਵੇਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਤਹਾ ਕੀਤੀ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਤਲ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੀ ਸਚਾਈ ਦਾ ।

ਕਿਤੇ ਬੇਦਰਦ ਗਰਜ਼ਾਂ ਦਾ, ਨਾ ਹੜ੍ਹ ਹੀ ਰੋੜ੍ਹਦੇ ਤੈਨੂੰ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਰਦਿਆਂ ਜ਼ੋਰਾ ਤੇ ਆਪਾ ਵੀ ਬਚਾਈ ਦਾ ।

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਫਿਕਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ ਨੂੰ, ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਪੀ ਰਿਹਾ ਦਿਲਬਰ,
ਤੇ ਹੁਣ ਮਿਕਦਾਰ ਜੋ ਮਾਰੇ, ਉਹ ਐਨਾ ਨਈ ਪਿਲਾਈ ਦਾ ।

ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਕਦੇ

ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਕਦੇ ਅੱਜ ਇਨਸਾਨ ਮਿਲੇ ।
ਮੌਸਮ ਵਾਂਗ ਬਦਲਦੇ ਹੀ ਈਮਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਕੱਲ੍ਹ ਤਕ ਰੌਣਕ ਵੇਖੀ ਰੰਗਲੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ,
ਵਕਤ ਬਦਲਦੇ ਓਥੇ ਹੁਣ ਸਮਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਨੇ ਵਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦਰਦ ਹੰਡਾਵਣ ਦਾ,
ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਕੱਲ੍ਹ ਤਕ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਬਤ-ਸਾਬਤ ਸੀ,
ਉਜੜਨ ਦੇ ਅੱਜ ਉਹਦੇ ਬਹੁਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਜੀਣਾ ਦੁਰਲਭ ਹੋ ਚੱਲਿਆ,
ਰੁੱਖ ਵਰ੍ਹਦੇ ਨੇ ਅੱਗ ਬਲਦੇ ਅਸਮਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਜਿਸਮਾਂ 'ਚੋਂ ਰੂਹਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ,
ਅੱਜ ਕੱਲ ਜੋਬਨ ਦੀ ਨਾ ਜਾਨ 'ਚ ਜਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਕਵੀਆਂ ਲਈ ਆਗਾਜ਼ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਮਹਿਫਲ ਦਾ,
ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਰਪੈਂਚ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਜੁਲਮਾਂ ਅੱਗੇ ਢਾਲ ਬਣੀ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ,
ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਹਲ ਕਿਰਪਾਨ ਮਿਲੇ ।

ਸਿਖਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਸਿਖਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।
ਸੂਲਾਂ ਵੀ ਰਸਤਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਘਰ ਵਿੱਚ ਗ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਹੈ ਲੁੱਟਦੀ ਸਕੂਨ ਨੂੰ,
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਤਾਂ ਬੁਲਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਨਿਤ ਤੜਪਦੇ ਜੋ ਪੰਛੀ ਜੁਦਾ ਹੋ ਕੇ ਡਾਰ ਤੋਂ,
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਰ ਸੰਗ ਹੀ ਮਿਲਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਤੂੰ ਦੂਰ - ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਵਧਾਏ ਨੇ ਫ਼ਾਸਲੇ,
ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਵੀ ਪਰ ਤੂੰ ਵਧਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਪਤਝੜ ਦੇ ਤੀਰ ਚੁੱਭਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਤੇ,
ਆਸਾਰ ਚਮਨ ਦੇ ਵੀ ਬਣਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਨਕਲੀ ਹੀ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ,
ਆਪਣਾ ਤੂੰ ਅਸਲ ਚਿਹਰਾ ਵਿਖਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਕੰਨ ਪੱਕ ਗਏ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਕੀਰਨੇ,
ਸ਼ਗਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਗਮਾਂ ਸੁਣਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਕਰਦੀ ਰਹੀਂ ਫ਼ਤਹਿ ਹੀ ਤੂੰ ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਨ੍ਹੇਰ ਨੂੰ,
ਸਰਘੀ ਦਾ ਤਾਜ਼ ਸਿਰ ਤੇ ਸਜਾਵੀਂ ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ

ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ ਫਿਰ, ਪੰਛੀ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਨੇ ।
ਉੱਜੜੇ ਨੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਜੋ, ਮੁੜ ਤੋਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਮਾਇਨੇ ਹੀ ਗਿਰ ਗਏ ਨੇ, ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਵੀ,
ਜਦ ਬਾਲ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ, ਬਰਤਨ ਉਠਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਤੇ, ਜੰਗਲ ਦੇ ਰਾਹ ਵੀ ਹੱਸਣ,
ਕਿੱਧਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਾ, ਕਿੱਧਰ ਇਹ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਰਹਿੰਦੇ ਉਤਾਰਦੇ ਉਹ, ਚਾਨਣ ਦੀ ਆਰਤੀ ਹੀ,
ਨ੍ਹੇਰੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਆਪਣਾ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਸੱਥਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ, ਸਰਗਰਮ ਪਿੰਡ 'ਚ ਹੋਈਆਂ,
ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਲੋਕ ਫਿਰ ਤੋਂ, ਪਿੱਪਲ ਉਗਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਲੁੱਟਦੀ ਵੀ ਆਬਰੂ ਦਾ, ਬਣਦਾ ਰਹੇ ਤਮਾਸ਼ਾ,
ਲੋਕੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਵੇਖਣ, ਪਰ ਨਾ ਬਚਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਹੀ, ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤ੍ਰੇਲ ਪੈਂਦੀ,
ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਹ ਗ਼ਮਾਂ ਦੇ, ਪਰਬਤ ਉਠਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਉਲਝੀ ਹੈ ਬੂਟਿਆਂ ਤੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪਤੰਗ ਬਣਕੇ,
ਅਜਲਾਂ ਤੋਂ ਫਸ ਰਹੀ ਨੂੰ, ਮੁੜ-ਮੁੜ ਛੁਡਾ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਦਿਲ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਬਾਜ਼

ਦਿਲ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਬਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।
ਬਹੁਤ ਅੱਥਰਾ ਇਲਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

ਬੰਦ ਪਿੰਜਰੇ 'ਚ ਸਹਿਕਦਾ ਪੰਛੀ,
ਪਰ ਨਾ ਕਰਦਾ ਆਵਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

ਪਿਆਸ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਬੁਝਾ ਲੈਂਦਾ,
ਸਾਥ ਦੇਂਦੇ ਨਾ ਸਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

ਇਸ਼ਕ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਖੂਨ ਤੇ ਅੱਥਰੂ,
ਫਿਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਮਿਜਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

ਸਲਤਨਤ ਨਾ ਬਚਾ ਸਕੇ ਜਿਹੜਾ,
ਹੁਣ ਉਹ ਰਾਜੇ ਤੇ ਨਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ

ਦਿਲ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਪੜ੍ਹ ਲਵੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ,
ਇਹ ਨਾ ਕਰਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

ਜਿਗਰ ਕਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਛੱਡਿਆ,
ਪਰ ਉਹ ਮੰਗਦੇ ਨੇ ਦਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

ਜੋ ਨਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਸਕੇ ਉਸਤੋਂ,
ਫਿਰ ਉਹ ਪੂਜਾ ਨਮਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

ਜੇ ਨਿਪੁੰਸਿਕ ਹੀ ਸੀਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ,
ਸਿਰ ਤੇ ਸੱਜਦਾ ਜੋ ਤਾਜ਼ ਕੀ ਕਰੀਏ ।

•

ਨਿਖਰ ਪਵੇ ਤਸਵੀਰ

ਫ੍ਰੇਮ ਵਿਚਾਲੇ ਮੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਨਿਖਰ ਪਵੇ ਤਸਵੀਰ ।
ਰੰਗ ਤਦਬੀਰੀ ਭਰਦਿਆਂ, ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਕਦੀਰ ।

ਫਿਕਰ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰਹੇ, ਕਿੰਝ ਉਹ ਦੇਣ ਦਹੇਜ਼,
ਹੀਰਿਆਂ ਸੰਗ ਧੀਆਂ ਵਿਦਾ, ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਅਮੀਰ ।

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪਸਰਿਆ, ਬੀਆਬਾਨ ਹਨੇਰ,
ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੇੜੀਆਂ, ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਜੀਰ ।

ਨਾ ਮਹਾਭਾਰਤ ਦਾ ਅਜੇ, ਟਲ ਸਕਿਆ ਹੈ ਯੁੱਧ,
ਸ਼ਕੂਨੀ ਰਚਦੇ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ, ਕੌਰਵ ਹਰਨ ਜਗੀਰ ।

ਫ੍ਰੇਬ, ਗਦਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਪਹੁੰਚੇ ਜੋ ਅਸਮਾਨ,
ਧਰਤ ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਿਤਾੜਦੇ, ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਜ਼ਮੀਰ ।

ਪੈਸੇ ਪਿਛੇ ਦੌੜਦੇ, ਗੁਜ਼ਰੀ ਉਮਰ ਤਮਾਮ,
ਬੇਰੰਗ ਕਫ਼ਨ ਤੇ ਧਰਤ ਦੇ, ਦੋ ਗਜ਼ ਮਿਲਣ ਅਖੀਰ ।

ਕੌੜੇ ਸ਼ਬਦ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੇ, ਕਰਨ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਛੇਕ,
ਖੂਨ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣਾ, ਦਰਦ 'ਚ ਨਿਕਲੇ ਨੀਰ ।

ਐ ਕਾਦਰ ਤੂੰ ਚਮਨ ਦਾ, ਐਸਾ ਬਦਲ ਮਾਹੌਲ,
ਰਾਣੀਆਂ ਹੋਵਣ ਤਿਤਲੀਆਂ, ਭੰਵਰੇ ਬਣਨ ਵਜ਼ੀਰ ।

•

ਬੜਾ ਬਲਿਆ ਸਰੀਰ ਸਦਾ

ਬੜਾ ਬਲਿਆ ਸਰੀਰ ਸਦਾ ਚਿਰਾਗ਼ 'ਚ ਪਰ ਨਾ ਢਲ ਸਕਿਆ ।
ਹਨੇਰ ਜਿਹਾ ਰਿਹਾ ਬਣਿਆ ਨਾ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ 'ਚ ਰਲ ਸਕਿਆ ।

ਮੁਕਾਮ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾ ਤੁਰਿਆ ਗੁਜ਼ਾਰ ਲਈ ਹਯਾਤ ਇਵੇਂ ,
ਲਗਾ ਰਹਿਓਂ ਵਿਓਂਤ ਬੜੇ ਮੁਕਾਮ ਵੱਲੇ ਨਾ ਚੱਲ ਸਕਿਆ ।

ਜੁ ਢੇਰ ਰਹੇ ਚਿਰੋਂ ਪੁਖਿਆ ਖਿਆਲ ਮੇਰੇ ਉਵੇਂ ਤਪਿਓਂ,
ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ ਅੰਗਾਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬੁਝਿਆ ਨਾ ਬਲ ਸਕਿਆ ।

ਸ਼ਮ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਲੋਂ ਹੈ ਠਾਣ ਲਿਆ ਫ਼ਨਾ ਹੋਈਏ ਵਫ਼ਾ ਦੇ ਲਈ,
ਪਤੰਗ ਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਿਆ ਜੁ ਲਾਟ ਲਈ ਨਾ ਜਲ ਸਕਿਆ ।

ਕਿ ਦੀਪ ਕਹੋ ਅਜ਼ੀਮ ਉਨੂੰ ਤੂਫ਼ਾਨ ਜਿਨ੍ਹੇ ਸਹਾਰ ਲਏ,
ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ ਚਿਰਾਗ਼ ਕਦੇ ਜੁ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਨਾ ਝਲ ਸਕਿਆ ।

ਕਿ ਸੀਸ ਸਜੇ ਮਹਾਨ ਸਿਰੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੜਿਆ ਈਮਾਨ ਲਈ ,
ਨਾ ਸਿਰ ਬਣਿਆ ਹੈ ਸੀਸ ਜਿਦ੍ਹੇ 'ਚ ਅਣਖ ਸੁਦਾ ਨਾ ਪਲ ਸਕਿਆ ।

ਗਮਾਂ ਭਰੀਓ ਘਟਾ ਜੁ ਉੱਠੇ ਬਿਨਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਨਾ ਫੇਰ ਰੁਕੇ ,
ਜਦੋਂ ਅਖੀਆਂ 'ਚੋਂ ਛਲਕ ਪਈ ਵਹਾਵ ਇਸ ਦਾ ਨਾ ਟਲ ਸਕਿਆ ।

ਸਲੀਬ ਚੜ੍ਹਾ ਦਵੇ ਅੜਿਆ ਮਸ਼ੂਕ ਕਰੇ ਕਮਾਲ ਜਦੋਂ,
ਨਕਾਮ ਰਹੇ ਹੁਸੀਨ ਉਹੀ ਜੁ ਇਸ਼ਕ ਬਲਾ ਨਾ ਛਲ ਸਕਿਆ ।

ਪੁੰਦਲਾਅ ਗਿਆ ਹੈ ਚਿਹਰਾ

ਮਸਤਕ 'ਚੋਂ ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਹਟਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।
ਦਿਲ ਨੂੰ ਗਮਾਂ ਦੇ ਘੁਣ ਤੋਂ, ਬਚਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਪੁੰਦਲਾਅ ਗਿਆ ਹੈ ਚਿਹਰਾ, ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ,
ਪਰ ਪੂੜ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ, ਹਟਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਦੁੱਖ, ਦਰਦ, ਕਤਲ ਕੰਨੀ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ,
ਸੁਭ ਖ਼ਬਰ ਪਰ ਸਵੇਰੇ, ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਤੇ ਸ਼ਾਹ ਇਨਾਅਤ ਨੂੰ ਲੋਕੀਂ ਭੁਲਾ ਰਹੇ,
ਦਿਲਬਰ ਨੂੰ ਬਣਕੇ ਕੰਜਰੀ, ਮਨਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਮੱਖੀਆਂ ਦੇ ਡੂਮਣੇ ਨੂੰ, ਉਹ ਮੌਜਾਂ 'ਚ ਛੇੜਦੇ,
ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੰਗ ਤੋਂ, ਬਚਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਮਿਲਦੇ ਨੇ ਰੋਜ਼ ਤਮਗੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਤੇ,
ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਇਸਦੇ, ਬਣਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਪਥਰਾ ਗਏ ਜਿਵੇਂ,
ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਮੋਮ ਬਣਨਾ, ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਰੰਗ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮਹਿੰਦੀ 'ਚ ਘੁਲ ਗਏ,
ਹੁਣ ਪਰ ਵਫ਼ਾ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ, ਲਗਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਨੇ ਜੋ ਅੰਗਾਰੇ, ਉਹ ਨੈਣਾਂ 'ਚੋਂ ਚਮਕਦੇ,
ਨਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਾਂ, ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਕੋਈ-ਕੋਈ ।

ਭਗਵਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ

ਮਜ੍ਹਬਾਂ 'ਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ, ਭਗਵਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।
ਬਦੀਆਂ ਵਧਾਉਣ ਖ਼ਾਤਰ, ਇਨਸਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਹੱਕ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਖੋਹ ਕੇ, ਦੋ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵੀ,
ਰਹਿਬਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਉੱਤੇ, ਸਮਸ਼ਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਗੰਗਣਾ ਹੁਣ,
ਪਰਵਾਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਜੋ, ਅਸਮਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਗੁਲਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਧਰਦਾ, ਖੁਦਗਰਜ਼ ਬਣਕੇ ਮਾਲੀ,
ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਖਿੜਨ ਦੇ ਅੱਜ, ਅਰਮਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਰਲ ਗਏ ਨੇ ਨੇਤਾ,
ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਤੇ, ਪਰਧਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਜ਼ਰਿਮਾਂ ਨੂੰ, ਕਿੱਦਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਵੇਗਾ,
ਜਦ ਕਤਲ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇ, ਪਰਮਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਰੁਲਦੇ ਨੇ ਪਾਕ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਗਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਅੰਦਰ,
ਮਤਲਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਜ, ਅਹਿਸਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਪੁੰਨ, ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਖੱਟਦੇ ਸਰਾਪ ਹੀ ਬਸ,
ਪਰ ਪਾਪੀਆਂ ਲਈ ਤਾਂ, ਵਰਦਾਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ।

ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਦੈ

ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਦੈ, ਕਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖੁਦਾ ਕੋਈ ।
ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਦਰਦ ਤੋਂ ਐਵੇਂ, ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ ਦੁਆ ਕੋਈ ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਮਦਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਵਾਂ,
ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਪਿਲਾਉਣਾ ਫਿਰ, ਭਲਾ ਮੈਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਕੋਈ ।

ਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਸੂਰਜ, ਜਦੋਂ ਦਾ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਨੁਰਾ,
ਜਗਾ ਕੇ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਜੁਗਨੂੰ, ਉਦ੍ਯਾ ਤੂੰ ਗਮ ਵੰਡਾ ਕੋਈ ।

ਨਾ ਦੇਵੀਂ ਦਾਦ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਤੇ, ਕਰੀਂ ਅਹਿਸਾਸ ਪਰ ਇਸਦਾ,
ਲਹੂ ਵੀ ਸਾੜਦਾ ਸ਼ਾਇਰ, ਉਹ ਜਦ ਸੋਚੇ ਨਵਾਂ ਕੋਈ ।

ਬੜੀ ਹੈ ਦੌੜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਦਲਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇ,
ਜੇ ਆਪਣੇ ਗ਼ੈਰ ਬਣ ਜਾਵਣ, ਕਰਾਂ ਕਿਸ ਤੇ ਗਿਲਾ ਕੋਈ ।

ਕਿਵੇਂ ਖਿੜਨਾ ਹੈ ਕਲੀਆਂ ਨੇ, ਕਿ ਵਹਿਸ਼ੀ ਹੋ ਗਏ ਭੋਰੇ,
ਜਦੋਂ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਬਣੇ ਮਾਲੀ, ਦਵੇ ਹੁਣ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਕੋਈ ।

ਬੜਾ ਹੀ ਬੰਸਰੀ ਰੋਈ, ਇਹ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋ ਕੇ,
ਜੁ ਡੋਲੀ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਰੋਈ, ਕੁੜੀ ਹੋ ਕੇ ਵਿਦਾ ਕੋਈ ।

ਬਣਾ ਦੇ ਬੁੰਦ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ, ਭਰੀਂ ਸਿੱਪੀ 'ਚ ਨੈਤਿਕਤਾ,
ਬਣਾਂ ਮੌਤੀ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ, ਖੁਦਾ ਦੇਵੀਂ ਕਲਾ ਕੋਈ ।

ਲੋਚਦੇ ਪਿੱਪਲ ਤਾਂ ਖੁੱਲੀ ਧਰਤ ਨੂੰ

ਲੋਚਦੇ ਪਿੱਪਲ ਤਾਂ ਖੁੱਲੀ ਧਰਤ ਨੂੰ, ਗਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਉਗਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।
ਕੁਤਰਦੇਂ ਏਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਪਰ ਜਦੋਂ, ਅੰਬਰੀਂ ਉੱਡਣਾ ਸਿਖਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਲੋਕ ਪਾਤਰ ਬਣ ਰਹੇ ਨੇ ਝੂਠ ਦੇ, ਸੱਚ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੱਬ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ,
ਸੱਚ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਦ ਚੁੱਭ ਰਿਹਾ, ਫੁੱਲ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਲੜਦਿਆਂ, ਵਧ ਗਿਆ ਇਹਨਾਂ 'ਚ ਕਾਫੀ ਫਾਸਲਾ,
ਤੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਖਹਿੰਦਿਆਂ, ਹੋਂਦ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਲਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਤਮਗਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਲਝ ਕੇ, ਤੂੰ ਲੁਟਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਪੈਸਾ ਬੜਾ,
ਖੋਹ ਲਏ ਹੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਮਾਰ ਕੇ, ਹੱਕ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਜਿਤਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਰਾਜ ਡੂੰਘੇ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਬੜੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਏਂ ਬੁਲਬੁਲਾ,
ਆਪ ਹੀ ਜਦ ਸਮਝਿਆ ਨਾ ਫਲਸਫਾ, ਭੇਤ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਮੌਤ ਦੇ ਤੂੰ ਰਸਤਿਆਂ ਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ, ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਏਂ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ,
ਜੇ ਨਾ ਉਹਨਾਂ ਰਸਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰਤਿਆ, ਮੌਤ ਤੋਂ ਆਪਾ ਬਚਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਖਾ ਲਏ ਪੱਥਰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੜੇ, ਕਰ ਲਿਆ ਛਲਣੀ ਹੀ ਪੂਰੇ ਜਿਸਮ ਨੂੰ,
ਜਿਸਮ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਇਸਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿਸੇ, ਦਾਗ ਰੂਹ ਤੋਂ ਪਰ ਮਿਟਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਨਫਰਤਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਝੁਲਸ ਕੇ, ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਜੇਕਰ ਸਮੁੰਦਰ ਪਿਆਰ ਦਾ,
ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਦ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਤੜਪਣਾ, ਪਿਆਸ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੁਝਾਵੇਂਗਾ ਕਿਵੇਂ।

ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਖਤਾ ਮੇਰੀ

ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਖਤਾ ਮੇਰੀ, ਤੇ ਬਣਦੀ ਦੇ ਸਜਾ ਮੈਨੂੰ।
ਖਫਾ ਪਰ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਜ਼ਬ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੇ ਵਜ੍ਹਾ ਮੈਨੂੰ।

ਬਿਨਾ ਲਹਿਰਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ, ਸੁਹੱਪਣ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ,
ਮੈਂ ਵੀ ਇੱਕ ਲਹਿਰ ਹਾਂ ਤੇਰੀ, ਨਾ ਰੇਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਮੈਨੂੰ।

ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪੰਛੀ ਹੀ ਜੇਕਰ ਕੈਦ ਕਰਨਾ ਸੀ,
ਤੇ ਅੰਬਰ ਛੂਹਣ ਦੀ ਝੂਠੀ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਦੁਆ ਮੈਨੂੰ।

ਕਿ ਜਿਸਨੇ ਸ਼ਿਅਰ ਬਣਨਾ ਸੀ, ਅਧੂਰਾ ਖਿਆਲ ਹਾਂ ਹਾਲੇ,
ਬਣਾ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਤੂੰ ਮਿਸਰਾ, ਮੁਕਮੱਲ ਤਾਂ ਬਣਾ ਮੈਨੂੰ।

ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਜੋ ਗਗਨਾਂ ਤੇ, ਮੇਰਾ ਹੁਣ ਚਮਕਿਆ ਤਾਰਾ,
ਤੂੰ ਬਣ ਕੇ ਬੇਵਫਾ ਬੱਦਲੀ, ਇਵੇਂ ਨਾ ਹੁਣ ਛੁਪਾ ਮੈਨੂੰ।

ਤੇਰੇ ਹੀ ਚਮਨ ਦਾ ਫੁੱਲ ਹਾਂ, ਰਹਾਂਗਾ ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਵੰਡਦਾ,
ਤੂੰ ਇਸਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਮਹਿਕਾਂ ਵਿਹੂਣਾ ਨਾ ਬਣਾ ਮੈਨੂੰ।

ਦੀਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਭਾਵੇਂ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਬਰ,
ਮੈਂ ਭੁਲ ਜਾਵਾਂ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਪਰ ਨਾ ਦੇਵੀਂ ਮਸ਼ਵਰਾ ਮੈਨੂੰ।

ਨਿਵਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੱਸਦੇ, ਕਈ ਵਿਲਕਣ ਬੁਲੰਦੀ ਤੇ,
ਐ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਮਝ ਨਾ ਆਇਆ, ਵਿਲੱਖਣ ਫਲਸਫਾ ਮੈਨੂੰ।

ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾ ਰਹੇ

ਵਤਨ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾ ਰਹੇ ।
ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ, ਚਿਣਗ ਉਹ ਸੁਲਘਾ ਰਹੇ ।

ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਹੈ ਬਸ, ਹਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ,
ਉਹ ਲੋਕਾਈ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਰੋਜ਼ ਹੀ ਉਲਝਾ ਰਹੇ ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬਿਰਖਾਂ ਉੱਤੇ, ਚੜ੍ਹ ਹੀ ਜਾਓ ਮਛਲੀਓ,
ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਬਥੇਰੇ, ਜ਼ਹਿਰ ਘੁਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ।

ਸਿਖ ਲਿਆ ਹੈ ਹੁਨਰ ਉਹਨਾਂ, ਅੱਗ ਵੇਚਣ ਦਾ ਬੜਾ,
ਅੱਗ ਤੋਂ ਉਹ ਭਾਂਬੜਾਂ ਦਾ, ਤਰਜ਼ਮਾ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ।

ਪਾਲ ਨਾ ਲੈਣਾ ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਖੁੰਝ ਗਿਆ ਮੌਕਾ ਜਦੋਂ,
ਕਰ ਸੁਆਗਤ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਜੋ ਵੀ ਦਰ ਖੜਕਾ ਰਹੇ ।

ਆਸ ਕਿਹੜੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ,
ਜਦ ਸਜਾਏ- ਜਾਬਤਾ ਹੀ, ਰਹਿਨੁਮਾ ਅਖਵਾ ਰਹੇ ।

ਮਹਿਰਮਾਂ ਤੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਹੁਣ, ਕਰ ਨਾ ਐਨੀ ਇੰਤਹਾ,
ਵੇਖ ਕੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਖੰਜਰ ਵੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸ਼ਰਮਾ ਰਹੇ ।

ਕਰ ਲਵਾਂ ਪੂਰੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੈਂ, ਮੌਤੇ ਥੋੜਾ ਠਹਿਰਜਾ,
ਮਚਲਦੇ ਨੇ ਖ਼ਿਆਲ ਹਾਲੇ, ਲਫਜ਼ ਵੀ ਤੜਪਾ ਰਹੇ ।

•

ਜੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮਹਿਲ ਚੁਬਾਰੇ

ਜੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮਹਿਲ ਚੁਬਾਰੇ, ਕੱਚੇ ਢਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।
ਚੰਨ ਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋਅ ਮਹਿਲੀਂ, ਟੁੱਟੇ ਤਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

ਪੀੜਾਂ, ਹਉਕੇ, ਹੰਝੂ, ਦਰਦਾਂ, ਜਨਮਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤਾਪ ਮਿਲੇ,
ਅੱਖੀਂ ਝੋਰੇ, ਪੀਲੇ ਚਿਹਰੇ, ਤੇ ਗ਼ਮ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗੂ ਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ, ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਬੜਾ,
ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪਰ ਝੱਖੜਾਂ ਦੇ ਸੰਗ, ਵਰ੍ਹਦੇ ਆਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

ਪੰਜ ਸਾਲ ਜੁ ਭਰਨ ਤਿਜ਼ੋਰੀ, ਫੇਰ ਤੋਂ ਨੇਤਾ ਚੁਣ ਦਿੱਤੇ,
ਕੌੜ, ਕੁੜਤਨ, ਨਫਰਤ, ਧੌਖੇ, ਤੇ ਸਭ ਲਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

ਰੰਗ, ਰੌਸ਼ਨੀ, ਮਹਿਕ, ਅਯਾਸੀ, ਲੋਟੂਆਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਚੜ੍ਹੇ,
ਤਿੱਪ-ਤਿੱਪ ਨੁੱਚੜੇ ਖ਼ੂਨ ਪਸੀਨਾ, ਹੰਝੂ ਖ਼ਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

ਏ.ਸੀ. ਕੂਲਰ, ਨੌਕਰ-ਚਾਕਰ, ਹਾਕਮ ਲਈ ਆਰਾਮ ਬੜੇ,
ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰ ਜਿਸਮ ਜਲਾਉਂਦੇ, ਕੰਮ ਖ਼ਿਲਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

ਮਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਅੰਦਰ, ਸੂਰਜ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਕੈਦ ਰਹੇ,
ਨ੍ਹੇਰ ਉਜਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ, ਲਾਉਂਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਖ਼ਾਤਰ, ਜ਼ਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਵੇ,
ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਉਹ ਸੋਹਲ ਮਸੀਹਾ, ਜਾਨ ਜੋ ਵਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ।

•

ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਦਾ

ਜੇ ਤੇਰੀਆਂ ਰਹਿਮਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਦਾ ।
ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੋਂ ਨਾ ਐਦਾਂ ਹੀ ਜੁਦਾ ਕਰਦਾ ।

ਅਖੀਰੀ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਗਮਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਵੀ ਦਿਲ ਤੋਂ,
ਕੋਈ ਗਮਖ਼ਾਰ ਜੇ ਲੱਭ ਕੇ, ਉਦ੍ਢੇ ਸੰਗ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਦਾ ।

ਲਹੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਸਨੇ, ਬੁਝਾਉਣੀ ਪਿਆਸ ਹੈ ਆਪਣੀ,
ਉਹ ਖੰਜਰ ਸਭ ਦੇ ਦਿਲ ਲੱਥੇ, ਕਦੇ ਨਾ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ।

ਇਹ ਸੂਰਜ ਚਾਕਰੀ ਕਰਦਾ, ਰਿਹਾ ਮਹਿਲਾਂ ਤੇ ਕਲਸ਼ਾਂ ਦੀ,
ਬੜਾ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਹੈ ਝੁੱਗੀਆਂ ਨੂੰ, ਨਾ ਕੋਈ ਆਸਰਾ ਕਰਦਾ ।

ਜੇ ਬਣਦਾ ਆਸ ਦਾ ਦੀਪਕ, ਉਹ ਨ੍ਹੇਰੇ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਜਲਾ ਕੇ ਜਿਸਮ ਮੈਂ ਆਪਣਾ, ਤੇ ਹੱਕ ਉਸਦਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ।

ਜੇ ਬਣਕੇ ਕਹਿਰ ਬਰਸੇਗਾ, ਇਹ ਕੱਚੇ ਢਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਅਜੇਹੇ ਸਾਵਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂ, ਨਾ ਹਰਗਿਜ਼ ਇਲਤਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ।

ਲੋਕਾਈ ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਸਥਾ ਰੱਖਕੇ,
ਹੈ ਕਿਉਂ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਫਿਰ ਆਸਥਾ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਕਰਦਾ ।

ਬੜੀ ਪੜਚੋਲ ਮੈਂ ਕੀਤੀ, ਮਿਲੇ ਸਭ ਮਤਲਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇ,
ਉਹੀ ਨਿਭਦਾ ਜੋ ਗਰਜ਼ਾਂ ਦਾ, ਉਚੇਰਾ ਮਰਤਬਾ ਕਰਦਾ ।

ਉਹ ਚੈਨਲ ਮੀਡੀਆ ਅੰਦਰ, ਹੈ ਰਹਿੰਦਾ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਤੇ,
ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਸੁਭਾਵਾਂ ਦਾ ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਤਬਸਰਾ ਕਰਦਾ ।

ਗੱਭਰੂ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਗਾਲਦਾ

ਗੱਭਰੂ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਗਾਲਦਾ,
ਲੱਭਿਆ ਨਾ ਕੋਈ ਜੋ ਅਖਾੜਾ ਭਾਲਦਾ ।

ਬਾਲ ਦਾ ਖਿਡੌਣਾ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਾ ਤੋੜਓ,
ਮਿਲੇ ਨਾ ਬਜ਼ਾਰੋਂ ਫੇਰ ਉਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ।

ਮਾਰ ਕੇ ਉਡਾਰੀ ਅਸਮਾਨ ਛੂਹ ਲਵੇ,
ਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ ਜੋ ਭਰੋਸਾ ਪਾਲਦਾ ।

ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਜੁ ਪਛਾਣ ਹੋ ਗਈ,
ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ।

ਇਸ਼ਕੇ ਦਾ ਰੋਗ ਕਦੋਂ ਲੱਗਾ ਦਿਲ ਨੂੰ,
ਲੱਗਿਆ ਨਾ ਪਤਾ ਅੱਖੀਆਂ ਦੀ ਚਾਲਦਾ ।

ਵੇਖਦੈਂ ਮੈਂ ਨ੍ਹੇਰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਘੁੰਮਦੇ,
ਕੋਈ ਨਾ ਬਰੂਹੀਂ ਹੁਣ ਦੀਪ ਬਾਲਦਾ ।

ਕੰਮ ਦਾ ਇਹ ਬੋਝ ਉਹ ਘਟਾਵੇਗਾ ਕਿਵੇਂ,
ਕੱਲ੍ਹ ਉੱਤੇ ਅੱਜ ਜੋ ਵੀ ਰਹੇ ਟਾਲਦਾ ।

ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਝੂਮੇ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ

ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਝੂਮੇ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ਹੋਵੇ।
ਲਬਾਂ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਗੀਤ ਨੱਚਦੇ ਜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਹੋਵੇ।

ਕਦੇ ਨਾ ਮੁੱਕਦਾ ਇਹ ਹਿਜ਼ਰ ਭੈੜਾ ਸਦੀ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ,
ਵਸਾਲ ਆ ਕੇ ਇਵੇਂ ਤੂੰ ਠਹਿਰੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵੀ ਪਲ ਨਾ ਬਤੀਤ ਹੋਵੇ।

ਵਿਖਾਉਣ ਰਸਤਾ ਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦਾ ਸਹੇ ਜੋ ਹੱਸ ਕੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ,
ਭਵਿੱਖ ਉਸਦਾ ਹੀ ਸੰਵਰਦਾ ਜੋ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਿਆ ਅਤੀਤ ਹੋਵੇ।

ਦਿਲਾਂ 'ਚੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਣਾ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫ਼ਰਕ ਰਹਿਣਾ,
ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੰਦਿਰ ਤੇ ਕੋਲ ਸਾਂਝੀ ਮਸੀਤ ਹੋਵੇ ।

ਸੁਆਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਕਿਸਮਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਰਮ ਆਪਣੇ ਰਚਾਉਣ ਹੱਥੀਂ,
ਨਾ ਗੁੱਟ ਤੇ ਵਹਿਮਾਂ ਦੀ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਮੈਲੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਲ ਵਿੱਚ ਤਵੀਤ ਹੋਵੇ।

ਹੈ ਖਾਰ, ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਗੂੜ੍ਹਾ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਜਿਓਂਦੇ ਨੇ ਹਰ ਘੜੀ ਨੂੰ,
ਜੋ ਫੁੱਲ ਤੇ ਕੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ ਉਹ ਮਨ ਦਾ ਸੱਚਾ ਹੀ ਮੀਤ ਹੋਵੇ।

ਨਾਤਾਕਤੀ ਜੋ ਪਰਾਂ 'ਚ ਰੱਖਦਾ ਕਦੇ ਨਾ ਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਡਾਰੀ,
ਸਦਾ ਉਹ ਅੰਬਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਫ਼ ਜਿਸਦੀ ਹੀ ਨੀਤ ਹੋਵੇ।

ਝੱਲਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ

ਆਜਾ ਦਿਲਬਰ ਹਿਜ਼ਰ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ, ਝੱਲਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ ।
ਪਲ-ਪਲ ਮਰ ਕੇ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾਂ, ਅੱਖੀਓਂ ਨੀਰ ਵਹਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਪੀੜਾਂ ਸਹੀਆਂ ਦਰਦ ਹੰਢਾਇਆ, ਤੈਨੂੰ ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਰ ਨਈ,
ਜ਼ਖ਼ਮ ਵੀ ਦਿਲ ਦੇ ਰਿਸ-ਰਿਸ ਪੈਂਦੇ, ਕੀਕਣ ਰੋਜ਼ ਛੁਪਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਅਕਲਾਂ ਦੇ ਖੂਹ ਖਾਲੀ ਹੋਏ, ਹੋਸ਼ਾਂ ਵੀ ਸਭ ਰੁੜ੍ਹ ਚੱਲੀਆਂ,
ਸੁਰ ਵੀ ਆਖਰ ਤਾਲ ਤੋਂ ਖੁੰਝੇ, ਕਿੱਦਾਂ ਗੀਤ ਸੁਣਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੌਤ ਦੀ ਦੂਰੀ ਸੱਜਣਾ, ਘਟਦੀ-ਘਟਦੀ ਘਟ ਚੱਲੀ,
ਆਪਣੀ ਕਬਰ ਬਣਾਵਾਂ ਆਪੇ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਖੁਦ ਦਫ਼ਨਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਪੀਲਾ ਹੋਇਆ ਚਿਹਰਾ ਮੇਰਾ, ਬਿਰਹਾ ਨੂੰ ਗਲ ਲਾ-ਲਾ ਕੇ,
ਤੇਰੇ ਵਸਲ ਬਿਨਾ ਦੱਸ ਕਿੱਦਾਂ, ਆਪਣਾ-ਆਪ ਬਚਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਬਣਕੇ ਜ਼ੁਲਮੀ ਵ੍ਹਾ ਤੂੰ ਮਹਿਰਮ, ਆਸ ਦੇ ਦੀਪ ਬੁਝਾ ਚੱਲਿਓਂ,
ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਨੂਰ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਕਰਦਾ ਰੋਜ਼ ਦੁਆਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਪੱਥਰ ਤੇ ਜੋ ਮਿਟ ਨਾ ਸਕਦੀ, ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਤੂੰ ਲੀਕ ਸਹੀ,
ਸੇਕ ਵਫ਼ਾ ਦਾ ਦੇ ਕੇ ਐਸੇ, ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਘਲਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਰਸਤੇ 'ਚੋਂ ਮੁੜ ਜਾਵਣ ਖੁਸ਼ੀਆਂ

ਰਸਤੇ 'ਚੋਂ ਮੁੜ ਜਾਵਣ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਮੇਰੇ ਤੀਕਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।
ਗਮ ਨਾ ਜੇਰਾ ਕਰਦੇ ਮਾਸਾ, ਦਿਲ ਤੇ ਸਦਮੇ ਢਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਜੋ ਦੀਵੇ ਦਰਗਾਹੀਂ ਧਰਦੈਂ, ਵੇਖੀਂ ਨਾ ਅੱਗ ਲਾਵਣ ਕਿਧਰੇ,
ਐਪਰ ਇਹ ਵੀ ਜਿਹਨ 'ਚ ਰੱਖੀਂ, ਐਦਾਂ ਦੀਪ ਜਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਜ਼ ਕੀ ਭਰਨੀ, ਰੁੱਸੇ ਨੇ ਜਦ ਖਿਆਲ ਦੇ ਪੰਛੀ,
ਅੱਖਰ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਬਾਗੀ, ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਕੀ ਤੇਰੀ ਔਕਾਤ ਹੈ ਦੱਸੀਂ,
ਕਹਿੰਦਾ ਤਪਸ਼ਾਂ ਠਾਰ ਕੇ ਆਇਆਂ, ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਰੁੱਖਾਂ ਨੇ ਦਮ ਘੁੱਟੋ ਆਪਣੇ, ਟਹਿਣੀਆਂ ਵ੍ਹਾ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ ਰੋਈਆਂ,
ਪੱਤੇ ਸਿਸਕੀਆਂ ਭਰਦੇ ਵੇਖੋ, ਪਤਝੜ ਚਮਨ ਤੇ ਛਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਆਟਾ, ਦਾਲ ਤੇ ਲੂਣ ਮਸਾਲਾ, ਪਹੁੰਚਿਆ ਨਾ ਅਜੇ ਚੁੱਲੇ ਤੀਕਰ,
ਬਾਪ ਦਾ ਖੀਸਾ ਖਾਲੀ ਹੋਇਆ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਆਸ ਦੇ ਬੀਜ ਨੇ ਰੱਖਦੇ ਜੇਰਾ, ਬੰਜਰ ਧਰਤੀ 'ਚੋਂ ਉਗ ਪੈਂਦੇ,
ਮਰੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਵੀ ਉੱਠ ਜਾਵਣ, ਸੋਚੀਂ ਕੁਝ ਦਫਨਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਅੱਜ ਦੀ ਨਾਰੀ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ, ਸੀਤਾ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਈਂ ਏਂ,
ਪਰ ਉਹ ਅੰਬਰ ਨਾਲ ਹੈ ਰੱਖਦੀ, ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਦਿਲ ਦੇ ਚੋਰ ਬੜੇ

ਮੁਖ ਤੋਂ ਲੱਗਦੇ ਸਾਧ ਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਚੋਰ ਬੜੇ।
ਆਦਮ ਨੇ ਜਾਏ ਹੁਣ ਆਦਮ-ਖੋਰ ਬੜੇ।

ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੀਆਬਾਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਹੀਂ,
ਪਰ ਖੰਡਰਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਹੁਣ ਸ਼ੋਰ ਬੜੇ।

ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਕੀ ਦੱਸਣ ਦਰਦ ਭਲਾ,
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਗਮ ਦੇ ਸਾਗਰ ਨੇ ਜਦ ਹੋਰ ਬੜੇ।

ਘਰ ਦੇ ਭੇਦ ਛੁਪਾ ਕੇ ਕੀਕਣ ਰੱਖ ਲੈਂਦਾ,
ਆਪਣੇ ਜਦ ਬਣ ਜਾਵਣ ਲੂਤੀਖੋਰ ਬੜੇ।

ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਦਰਗਾਹੀਂ ਦੀਪ ਜਗਾਵਣ ਦਾ,
ਜਦ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨ੍ਹੇਰੇ ਘੋਰ ਬੜੇ।

ਕੇਹਾ ਮੌਸਮ ਆ ਕੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਾੜ ਗਿਆ,
ਜਿਥੇ ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ ਕਦੇ ਮੋਰ ਬੜੇ।

ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੀ ਹੁਣ ਸਾਂਭ ਲਵੋ,
ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਹੁਣ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੜੇ।

ਨਾਜ਼ੁਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਮਲੂਮ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ,
ਸੀਨਾ ਦੇਵਣ ਚੀਰ ਜੋ ਲਫ਼ਜ਼ ਕਠੋਰ ਬੜੇ।

ਤੂੰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਣਾ ਏਂ ਸਾਡੀ ਹੱਦ-ਬਸਤੀ,
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨੇ ਧਰਤੀਆਂ ਅੰਬਰ ਹੋਰ ਬੜੇ।

ਸਿਖਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ

ਤੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜੀਣਾ, ਸਿਖਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।
ਦਿਲੋਂ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ, ਭੁਲਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਲਹੇਗੀ ਨਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਰੰਗਤ ਕਦੇ ਵੀ,
ਤੂੰ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ, ਰਚਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਹੈ ਦਿਸਣੇ ਇਹ ਨੀਵੇਂ, ਉਚੇਰੇ ਜੋ ਪਰਬਤ,
ਤੂੰ ਜੇਰਾ ਤਾਂ ਉੱਚਾ, ਬਣਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਕਿ ਬੇਚੈਨ ਲਗਦੇ ਨੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਪੰਛੀ,
ਸੁਰੀਲਾ ਤੂੰ ਨਗਮਾਂ, ਸੁਣਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਨਾ ਜਜ਼ਬਾਤ ਤੇਰੇ, ਇਹ ਕਾਬੂ 'ਚ ਰਹਿਣੇ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਬਹੁਤਾ, ਦਬਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਨਾ ਰਹਿਣਾ ਅਧੂਰਾ, ਤੇਰਾ ਖਾਬ ਕੋਈ,
ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਨਜ਼ਰਾਂ, ਟਿਕਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਨਾ ਝੱਖੜਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ, ਮੇਰਾ ਆਸ਼ਿਆਨਾ,
ਭਲੇ ਬਿਜਲੀਆਂ ਤੂੰ, ਗਿਰਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਵੀ ਟਕਰਾਉਣ ਭਾਵੇਂ,
ਤੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੋਂ ਕਿਰਚਾਂ, ਬਣਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਮਿਲੇ ਹਰ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਸਦਾ ਪਿਆਰ ਤੈਨੂੰ,
ਵਫ਼ਾ ਦੇ ਤੂੰ ਨਕਸ਼ੇ, ਬਣਾਵੀਂ ਐ ਸੱਜਣਾ ।

ਇਹ ਸਭ ਫਸਲੀ ਬਟੇਰੇ ਨੇ

ਇਹ ਸਭ ਫਸਲੀ ਬਟੇਰੇ ਨੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।
ਕਦੋਂ ਉੱਡ ਜਾਣ ਇਹਨਾਂ ਤੇ, ਕਦੇ ਇਤਬਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਪੁਗਾਉਣੇ ਬੋਲ ਨਾ ਜੇਕਰ, ਕਦੇ ਇਕਰਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ,
ਕਿ ਚੱਲਣੋ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਆਰੇ ਤੇ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਨਿਭਾਇਓ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਐਦਾਂ, ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਯਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਸੱਜਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਜਿਹੜਾ, ਉਨੂੰ ਬਲ ਲਿਖਣ ਦਾ ਬਖਸ਼ੋ,
ਦੁੱਣਾਚਾਰਿਆ ਵਾਂਗੂੰ, ਉਦ੍ਯਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਗਮਾਂ ਦਾ ਅੱਖੀਆਂ ਰਸਤੇ ਹੀ ਵਹਿਣਾ ਠੀਕ ਹੈ ਲੇਕਿਨ,
ਵਹਾ ਕੇ ਅਸ਼ਕ ਪਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਿਤੇ ਰੁਖ਼ਸਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਕਦੇ ਜੁਗਨੂੰ ਕਦੇ ਤਾਰੇ, ਤੇ ਚੰਨ, ਸੂਰਜ ਵੀ ਬਣ ਜਾਇਓ,
ਜਿਨ੍ਹੇ ਚੁੰਧਿਆਉਣੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ, ਏਹੀ ਲਿਸ਼ਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੈ ਬੜੇ ਨਾਜ਼ੁਕ, ਨਿਭਾਇਉ ਜਬਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ,
ਇਹ ਲਛਮਣ ਲੀਕ ਹੀ ਸਮਝੋ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਪਤਾ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਨਾ ਲੱਗੇ ਦਾਨ ਦਾ ਹਰਗਿਜ਼,
ਤੇ ਹੱਥੋਂ ਰਹਿਮਤਾਂ ਵੰਡ ਕੇ, ਕਿਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਲਹੂ ਵਿੱਚ ਘੁਲ ਗਏ ਸਾਰੇ, ਬੇਗਾਨੇ ਦਰਦ ਨੇ ਭਾਵੇਂ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਦਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਫਿੱਕੀ ਕਿਤੇ ਮਹਿਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

ਅਯਾਸ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ

ਕਿ ਭਗਵੇਂ ਚੋਲਿਆਂ ਵਾਲੇ, ਅਯਾਸ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਜੋ ਆਉਂਦੇ, ਗ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

ਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੌਸਲਾ ਭਰ ਕੇ ਨੇ ਰੱਖਦੇ ਜੋ ਸਦਾ ਪੰਛੀ,
ਅੰਗਾਰੇ ਖਾ ਕੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ, ਉਡਾਰੀ ਭਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

ਕਦੇ ਵੀ ਬੇਵਫ਼ਾ ਪੱਤੇ, ਨਾ ਤਰਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਦਰਿਆ,
ਵਫ਼ਾ ਦੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੱਥਰ ਵੀ ਦਰਿਆ ਤਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਆਲ ਦਾ ਦੀਵਾ, ਸਦਾ ਜਗਦਾ ਰਹੇ ਸੋਚਾਂ,
ਤੇ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦੇ ਜੁਗਨੂੰ, ਨਾ ਓਹੀ ਜ਼ਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾੜਕੇ ਬਸਤੀ, ਸਦਾ ਹੀ ਮਾਣੀਆਂ ਸੇਜਾਂ,
ਉਹ ਆਪਣੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੜ ਕੇ, ਅਖ਼ੀਰੀ ਮਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਚੀਰ ਕੇ ਦਰਿਆ, ਸਦਾ ਵੰਡਦੇ ਰਹੇ ਪਾਣੀ,
ਕਰਣਗੇ ਖ਼ੂਨ ਵੀ ਵੱਖਰਾ, ਉਹ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

ਦਿਨੇ ਉਹ ਵੇਚਦੇ ਦੀਵੇ, ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ,
ਤੇ ਰਾਤੀਂ ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ, ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

ਕਿ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਹੀ ਬੋਣੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰ ਲਈ ਸੋਹਲ,
ਲੰਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦੇ ਅੱਗੇ, ਸਦਾ ਉਹ ਡਰਦਿਆਂ ਵੇਖੋ ।

•

ਹੈ ਰਹਿਣਾ ਲੜਦਿਆਂ ਭਾਵੇਂ

ਹੈ ਰਹਿਣਾ ਲੜਦਿਆਂ ਭਾਵੇਂ, ਕਿ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਂ ਨੇ ।
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਗਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਉਣਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭੱਜੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਨੇ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੜੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ, ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲਿਆ ਚੋਗਾ,
ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਬੋਟਾਂ ਤਕ, ਕਿ ਰਸਤੇ ਰੋਕੇ ਕਾਵਾਂ ਨੇ ।

ਜੇ ਆਏ ਰਾਹ 'ਚ ਪਰਬਤ ਵੀ ਮੈਂ ਕੀਤੀ ਤੋਰ ਨਾ ਮੱਠੀ,
ਸਦਾ ਹੀ ਮੌਲਣਾ ਮੈਨੂੰ, ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਨੇ ਯੁਧ ਵਿੱਚ ਉਤਰਨੇ ਪਾਂਡਵ,
ਉਦੋਂ ਫਿਰ ਹਾਰ ਹੀ ਜਾਣਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਰਵ ਭਗਵਾਂ ਨੇ ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਮਦਿਆਂ ਵੇਲੇ, ਹੰਢਾਇਆ ਦਰਦ ਤੇ ਸੂਤਕ,
ਉਜਾੜਨ ਉਹ ਜਦੋਂ ਕੁੱਖਾਂ, ਕੀ ਫਿਰ ਖੱਟਿਆ ਹੈ ਮਾਵਾਂ ਨੇ ।

ਅਸੀਮਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਏ ਸਾਧਨ,
ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਧੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਨੇ ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਜੇਕਰ, ਅਸੀਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਨਾ ਆਏ,
ਸਿਖਾਉਣੀ ਨੇੜਤਾ ਫਿਰ ਕੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਰਾਂ ਚਿਤਾਵਾਂ ਨੇ ।

ਸਹਾਰਾ ਮਜ਼ਬ ਦਾ ਲੈ ਕੇ, ਜੋ ਖੇਡਣ ਖ਼ੂਨ ਦੀ ਹੌਲੀ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਗਜ਼ ਧੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਆਕਾਵਾਂ ਨੇ ।

•

ਕੀ-ਕੀ ਸੱਜਣਾ ਜਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ

ਤੂੰ ਕੀ ਜਾਣੇ ਤੇਰੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਕੀ-ਕੀ ਸੱਜਣਾ ਜਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।
ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਦੈਂ, ਅੱਗ ਦਾ ਦਰਿਆ ਤਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਤੇਰਾ ਆਉਣਾ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ, ਇੰਝ ਲਗਦਾ ਹੈ ਚੰਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ,
ਮੁਖੜਾ ਮੇਰਾ ਖਿੜ-ਖਿੜ ਪੈਂਦਾ, ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ, ਚਾਰੇ ਪਹਿਰ ਧਿਆਵਾਂ ਤੈਨੂੰ,
ਧਾਰ ਕੇ ਮੂਰਤ ਮਨ ਵਿੱਚ ਤੇਰੀ, ਬੀੜ ਵਸਲ ਦੀ ਧਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਤੇਰੀਆਂ ਸ਼ੋਖ ਅਦਾਵਾਂ ਕੋਲੋਂ, ਗਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਅੰਗੜਾਈ,
ਤੇਰੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਾਗਰ ਚੋਂ, ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਅੱਖਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਢਲ ਨਾ ਜਾਵੇ ਮੁਖੜਾ ਤੇਰਾ, ਢਲਦੀ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਲਾਲੀ ਵਾਂਗਰ,
ਦਿਲ ਦਾ ਮਘਦਾ ਸੂਰਜ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਧਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਤੇਰੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਜਣਾ, ਮਿਲ ਨਾ ਜਾਵਣ ਨੂੰ ਕੇ ਕਧਰੇ,
ਆਪਣਾ ਆਪ ਜਲਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਰਾਹ ਮੈਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਬਾਲੇ, ਦੀਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਤਰ ਜਾਵੇ,
ਤੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਮਤ ਦੇ, ਤਾਰੇ ਤੋੜ ਕੇ ਧਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਚੈਨ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਲਭ ਜਾਵੇ,
ਮੁੱੜਦਾ ਹਾਂ ਬੇਚੈਨ ਤੇ ਸੁੱਖ ਦਾ, ਸਾਹ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਘਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਤੇਰੀ ਹੀ ਯਾਦ ਦੇ ਪੰਛੀ

ਤੇਰੀ ਹੀ ਯਾਦ ਦੇ ਪੰਛੀ, ਮੈਂ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਪਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਹਿਕਣਾ ਉਡਣਾ, ਨਿਗ੍ਰਾਹੀਂ ਢਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਬੜੇ ਹੀ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦੇ, ਤੂੰ ਪੱਥਰ ਦਿਲ 'ਚ ਭਰ ਦੇਣੇ,
ਮੈਂ ਖ਼ਾਰੇ ਅਸ਼ਕ ਦੇ-ਦੇ ਕੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਰਨਗੇ ਨੁਰਾ, ਇਹ ਦਿਲ ਦੇ ਦੀਪ ਬੁਝ-ਬੁਝ ਕੇ,
ਤੇਰੇ ਫਿਰ ਖ਼ਿਆਲ ਦੇ ਦੀਵੇ, ਮੈਂ ਰੂਹ ਵਿੱਚ ਬਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਮਿਲਾਉਣੇ ਹਿਜ਼ਰ ਦੇ ਕੰਕਰ, ਵਸਲ ਦੇ ਮੋਤੀਆਂ ਅੰਦਰ,
ਮੈਂ ਵੀ ਪਰ ਹੰਸ ਦੇ ਵਾਗੂੰ ਹੀ ਮੋਤੀ ਭਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਹਵਾ ਦੀ ਰੀਤ ਆਪਣੀ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਅਕੀਦਾ ਹੈ,
ਬੁਝਾਉਣੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹੇ ਦੀਵੇ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਬਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਤੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ, ਮੇਰੇ ਜਦ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਮੈਂ ਗਿਰ-ਗਿਰ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਬਣਾਉਣਾ ਮਹਿਕ ਤੋਂ ਹੀਣਾ, ਤੂੰ ਹੱਥੀਂ ਸਾੜ ਕੇ ਗੁਲਸ਼ਨ,
ਸੜੇ ਗੁਲਸ਼ਨ 'ਚੋਂ ਆਸਾਂ ਦੀ, ਮੈਂ ਖੁਸ਼ਬੂ ਭਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਮੈਂ ਬਣ ਜਾਣਾ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਇਰ, ਤੇਰੀ ਇਸ ਬੇਰੁਖ਼ੀ ਕਰਕੇ,
ਮੇਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਗਜ਼ਲਾਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਤੂੰ ਪੜਤਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਮੇਰੇ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰੀਂ

ਦਿਲ ਕੀ ਹੈ ਮੈਂ ਜਾਨ ਵੀ ਤੈਥੋਂ ਵਾਰ ਦਿਆਂ,
ਸੱਜਣਾ ਪਰ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰੀਂ।
ਗਮ ਸਾਰੇ ਮੈਂ ਇੱਕ -ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਮਾਰ ਦਿਆਂ,
ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਤੂੰ ਦਿਲ ਤੋਂ ਪਰ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰੀਂ।

ਦਿਲ ਦਾ ਖੂਨ ਪਿਲਾ ਕੇ ਸੱਧਰਾਂ ਚਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਬਦਲ ਦਿਆਂਗਾ ਗੁਲਸ਼ਨ ਨਾਲ ਖਿਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਆਂ,
ਮੇਰੇ ਪਾਕ ਇਹ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੀਂ।

ਨਮਨ ਹੈ ਮੇਰਾ ਤੇਰੀਆਂ ਸ਼ੋਖ ਕਲਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਬਦਲ ਦਵੀਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀਆਂ ਹਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਉਮਰਾਂ ਬੀਤ ਗਈਆਂ ਨੇ ਹਿਜ਼ਰ ਸਹਾਰਦਿਆਂ,
ਵਸਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬੈਠ ਕੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਂ।

ਬੇਸਬਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਤੱਕਦੇ ਰਾਹਵਾਂ ਨੂੰ,
ਖੈਰ ਖਬਰ ਵੀ ਪੁੱਛਦੇ ਰੋਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਨੂੰ
ਪੰਛੀ ਹਾਰੇ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਪੁਕਾਰਦਿਆਂ,
ਮੇਰਾ ਨਾ ਸਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਕਰੀਂ।

ਹਰ ਕੋਈ ਸਜਦਾ ਕਰਦਾ ਸ਼ੋਖ ਅਦਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਜ਼ੁਲਫਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਛਾਉਣਾ ਮਸਤ ਘਟਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਬੱਦਲ ਤੂੰ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਜ਼ੁਲਫ ਖਿਲਾਰਦਿਆਂ,
ਔੜ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਵਰ੍ਹਨੋਂ ਨਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰੀਂ।

ਧੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਓਂ ਰਾਹੀ ਤਰਸਨ ਛਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਸਾਹ ਇਓਂ ਤਰਸਨ ਤੇਰੇ ਸਾਹਵਾਂ ਨੂੰ,
ਖੁਦ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰ ਦਿਆਂ,
ਤਪਦੇ ਤਨ ਨੂੰ ਸੱਜਣਾ ਠੰਡਾ ਠਾਰ ਕਰੀਂ।

ਤੋੜ ਨਿਭਾਵਾਂਗਾ ਮੈਂ ਪਾਕ ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਭੁਗਤ ਲਵਾਂਗਾ ਭਾਵੇਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ,
ਆ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦਿਆਂ,
ਫੁੱਲ ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗੂੰ ਤੂੰ ਮਹਿਕਾਰ ਕਰੀਂ।

ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲੀ ਖ਼ਿਆਲ

ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦ ਭਰ ਦਿਆਂ, ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲੀ ਖ਼ਿਆਲ।
ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਲਈ ਫਿਰ ਸ਼ਿਅਰ ਉਹ, ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਸੁਰਤਾਲ।

ਦੀਵੇ ਹੀ ਜਦ ਪੀ ਰਹੇ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਤੇਲ,
ਨੇਰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਰੋਸ਼ਨੀ, ਪਾਉਂਦੇ ਫਿਰਣ ਧਮਾਲ।

ਪਹੁੰਚੇ ਸਿਰ ਤਕ ਨਾ ਕਦੇ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਹੀ ਵਾਰ,
ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਪਕੜ ਕੇ, ਸੱਜਣ ਕਰਨ ਕਮਾਲ।

ਜੰਗਲ ਦੇ ਹਰ ਟਹਿਣ ਤੇ, ਛਾਇਆ ਜਦੋਂ ਤੂਫ਼ਾਨ,
ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਪਰ ਆਲ੍ਹਣੇ, ਰੁੱਖਾਂ ਲਏ ਸੰਭਾਲ।

ਤਰਸ ਗਏ ਨੇ ਨੀਂਦ ਨੂੰ, ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ,
ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਭੋਗਦੇ, ਨੀਂਦ ਸਕੂਨ ਦੇ ਨਾਲ।

ਦਿਲ ਦੀ ਬੰਜਰ ਧਰਤ ਦੀ, ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਈ ਔੜ,
ਨੈਣਾਂ 'ਚੋਂ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਦਿਆਂ, ਬੀਤ ਗਏ ਕਈ ਸਾਲ।

ਵੇਖਣ ਜਿਥੇ ਮੱਛਲੀਆਂ, ਆਟਾ ਦੇਣ ਖਿਲਾਰ,
ਮੁਖ ਤੇ ਸੋਹਲ ਤਰਸ ਹੈ, ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਪਰ ਜਾਲ।

•

ਕਲੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਹੈ

ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਸੁਹੱਪਣ ਹੈ, ਕਲੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਹੈ।
ਪਤਝੜ ਤੋਂ ਬਹਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਮਿਲਦੀ ਇਹ ਇਨਾਇਤ ਹੈ।

ਆਪੇ ਤਾਂ ਚਿਰਾਗਾਂ ਨੂੰ, ਹੱਥੀਂ ਹੀ ਬੁਝਾ ਦੇਣਾ,
ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਓਂ ਹੁੰਦੀ, ਵ੍ਹਾਵਾਂ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ।

ਵੇਖੋ ਨੇ ਬਦਲਦੇ ਮੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਈ ਚਿਹਰੇ,
ਮੰਡੀਆਂ ਚੋਂ ਬੜੀ ਵੇਖੀ, ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤਜ਼ਾਰਤ ਹੈ।

ਝੁੱਗੀਆਂ ਤੋਂ ਰਹੇ ਓਹਲੇ, ਮਹਿਲਾਂ ਨੂੰ ਕਰੇ ਰੋਸ਼ਨ,
ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ, ਸੂਰਜ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਹੈ।

ਹੱਸਦੇ ਨੂੰ ਰੁਵਾ ਦੇਵੇ, ਰੋਂਦੇ ਨੂੰ ਹਸਾ ਦੇਵੇ,
ਜੀਵਨ ਤਾਂ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਅਨਸੁਲਝੀ ਬੁਝਾਰਤ ਹੈ।

ਤਾਰੇ ਵੀ ਖਫਾ ਹੋਏ, ਸੂਰਜ ਵੀ ਹੈ ਰੁੱਸ ਚੱਲਿਆ,
ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨ੍ਹੇਰੇ ਦੀ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਹੈ।

ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 'ਕੱਠੇ, ਚਹੁੰਦੇ ਨੇ ਬੜੀ ਦੂਰੀ,
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਗ਼ਮਾਂ ਅੰਦਰ, ਅਜ਼ਲਾਂ ਤੋਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਹੈ।

ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਅਕੀਦਾ ਹੈ, ਪੱਥਰ ਹੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ,
ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪਿਘਲਾਵਾਂ, ਮੇਰੀ ਵੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ।

•

ਲੱਭ ਲਵੀਂ ਦਿਲਦਾਰ ਨੂੰ

ਬੁਜ਼ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਨਗਰ ਵਿਚੋਂ, ਤੂੰ ਨਾ ਭਾਲੀਂ ਯਾਰ ਨੂੰ।
ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲ ਪਰ ਬਸਤੀਆਂ 'ਚੋਂ, ਲੱਭ ਲਵੀਂ ਦਿਲਦਾਰ ਨੂੰ।

ਰਾਤ ਦੀ ਕਾਲਖ ਨੂੰ ਚੀਰੀਂ, ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ,
ਦਿਨ 'ਚ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਰੱਖੀਂ, ਆਪਣੀ ਲਿਸ਼ਕਾਰ ਨੂੰ।

ਦੌਰ ਪਤਝੜ ਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ, ਦਿਲ ਦੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਤੇ ਅਜੇ,
ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਪਰ ਨਾ ਘਟਣ ਦੇਵੀਂ, ਚਮਨ ਦੇ ਆਸਾਰ ਨੂੰ।

ਜ਼ਬਰ ਦੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਅੱਗੇ, ਲਫ਼ਜ਼ ਨਾ ਝੁਕਦੇ ਕਦੇ,
ਕਲਮ ਰਾਹੀਂ ਮਾਤ ਦੇਂਦੇ, ਜੁਲਮ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ।

ਭੀੜ ਅੰਦਰ ਕੱਲਮ-ਕੱਲਾ, ਨਾ ਇਵੇਂ ਫਿਰਦਾ ਰਹੀਂ,
ਰਮਜ਼ ਤੇਰੀ ਜੋ ਪਛਾਣੇ, ਲਭ ਲਵੀਂ ਗਮਖਾਰ ਨੂੰ।

ਦਾਦ ਮਿਲਦੀ ਹੀ ਰਹੇ ਇਹ, ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ,
ਪਰ ਘਟਾਵੀਂ ਨਾ ਕਦੇ ਵੀ, ਖ਼ਿਆਲ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਅੱਗ ਹੁਣ ਗਰਾਂ ਤਕ, ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿਤੇ,
ਕਰ ਕੇ ਹੀਲਾ ਰੋਕ ਲੈਣਾ, ਏਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ।

ਕਤਲ, ਵਹਿਸ਼ਤ, ਚੋਰੀਆਂ ਹੀ, ਬਣ ਰਹੇ ਨੇ ਸੁਰਖੀਆਂ,
ਦਿਲ ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਚੋਟ ਵੱਜਦੀ, ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੁਣ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ।

ਸਿੱਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਲ ਕੇ ਜਿਹੜਾ, ਬਣ ਕੇ ਮੌਤੀ ਚਮਕਿਆ,
ਸੋਹਲ ਨਤਮਸਤਕ ਸਦਾ ਹੈ, ਓਸ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ।

•

ਅਨੌਖਾ ਫਲਸਫ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ

ਮੁਹੱਬਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅੰਦਰ, ਅਨੌਖਾ ਫਲਸਫ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ।
ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਮਿਟਨੇ ਦਾ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਿਲਸਲਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਬੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਗਰਮਾਹਟ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪਿਆਰ ਦੇ ਅੰਦਰ,
ਵਫ਼ਾ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਪੱਥਰ ਦਾ ਦਿਲ ਵੀ ਪਿਘਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਲਈ ਭਾਵੇਂ, ਹਾਂ ਮੀਨਾਕਾਰੀਆਂ ਕਰਦਾ,
ਗ਼ਜ਼ਲ ਦੀ ਪੁਖਤਗੀ ਨੂੰ ਪਰ, ਗ਼ਮਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਮੈਂ ਹੋਵਾਂ ਭੀੜ ਤੋਂ ਓਹਲੇ, ਮਿਲੇ ਜੋ ਚੈਨ ਹੀ ਮੈਨੂੰ,
ਮੇਰੇ ਪਰ ਨਾਲ ਸੋਚਾਂ ਦਾ, ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਫ਼ਲਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਆਪਣਾ, ਕਦੇ ਜੇ ਦੂਰ ਤੁਰ ਜਾਵੇ,
ਉੱਚੀ ਪਰ ਯਾਦ ਦਾ ਪੰਛੀ ਤਾਂ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਚਹਿਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਐ ਤੇਰੇ ਬਦਨ ਚੋਂ ਦਿਲਬਰ, ਜਿਵੇਂ ਆਉਂਦੀ ਰਹੇ ਖੁਸ਼ਬੂ,
ਇਵੇਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀਆ ਮੇਰੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਮਹਿਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਬੜੇ ਬੇਦਰਦ ਨੇ ਲੋਕੀਂ, ਮੇਰੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ,
ਸਰੀਰਕ ਨੇੜਤਾ ਰੱਖਦੇ, ਦਿਲੋਂ ਪਰ ਫ਼ਾਸਲਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਨਾ ਪਹਿਲਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹਾਲੇ ਤੇ ਦੂਜਾ ਚੁਭਨ ਦੀ ਸੋਚੇ,
ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ, ਇਵੇਂ ਕੁਝ ਵਾਸਤਾ ਰਹਿੰਦਾ।

•

ਵਪਾਰਕ ਹੋ ਗਈ ਉਲਫ਼ਤ

ਵਪਾਰਕ ਹੋ ਗਈ ਉਲਫ਼ਤ, ਤੇ ਸਭ ਲੱਭਦੇ ਨਫ਼ਾ ਕੋਈ ।
ਮੁਸੀਬਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ, ਨਾ ਦੇਵੇ ਹੌਸਲਾ ਕੋਈ ।

ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਦਿਸ ਰਹੇ ਨੈਣੀਂ, ਤੇ ਹੋਠੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ,
ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਚਮਨ ਖਿੜਦਾ, ਜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਫ਼ਾ ਕੋਈ ।

ਪਿਆਲਾ ਸਬਰ ਦਾ ਤਿੜਕੇ, ਤੇ ਰੁੜ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਸਭ ਸੁਪਨੇ,
ਭਰੋਸਾ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਦੇਵੇ ਦਗ਼ਾ ਕੋਈ ।

ਮੇਰੇ ਤੂੰ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਠੀਂ ਆਉਣ ਨਈਂ ਦਿੱਤਾ,
ਕਿ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਿਆਸਾ, ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਤੜਪਦਾ ਕੋਈ ।

ਡਰਾਉਣੇ ਨ੍ਹੇਰ ਦੀ ਜਾਤੀ, ਸਦਾ ਬੇਆਬਰੂ ਕਰਦਾ,
ਮੇਰੀ ਵੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਅੰਗਿਆਰ ਜੇਕਰ ਦਹਿਕਦਾ ਕੋਈ ।

ਜੋ ਫੁੱਲ, ਕਲੀਆਂ ਤੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਦੀ, ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣਦਾ,
ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਮੈਂ ਐਸੇ ਮੌਸਮਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਕੋਈ ।

ਕਿਨਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤੇ ਨਾ ਮੰਝਧਾਰ ਵਿੱਚ ਫਸਦੇ,
ਅਗਰ ਜੇ ਬਾਦਬਾਂ ਬਣਦਾ, ਤੇ ਕਿਸ਼ਤੀ ਠੇਲ੍ਹਦਾ ਕੋਈ ।

ਅਗਰ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਰੱਖਦਾ,
ਤਾਂ 'ਸੋਹਲ' ਮੌਤ ਦੇ ਵਰਗਾ, ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹਾਦਸਾ ਕੋਈ ।

ਇਵੇਂ ਨਾ ਬੁਝ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ

ਹਵਾ ਦੇ ਖੌਫ਼ ਤੋਂ ਦੀਵਾ, ਇਵੇਂ ਨਾ ਬੁਝ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ।
ਜੇ ਉਸਨੇ ਹੌਸਲਾ ਝੱਖੜਾਂ 'ਚ ਆਪਣਾ ਪਰਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਮੈਂ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਬੇਪਰਵਾਹ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਹਰ ਡਗਰ ਉੱਤੇ,
ਅਗਰ ਨਾ ਬੇਵੱਸੀ ਮਿਲਦੀ, ਅਜੇ ਨਾ ਸੰਭਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਮੇਰੇ ਸ਼ਿਅਰਾਂ 'ਚੋਂ ਸੋਚਾਂ ਦੀ, ਸਦਾ ਹੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਮਿਲਦੀ,
ਲਹੂ ਆਪਣਾ ਜੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਸਾੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਉਦ੍ਰੇ ਮਾਸੂਮ ਨੈਣਾਂ 'ਚੋਂ, ਕਦੇ ਨਾ ਟਪਕਦੇ ਹੰਝੂ,
ਖਿਡੌਣਾ ਰੀਝ ਦਾ ਉਸਦਾ, ਨਾ ਜੇਕਰ ਤੌੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਇਹ ਪੱਥਰ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਲਗਦੈ, ਵਫ਼ਾ ਦੇ ਸੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੇਵਫ਼ਾ ਹਰਗਿਜ਼, ਕਦੇ ਨਾ ਪਿਘਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਅਕੀਦਾ ਹੰਸ ਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਹੈ ਚੁਣਨੇ ਓਸ ਨੇ ਮੋਤੀ,
ਭਲੇ ਹੀ ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਕਰ ਖਿਲਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਮੁਨਾਸਿਬ ਸੀ ਕਿ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ, ਪਤਾ ਮਿਲਦਾ ਸਦਾ ਮੈਨੂੰ,
ਚੁਗਾਹੇ 'ਚੋਂ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਜੇ ਮੈਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦਾ ਬਦਨ ਉਸਦਾ, ਕਿਵੇਂ ਹੁਣ ਤਿੜਕਿਆ ਵੇਖੋ,
ਇਵੇਂ ਲੱਗਦੈ ਕਿ ਉਹ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ।

ਸਭ ਨੂੰ ਰੱਜਵਾਂ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਦੇਵਾਂ

ਇਹੋ ਵਸਾਇਆ ਹੈ ਜਿਹਨ ਵਿੱਚ ਬਸ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਰੱਜਵਾਂ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਦੇਵਾਂ।
ਜੋ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਕਰਨ ਰੱਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤਨ ਮਨ ਹੀ ਵਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਜੋ ਲਫਜ਼ ਨਿਕਲਣ ਜੁਬਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਰਹਿਣ ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ ਲੀਕ ਬਣਕੇ,
ਕਿਹਾ ਜੋ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਾ ਤੋੜ ਚੜ੍ਹਦਾ ਕਦੇ ਨਾ ਐਸਾ ਕਰਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਇਹ ਧਰਤ ਮਾਤਾ ਤੇ ਮਾਂ ਜੋ ਜਣਨੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ਕਰਜ਼ ਮੈਨੂੰ,
ਮੈਂ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਤੇ ਮੌਲਦਾ ਹੀ ਉਹ ਕਰਜ਼ ਸਾਰੇ ਉਤਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਕਿ ਤੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜੋ ਸ਼ਖਸ ਕਰਦੇ ਅਖੀਰ ਤੁਲਣਾ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਕੇ ਮਲਾਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕਹਿਰੀ ਭੰਵਰਾਂ 'ਚੋਂ ਤਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਲਿਖਾਂ ਮੈਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾਂ ਹਾਂ ਸੱਚ ਯਕੀਨਨ,
ਕਹਾਂ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਬਸ ਹਕੀਕਤ ਬਗ਼ੈਰ ਡਰਿਓਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਹਵਾ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਰਹੇ ਮੁਖਾਲਿਫ ਤੂਫਾਨ ਚਾਹੇ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀਵੇ,
ਹਨੇਰ ਮਾਰਾਂ ਜਲਾ ਕੇ ਆਪਾ ਤੇ ਫੇਰ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਹਰਾਂ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਦਰਦ ਸਾਰੇ ਕਦੇ ਨਾ ਚਿਹਰੇ ਉਦਾਸ ਹੋਵਣ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਖਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਘਟਾ ਕੇ ਤੇ ਹਾਸਿਆਂ ਦੇ ਆਸਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਕਰੀ ਐ ਕਾਦਰ ਤੂੰ ਫਜ਼ਲ ਐਨਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਪਿਘਲਾ ਦਿਆਂ ਇਹ ਪੱਥਰ,
ਤੇ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਘੜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਅਕਾਰ ਦੇਵਾਂ।

ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ

ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਬਣਦਾ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ।
ਰੌਣਕ ਰਹਿੰਦੀ ਜਦ ਉਹ ਕਰਦੇ, ਇੱਕ - ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ।

ਜੁਲਮ ਮਿਟਾਵਣ ਖ਼ਾਤਰ ਸ਼ਾਇਰਾ, ਕੀ ਕਰਨੇ ਹਥਿਆਰ,
ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਢਾਲ ਬਣਾ ਤੇ, ਕਲਮ ਬਣਾ ਤਲਵਾਰ।

ਸਾਗਰ ਤਰਨੋ ਪਰਬਤ ਚੜ੍ਹਨੋ, ਵੀਰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਹਾਰ,
ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਝੱਖੜ ਰੱਖਦੇ, ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਾਰ।

ਹਵਸਾਂ ਦੇ ਨੇ ਰਾਕਸ਼ ਘੁੰਮਦੇ, ਆਪਣਾ ਰੱਖੋ ਖਿਆਲ,
ਚਿਰ ਨਾ ਲਾਓ ਕੁੜੀਓ ਧਾਰੋ, ਚੰਡੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ।

ਸੂਰਜ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਛੁਪਾ ਕੇ, ਲੁਕਦਾ ਬੱਦਲਾਂ ਹੇਠ,
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੂੰ ਰਾਤਾਂ ਐਥੇ, ਜੁਲਫਾਂ ਲੈਣ ਖਿਲਾਰ।

ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਖੇਡ ਫਕੀਰੀ ਮੰਗਦੀ, ਨਾਲੇ ਮੰਗਦੀ ਮੌਤ,
ਸਿਰ ਤੇ ਸਾਇਆ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦਾ, ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਅੰਗਾਰ।

ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ, ਵੇਖੋ ਕਰਨ ਕਮਾਲ,
ਵੋਟਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ।

ਖੂਨ, ਡਕੈਤੀ, ਅਸਮਤ ਲੁੱਟਦੀ, ਛਪਦੇ ਐਸੇ ਲੇਖ,
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਰੂਹ ਕੰਬ ਉੱਠਦੀ, ਪੜ੍ਹਦੇ ਜਦ ਅਖ਼ਬਾਰ।

ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਆ ਸਕਦੀ ਨਾ ਆਂਚ,
ਜਿੱਥੇ ਭੰਵਰੇ ਹੋਣ ਸਿਪਾਹੀ, ਤਿਤਲੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ।

ਮੈਂ ਪੰਛੀ ਚਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ

ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦਿਆਂ ਸਾਰੇ, ਮੈਂ ਪੰਛੀ ਚਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖਿੜਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ, ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਮਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।

ਹੈ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਆਸ ਦੀ ਅਗਨੀ, ਨਾ ਬੁਝ ਸਕਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ,
ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਪੁਖ ਰਹੀ ਅੱਗ 'ਚੋਂ, ਅੰਗਾਰੇ ਦਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।

ਖੁਦਾ ਤੌਫ਼ੀਕ ਤੂੰ ਬਖਸ਼ੀ, ਨਿਭਾਵਾਂ ਪਾਕ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵੱਲ, ਕਦੇ ਨਾ ਬਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।

ਬਣੋ ਚੰਡੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁੜੀਓ, ਤੇ ਮਾਰੋ ਹਵਸ ਦੇ ਰਾਕਸ਼,
ਕਦੇ ਨਾ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਕੋਲੋਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤ੍ਰਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।

ਸਦਾ ਹੀ ਮਿਲਣਗੇ ਕੰਡੇ, ਤੇ ਸੂਲਾਂ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਾ ਬਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।

ਬੜਾ ਜੋ ਹੌਸਲਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਨੂੰ,
ਉਹ ਦਿਲ ਦੀ ਪੀੜ ਤੇ ਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਦਾਂ ਦਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।

ਇਹ ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਸਿੱਪੀਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨੇ ਮੋਤੀ,
ਮੈਂ ਦੇ ਕੇ ਅਰਥ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ, ਸਦਾ ਹੀ ਮਹਿਕਦੇ ਵੇਖਾਂ ।

•

ਹੈ ਪਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਰੁਤਬਾ

ਹੈ ਪਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ਰੁਤਬਾ, ਵਫ਼ਾਵਾਂ ਪਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।
ਲੁਟਾਉਣਾ ਹੁਸਨ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਮਾਂ, ਤੇ ਆਪਾ ਬਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਨਵੇਂ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਤੇ ਦਰਦਾਂ ਤੋਂ, ਜੇ ਦਿਲ ਆਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਨਵਾਂ ਖੰਜਰ ਕੋਈ ਇਸਨੇ, ਸਦਾ ਹੀ ਭਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਮਿਟਾ ਦੇਣੀ ਮੇਰੀ ਮੂਰਤ, ਤੁਸਾਂ ਬਸ ਰੇਤ ਤੇ ਵਾਹ ਕੇ,
ਮੇਰੀ ਮੂਰਤ ਤੁਸਾਂ ਦਿਲ ਵਿੱਚ, ਸਦਾ ਪਰ ਢਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਰੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ, ਬਲਾਂਗਾ ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਂਗੂ,
ਤੇਰੀ ਬਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਅਸਾਂ ਦਿਲ ਜਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਮੇਰੀ ਔਕਾਤ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਹਿਸ਼, ਭਲੇ ਹੀ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਨਾਲ ਪਰ ਆਪਾ, ਅਸਾਂ ਨੇ ਘਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਤੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪੰਛੀ,
ਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿਆਲ ਅੰਬਰਾਂ ਦੇ, ਅਸਾਂ ਪਰ ਪਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਕਦੇ ਮਾਸੂਮ ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾਪੀਂ ਦਿਲ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ,
ਸਮੁੰਦਰ ਦਿਲ ਦੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਨਾ ਤੂੰ ਖੰਗਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

ਤੂੰ ਪਿਆਸੀ ਦਿਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ, ਐ ਸੱਜਣਾ ਤਰਸ ਤਾਂ ਖਾਵੀਂ,
ਬਿਨਾ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਨਹੀਂ ਚੰਗਾ, ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ।

•

ਕਿਸੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ

ਕਰੇਗਾ ਉਹ ਭਲਾ ਕਿੱਦਾਂ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।
ਗਰੀਬੀ ਹੀ ਬਣੀ ਉਹਦੇ, ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਸੁਨਾਮੀ ਵਹਿਣ ਮੋੜਣ ਦਾ, ਨਾ ਉਸਦਾ ਹੋਸਲਾ ਹੋਵੇ,
ਜੋ ਕਿਸਤੀ ਠੇਲ੍ਹੇ ਮੌਕੇ, ਕਰੇ ਮੰਝਧਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਸਦੀ, ਬੜੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਬੇਸ਼ੱਕ,
ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਘਰ ਅੰਦਰ, ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਦਿਆਂ ਰਹਿਣਾ, ਹੈ ਬਲਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੀਕ ਨਾ ਕਰਿਓ, ਕਦੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਜਿਹੜੇ, ਇੱਕਠੀ ਕਰ ਰਹੇ ਦੌਲਤ,
ਨਾ ਕਰਦੇ ਖ਼ਿਆਲ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ, ਤੇ ਨਾ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਭਲਾਈ ਜੋ, ਵਸਾ ਕੇ ਜਿਹਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ,
ਸਦਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੀ ਸੋਚਣ, ਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਚੇਤਨਾ ਜੇ ਸਿਰ, ਟਿਕੇ ਨੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਕਿਓਂ ਹੋਣੀ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਭਲਾ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਕਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਾ ਕੋਈ, ਗ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਵੇ,
ਸਤਾਉਂਦੀ ਹੈ ਦਿਨੇ ਰਾਤੀਂ, ਉਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ।

ਦਿਲ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮਿਟਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ

ਪਿਆਰ ਦੇ ਉੱਕਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤਾਈਂ, ਦਿਲ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮਿਟਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।
ਕਸਮਾਂ, ਵਾਅਦੇ, ਦਿਲਦਾਰੀ ਨੂੰ, ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਮਿਹਨਤ, ਸਬਰ, ਸਿਦਕ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ, ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ,
ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਕਮਾ ਕੇ ਆਪਣੇ, ਸਾਰੇ ਖ਼ਾਬ ਪੁਗਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲੀਆਂ ਅੱਗਾਂ, ਅੰਬਰ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਬੁਝ ਜਾਵਣ,
ਪਰ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਪੂਜਣਹਾਰੇ, ਪੁੱਖਦੀ ਅੱਗ ਭੜਕਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਸੋਨੇਘਾੜੇ ਤੋਂ ਕੀ ਲੋਕੀਂ, ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਹੁਣ ਆਸ ਲਗਾਵਣ,
ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਜੋ ਖੋਟ ਮਿਲਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਦਰਦ ਛੁਪਾ ਕੇ, ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਮੁਸਕਾਨ ਲਿਆਓ,
ਨਈਂ ਤਾਂ ਮਹਿਰਮ ਵੇਖ ਉਦਾਸੀ, ਸੁੱਤੇ ਦਰਦ ਜਗਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਹਿਫ਼ਲ ਅੰਦਰ, ਹੁੰਦੀ ਨਾ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੀ ਚਰਚਾ,
ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਫਿਰ ਉਹ, ਗੱਲ ਹੀ ਲੀਹੋਂ ਲਾਹ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਨੁਹ ਮਿਟਾਵਣ ਦੇ ਲਈ ਕਰਦੇ ਨਾ ਕੋਈ ਹੀਲਾ,
ਪਰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦੀਵੇ, ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ ਬੁਝਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਦਿਲ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸੋਹਲ, ਗ਼ਮ ਦੀਆਂ ਤਪਸ਼ਾਂ ਦੇਵਣ ਪਹਿਰਾ,
ਹਿੰਮਤੀ ਇਹਨੂੰ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ, ਨਖ਼ਲਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ।

ਫਲ ਉਹ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ

ਆਪਣੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਫਲ ਉਹ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।
ਵਕਤ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ, ਜੋ ਹਿਲਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।

ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਦੀ, ਕੈਦ 'ਚੋਂ ਕਰਦੇ ਆਜ਼ਾਦ,
ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦੀਵੇ, ਜੋ ਜਗਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।

ਉਹ ਤਿਰੰਗੇ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ, ਮਾਣ ਰੱਖਦੇ ਬਰਕਰਾਰ,
ਖਾ ਕੇ ਗੋਲੀ ਸ਼ਾਨ ਉਸਦੀ ਵੀ ਬਚਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।

ਹੁਣ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ, ਬਣ ਰਿਹਾ ਨਾ ਮਦਦਗਾਰ,
ਆਪਣਿਆਂ ਤੇ ਰੋਜ਼ ਪੱਥਰ ਵੀ ਉਠਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।

ਅਰਥ ਦਾ ਨਿਘ ਮਾਣਦੇ ਜਦ, ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਉਮਦਾ ਖਿਆਲ,
ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ, ਫਿਰ ਉਡਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।

ਸ਼ਿਕਨ ਮੱਥੇ ਤੇ ਪਵੇ ਨਾ, ਗ਼ਮ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਬੇਸੁਮਾਰ,
ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਗ਼ਮ ਵੀ ਲੈ ਕੇ, ਮੁਸਕਰਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।

ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਜਦ, ਵਹਿਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਖਤਿਆਰ,
ਹਵਸ ਦੀ ਸੂਲੀ ਤੇ ਕੰਜਕਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ।

ਮਹਿਲੀਂ ਵੀ ਸੁੱਖ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ

ਮਹਿਲੀਂ ਵੀ ਸੁੱਖ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ, ਕਈ ਬਦਨਸੀਬ ਵੇਖੇ ।
ਗੁਰਬਤ 'ਚ ਹਸਦਿਆਂ ਪਰ, ਮੈਂ ਖੁਸ਼ਨਸੀਬ ਵੇਖੇ ।

ਇੱਕ ਤਰਸਦਾ ਲਹੂ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਤਰਸਦਾ ਮੁਹੱਬਤ,
ਖੰਜਰ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦਿਲ ਦੇ, ਆਪਣੇ ਨਸੀਬ ਵੇਖੇ ।

ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਜ ਮਾਣਨ, ਹਾਂ ਸੋਚਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ,
ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹ ਦਿਨ ਨੂੰ, ਘੜਦੇ ਸਲੀਬ ਵੇਖੇ ।

ਕੁਰਸੀ ਵੀ ਬਣ ਨਾ ਪਾਏ, ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ ਨੇ ਬੰਸੀ,
ਬਾਂਸਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਇਹ ਜੰਗਲ, ਲੜਦੇ ਅਜੀਬ ਵੇਖੇ ।

ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਜਦ ਉਠਾਇਆ, ਗੈਰਾਂ ਨੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ,
ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਪਿੱਛੇ, ਚਲਦੇ ਹਬੀਬ ਵੇਖੇ ।

ਵੰਡਦੇ ਰਹੇ ਨੇ ਜੀਵਨ, ਜੋ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ,
ਅੱਜ ਖੁਦ ਹੀ ਮੌਤ ਕੋਲੋਂ, ਹਰਦੇ ਤਬੀਬ ਵੇਖੇ ।

ਹੁਣ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨੈਣੀਂ, ਬਸ ਛਲਕਦੇ ਨੇ ਹੰਝੂ,
ਪੀੜਾਂ ਤੇ ਗ਼ਮ ਦਿਲਾਂ ਦੇ, ਹਰ ਪਲ ਕਰੀਬ ਵੇਖੇ ।

ਰਾਹਾਂ ਜੋ ਭਟਕਾਉਂਦੇ ਰਹਿਬਰ

ਰਾਹਾਂ ਜੋ ਭਟਕਾਉਂਦੇ ਰਹਿਬਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਯਾਰ ਬਣਾ ।
ਠੋਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੇਧ ਜੋ ਦੇਵਣ, ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਬਣਾ ।

ਜ਼ਹਿਰੀ ਸੱਪ ਦੀ ਘੜ ਕੇ ਕਾਨੀ, ਅੱਖਰੀਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਭਰ- ਭਰ ਕੇ ।
ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਹ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ, ਜ਼ਹਿਰੀ ਨਾ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਬਣਾ ।

ਝੂਠੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਹੜ ਵਿਚ, ਹੁਨਰ ਨਾ ਤੇਰਾ ਹੜ ਜਾਵੇ,
ਰੰਗ ਭਰੇ ਬੇਰੰਗ ਕਲਾ ਵਿਚ, ਐਸਾ ਕੋਈ ਦਿਲਦਾਰ ਬਣਾ ।

ਸਾਜ਼ ਬਣਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਸੁਣ ਕੇ ਰੂਹ ਨੂੰ ਚੈਨ ਮਿਲੇ,
ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਖ਼ਾਤਰ ਵੀ ਕੋਈ ਤਲਵਾਰ ਬਣਾ ।

ਮੋਮਬੱਤੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪਿਘਲ ਕੇ, ਨੁੰਰੇ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਰ ਦਵੇ,
ਪਰਬਤ ਵਾਂਗ ਅਡੋਲ ਰਹੇ ਜੋ, ਐਸਾ ਤੂੰ ਕਿਰਦਾਰ ਬਣਾ ।

ਸੂਰਜ ਚੰਨ ਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜੇ, ਕਰ ਨਈ ਸਕਦਾ ਰਖਵਾਲੀ,
ਪਰ ਤੂੰ ਜੁਗਨੂੰ ਦੇ ਵਾਂਗਰ ਹੀ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਲਿਸ਼ਕਾਰ ਬਣਾ ।

ਆਪਣਾ ਟੱਬਰ ਪਾਲਣ ਖ਼ਾਤਰ, ਕਰ ਲਏ ਤੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬੜੇ,
ਰੂਹ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਵਣ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਹੁਣ ਕੁਝ ਆਸਾਰ ਬਣਾ ।

ਗਮ ਦੇ ਪੱਥਰ ਤੋੜ ਨਾ ਦੇਵਣ, ਕਿਧਰੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
'ਕੱਠਿਆਂ ਰਹਿੰਦੇ ਵਾਜ਼ਬ ਦੂਰੀ, ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਾ ।

ਸੁਹਣੀ, ਸੱਸੀ, ਹੀਰ ਤੇ ਸ਼ੀਰੀ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਤੂੰ ਰੂਪ ਬਣੀ,
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਖ਼ਾਤਰ ਵੀ ਪਰ, ਝਾਂਸੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਣਾ ।

ਘੁਲ ਜਾਂਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ

ਗਮ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ, ਘੁਲ ਜਾਂਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ।
ਫੇਰ ਨਾ ਰੁਕਦੀ ਰੋਕਿਆਂ, ਅੱਖੀਆਂ 'ਚੋਂ ਬਰਸਾਤ ।

ਜ਼ੁਲਮ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਹਾਰਦੇ, ਚੋਟੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰ,
ਛੱਡਦੇ ਨਾ ਪਰ ਹੌਸਲਾ, ਕਾਗਜ਼, ਕਲਮ, ਦਵਾਤ ।

ਰੂਹ ਅੰਦਰ ਜਦ ਇਸ਼ਕ ਨੇ, ਆਣ ਜਗਾਇਆ ਦੀਪ,
ਨੈਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ, ਮੁਖੜੇ ਤੇ ਪਰਭਾਤ ।

ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਵਾਸਤੇ, ਥੱਕ ਚੁੱਕਿਆ ਮਜ਼ਦੂਰ,
ਲੰਘੇ ਸਾਰੀ ਜਾਗਦੇ, ਫਿਕਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ।

ਆਪੇ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਂਵਦੇ, ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰ,
ਧਰਤੀ, ਅੰਬਰ, ਅੱਗ, ਹਵਾ, ਆਬ ਨਾ ਪੁੱਛੇ ਜਾਤ ।

ਹੱਥੀਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਬੀਜ ਕੇ, ਮਾਲੀ ਸੁੱਤਾ ਘੁਕ,
ਫੁੱਲਾਂ ਥਾਂਵੇਂ ਉਗ ਪਈ, ਸੱਪਾਂ ਦੀ ਸੌਗਾਤ ।

ਚੰਗੀ ਹੈ ਉਹ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਜਿਸਦਾ ਰੂਪ,
ਆਪਣੇ ਤਾਂ ਰੰਗ ਬਦਲ ਕੇ, ਲਾਈ ਫਿਰਦੇ ਘਾਤ ।

ਸ਼ਿਅਰ ਚੁਰਾ ਕੇ ਓਸ ਨੇ, ਲਿਖਿਆ ਆਪਣਾ ਨਾਮ,
ਚੰਗਾ ਸੀ ਜੇ ਉਹ ਕਿਤੇ, ਲਿਖ ਦੇਂਦਾ ਅਗਿਆਤ ।

ਹਟਾਉਣਾ ਨ੍ਹੇਰ ਦਾ ਪਹਿਰਾ

ਹਟਾਉਣਾ ਨ੍ਹੇਰ ਦਾ ਪਹਿਰਾ, ਉਦੋਂ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।
ਕਿਤੇ ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣ ਦਾ, ਜਦੋਂ ਅਹਿਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਐ ਪੱਥਰੋ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਦੇ, ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਕਰ ਲਵੋ ਸਜਦਾ ,
ਪਤਾ ਕੀ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ 'ਚੋਂ, ਕੋਈ ਭਗਵਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਬਣੇ ਜੀਵਨ ਜੇ ਮਾਰੂਥਲ, ਦੁਪਹਿਰਾ ਪੀੜ ਦਾ ਮਿਲਦਾ,
ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਵੀ ਕਿਤੇ ਬੂਟਾ, ਉਦੋਂ ਵਰਦਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਬਬੀਹਾ ਸ਼ਿਅਰ ਦਾ ਮੇਰਾ, ਬੜਾ ਹੀ ਤੜਫਦਾ ਪਿਆਸਾ,
ਸੁਆਂਤੀ ਬੂੰਦ ਤੂੰ ਬਰਸੋਂ, ਤੇਰਾ ਅਹਿਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣੀ ਕੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੁੱਲਿਆਂ 'ਚ ਘਾਹ ਹੱਸਦਾ,
ਉਹ ਭੋਂ ਜਰਖੇਜ਼ ਕੀ ਹੋਣੀ, ਕਿ ਜੋ ਸਮਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਸ ਸੁਹਰਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਬਦਲਿਆ ਚਿਹਰਾ,
ਤੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਆਖਿਰ ਬਿਆਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਫਿਰ ਉਸਨੇ, ਹੈ ਸਹਿਣੀ ਚੁਭਨ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ,
ਬਣਾਉਣੀ ਵੇਖ ਕੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਹਵਾ ਜਦ ਰੁਮਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਕਦੇ ਨਾ ਉੱਡਦੀਆਂ ਭੁੱਬਲਾਂ,
ਸਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਵੇ ਕੂੜਾ, ਜਦੋਂ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ

ਹੁਸਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖੁਦਾ ਜਦ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।
ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ ਹੈ ਸਿਖਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਨੇ ਰੂਹਾਂ, ਭਟਕਣਾ ਵੀ ਮਿਟ ਗਈ,
ਨਾਦ ਅਨਹਦ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਜਦ ਸੁਣਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਮਹਿਲ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਜਗੀਰਾਂ ਤਿਆਗ ਕੇ ਬੁੱਧ ਬਣ ਗਿਆ,
ਰਾਹ ਸਿਧਾਰਥ ਨੂੰ ਸਚਾਈ ਦਾ ਵਿਖਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਲਾ ਲਿਆ ਗਲ ਨਾਲ ਬੁੱਲ੍ਹਾ, ਸ਼ਾਹ ਇਨਾਅਤ ਨੇ ਉਦੋਂ,
ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਬੁੱਲ੍ਹਾ, ਜਦ ਨਚਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਬਸ਼ਰ ਜੋ ਮਜ਼ਲੂਮ ਉੱਤੇ, ਜ਼ੁਲਮ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ,
ਦਰਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਕਰਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਕੌਰਵਾਂ ਨੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਦ ਦਰੋਪਦ ਨਾਰ ਤੇ,
ਭੇਜਿਆ ਕੇਸ਼ਵ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਉਹ ਕਦੇ ਬੂਟਾ ਨਾ ਡਰਿਆ, ਝੱਖੜਾਂ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ,
ਚੀਰ ਕੇ ਪਰਬਤ ਦਾ ਸੀਨਾ, ਜੋ ਉਗਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਇਸ਼ਕ ਅੱਲਾ ਇਸ਼ਕ ਮੌਲਾ, ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਦ ਸੋਹਲ ਨੇ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਇਸ਼ਕ ਨੇ ।

ਨਾ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਰਾਜ ਦਵੀਂ

ਤਖ਼ਤ ਨਾ ਦੇਵੀਂ ਨਾ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਰਾਜ ਦਵੀਂ।
ਉਲਫ਼ਤ ਦਾ ਪਰ ਰੱਬਾ ਸਿਰ ਤੇ ਤਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨ ਚਾਹਿਆ ਮੌਲਾ ਹਾਣ ਮਿਲੇ,
ਚਿੜੀਆਂ ਅੰਬਰ ਛੂਵਣ ਉਹ ਪਰਵਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੈਂ ਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਂ,
ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਢਾਲ ਸਕਾਂ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਜੰਗਲ, ਬੇਲੇ, ਪੰਛੀ ਰਹਿਣ ਉਦਾਸ ਬੜੇ,
ਐ ਕੇਸ਼ਵ ਫਿਰ ਬੰਸੀ ਦਾ ਤੂੰ ਸਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਅੱਗ ਦੇ ਦਰਿਆ, ਪਰਬਤ ਲੰਘ ਕੇ ਆ ਜਾਵਾਂ,
ਐਪਰ ਦਿਲ ਤੋਂ ਐ ਦਿਲਬਰ ਆਵਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਮਹਿਲ, ਚੁਬਾਰੇ, ਦੌਲਤ, ਸ਼ੁਹਰਤ ਕੀ ਕਰਨੇ,
ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਰਬਾਹ ਲਈ ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਕੀ ਲੈਣਾ ਮੈਂ ਭੀੜਾਂ ਦੀ ਇਸ ਭਟਕਣ ਤੋਂ,
ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਸਮਝੇ ਉਹ ਹਮਰਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਦਰਦਾਂ, ਪੀੜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਤੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮ ਬੜੇ,
ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰ ਬਣਦਾ ਨਾਲ ਇਲਾਜ਼ ਦਵੀਂ।

ਹਸਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ

ਜੋ ਪੱਥਰ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਮਿਆਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।
ਕਲਾ ਦਾ ਸ਼ਿਲਪ ਦਾ ਆਦਰ ਉਹ ਪਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ ਗਰਭ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਲਿਪੀ,
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਬੜਾ ਹੀ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਜੋ ਸ਼ੁਹਰਤ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਦਾ,
ਕਿਤੇ ਵੀ ਪੈਰ ਉਹ ਆਪਣੇ, ਟਿਕਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਕਿ ਬੰਬਾਂ 'ਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ 'ਤੇ, ਲੁਟਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਜੋ ਪੈਸਾ,
ਉਹ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ, ਹਟਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਸਲਾਮਤ ਹੈ ਲਹੂ ਅੰਦਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ,
ਪੁਰਾਣਾ ਪਿਆਰ ਉਹ ਆਪਣਾ, ਭੁਲਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਮਖੌਟੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਲੋਕੀਂ, ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਮੰਚ ਤੇ ਨਾਟਕ,
ਉਹ ਪਰ ਕਿਰਦਾਰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ, ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਹੈ ਦੋਨੋਂ ਤਰਫ਼ ਹੀ ਆਪਣੇ, ਵਿਚਾਲੇ ਮੌਤ ਦਾ ਦਰਿਆ,
ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਦੇ ਲੋਕੀਂ, ਬਣਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੌਸ਼ਨੀ ਉੱਤੇ, ਸਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਸੋਹਲ,
ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੇ ਜੁਗਨੂੰ, ਜਗਾਉਂਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੇਖੇ।

ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਦਰਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।
ਰਿਸਦਿਆਂ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਵਿਲਕਦੇ ਜਦ ਬੋਟ ਭੁੱਖੇ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਛੀ ਉੱਡ ਗਏ,
ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿੱਚ ਚੋਗ ਧਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਨੇ ਬੁਝਦਿਲ, ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰ ਕੇ,
ਨਾ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੋਂ ਡਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਗਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਡੁੱਬ ਨਾ ਜਾਵੇ ਚੇਤਨਾ,
ਨੂਰ ਦਾ ਹੀ ਬਣਨਾ ਝਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਤੂੰ ਕਚਹਿਰੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚ, ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲੀਂ ਕਦੇ,
ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਾ ਡਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਰਾਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੀ ਰਹੀਂ ਤੂੰ, ਪਰਬਤਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ,
ਅੱਗ ਦੇ ਦਰਿਆ ਵੀ ਤਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਫਰਕ ਨਈਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਬਹੁਤਾ, ਸਾਗਰਾਂ ਤੇ ਵਰ੍ਹਨ ਦਾ,
ਔੜ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵੀ ਵਰ੍ਹਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਤੂੰ ਬਹਾਰਾਂ ਦਾ ਹੈ ਮੌਸਮ, ਚਮਨ 'ਤੇ ਰੁਤਬਾ ਬੜਾ,
ਪਤਝੜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਨਾ ਹਰਨਾ, ਕਰਮ ਤੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ।

ਕਰ ਲੈਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਬੁਝਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਤੇ ਭਲੇ, ਰੱਖਣਾ ਨਾ ਧਰਵਾਸ ।
ਰੂਹ ਦੀ ਪਰ ਤੂੰ ਜੋਤ ਤੇ, ਕਰ ਲੈਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ।

ਖੂਨ ਸਿਪਾਹੀ ਚੂਸਦੇ, ਹਾਕਮ ਨੌਚਣ ਮਾਸ,
ਪ੍ਰਜਾਤੰਤਰ ਦੇ ਸਦਾ, ਜ਼ਖ਼ਮੀਂ ਹੋਣ ਸੁਆਸ ।

ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਘਰ ਜਦੋਂ, ਖੰਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ,
ਓਥੇ ਉੱਲ੍ਹ ਬੋਲਦੇ, ਭੂਤ ਹੀ ਕਰਦੇ ਵਾਸ ।

ਸਹਿਮੀਆਂ ਜੂਹਾਂ ਤੇ ਜਦੋਂ, ਉੱਡਣ ਬਾਜ਼ ਉਕਾਬ,
ਚਿੜੀਆਂ ਛੱਡਣ ਆਲ੍ਹਣੇ, ਬੋਟ ਵੀ ਰਹਿਣ ਉਦਾਸ ।

ਧਰਤ ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਿਤਾੜਦੇ, ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਜ਼ਮੀਰ,
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਵੀ, ਆ ਸਕਦਾ ਨਾ ਰਾਸ ।

ਕਲੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਬਦਲਿਆ, ਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ,
ਤਨ ਵੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀਂ ਹੋ ਗਿਆ, ਲੀਰੋ-ਲੀਰ ਲਿਬਾਸ ।

ਮੇਰੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ, ਵੇਖੋ ਕਰਨ ਕਮਾਲ,
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਰਖਦੇ ਨਫ਼ਰਤਾਂ, ਬੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਅਰਦਾਸ ।

ਕਬਰੀਂ ਦੀਪਕ ਬਲਦਿਆਂ, ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਆਮ,
ਮੰਦਰੀਂ ਉਸਨੂੰ ਬਾਲ ਕੇ, ਲੋਕ ਬਣਾਵਣ ਖਾਸ ।

ਮੈਲਾ ਤੂੰ ਬਖਸ਼ੀਂ ਰਹਿਮਤਾਂ

ਸੰਸਾਰ ਬਣਦਾ ਚਮਨ ਜੇ, ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਘੱਟਦੀ ਤੰਗਦਿਲੀ।
ਮੈਲਾ ਤੂੰ ਬਖਸ਼ੀਂ ਰਹਿਮਤਾਂ, ਵਧਦੀ ਰਹੇ ਜੋ ਦੋਸਤੀ।

ਅਮਨਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੇਖਿਓ, ਵੰਡਣ ਨਾ ਰੱਬ ਦੀ ਜਾਤ ਨੂੰ,
ਆਪਸ 'ਚ ਨਾਤਾ ਜੋੜ ਕੇ, ਕਰਿਓ ਇਕੱਠੇ ਬੰਦਗੀ।

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਅੰਦਰੋਂ ਮਿਲੇ, ਲੱਭਿਓ ਜਗਾ ਕੇ ਚੇਤਨਾ,
ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਕਦੇ, ਕਰਿਓ ਨਾ ਸਸਤੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ।

ਖਲਕਤ ਦੇ ਹਰਗਿਜ਼ ਜ਼ਿਹਨ ਚੋਂ, ਘੱਟਦੀ ਨਾ ਮਜ਼ਹਬੀ ਕਟੜਤਾ,
ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮੁਨਸਿਫ ਸਦਾ, ਮਸਲੇ ਉਠਾਵਣ ਮਜ਼ਹਬੀ।

ਰਾਤੀਂ ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਲਏ, ਪੁੱਗਦੇ ਨਾ ਜੇਕਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ,
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੜਕਣ ਕਾਫਲੇ, ਤਖ਼ਤੋਂ ਗਿਰੇ ਫਿਰ ਰਹਿਬਰੀ।

ਜੰਗਲ ਦਾ ਰਾਜਾ ਨਾ ਰਹੇ, ਜੋ ਸ਼ੇਰ ਭੁੱਲਦਾ ਜਬਤ ਨੂੰ,
ਮਰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਖਰਗੋਸ਼ ਤੋਂ, ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਲਾਲਚੀ।

ਹੋਣੇ ਬੜੇ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀਂ, ਕੰਧਾਂ 'ਚ ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ ਵੀ,
ਆਉਂਦੀ ਰਹੇ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ, ਤੇ ਹਵਾ ਵੀ ਆਵੇ ਮਹਿਕਦੀ।

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਰਦ ਮੈਂ, ਪੰਨਿਆਂ ਤੇ ਸੀ ਜਦ ਉੱਕਰਿਆ,
ਉਸਦੇ ਹੀ ਹੰਝੂ ਵਹਿ ਗਏ, ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸਤਰ ਜਿਸਨੇ ਪੜੀ।

ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ ਦਰਦ ਵੀ ਮੈਂ

ਕਾਇਲ ਹਾਂ ਚਮਨ ਦੇ ਮੈਂ ਦਿਲਕਸ਼ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ ਦਰਦ ਵੀ ਮੈਂ ਪਤਝੜ ਦੇ ਮਾਰਿਆਂ ਦਾ।

ਦਿਨ ਨੂੰ ਨਾ ਸਾਥ ਦੇਂਦਾ ਸੂਰਜ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਭਾਵੇਂ,
ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਥ ਐਪਰ ਮਿਲਦਾ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦਾ।

ਰਾਖੇ ਉਹ ਨ੍ਹੇਰ ਦੇ ਜੋ ਜ਼ਰਦੇ ਨਾ ਚੰਨ ਸੂਰਜ,
ਤੇ ਕਤਲ ਰੋਜ਼ ਕਰਦੇ ਦੀਵੇ ਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ।

ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ 'ਚ ਜ਼ੇਰਾ ਜਿਹੜੇ ਨਾ ਭਰਨ ਪੰਛੀ,
ਕਰਨਾ ਕੀ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੰਭਾਂ ਉਧਾਰਿਆਂ ਦਾ।

ਕਾਮੇ ਦਾ ਜਿਸਮ ਟੁੱਟਦਾ ਕਰਕੇ ਦਿਨੇ ਮੁਸ਼ੱਕਤ,
ਰਾਤੀਂ ਉਹ ਫਿਕਰ ਕਰਦਾ ਘਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ।

ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਦੇਰ ਤੋਂ ਮੈਂ ਘਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਣਾਕੇ,
ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਪਿਆਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵੀ ਢਾਰਿਆਂ ਦਾ।

ਕਿਸਤੀ ਤੇ ਬਾਦਬਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭੋ ਤੂਫ਼ਾਨ ਅੰਦਰ,
ਭੰਵਰਾਂ 'ਚ ਘਿਰ ਕੇ ਔਖਾ ਮਿਲਣਾ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਦਾ।

ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਜੇ ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਮੈਂ,
ਦਿਲ ਦਾ ਵੀ ਦਰਦ ਪੜ੍ਹਦਾ ਮੁਖ ਤੋਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ।

